

Tekstiilinäyttelyn järjestäminen

Muotoilun koulutusohjelma
Sisustuspainotteinen
tekstiilisuunnittelu
Opinnäytetyö
Toukokuu 2009

Johanna Aalto

TIIVISTELMÄSIVU

Koulutusohjelma Muotoilu	Suuntautumisvaihtoehto Sisustuspainotteinen tekstiilisuunnittelu	
Tekijä Johanna Aalto		
Työn nimi Tekstiilinäyttelyn järjestäminen		
Työn ohjaaja/ohjaajat Kirsi Niinimäki ja Ilona Huolman		
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 30.4.2009	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 75+11
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Opinnäytetyössä tutkittiin tekstiilinäyttelyn järjestämistä käytännössä. Opinnäytetyöllä oli kaksi tarkoitusta, joista ensimmäinen oli neljän opiskelijatoverin yhteisnäyttelyn mahdollistaminen. Näyttelyn teemana oli kapinallisuus ja vaihtoehtojen tarjoaminen tämänhetkisten kaupallisten kodintekstiilien kuviomaailmalle. Toinen pyrkimys oli ohjeistuksen kokoaminen muille näyttelyjärjestäjille. Opinnäytetyössä keskityttiin näyttelyn järjestämisprosessiin: apurahoihin, sponsoreihin, tilan anomiseen, tuotantopaikkoihin, tiedottamiseen ja niin edelleen.</p> <p>Oman näyttelyn järjestämistä peilattiin projektinhallinnan teoriaan sekä kulttuurituotannon kirjoitettuun tietoon. Näyttelyä varten haastateltiin myös taidenäyttelytoiminnan konkareita ja kriitikkoa, ja heidän neuvojaan hyödynnettiin. Myös omaa kertyvää hiljaista tietoa kirjattiin muistiin. Lisäksi sähköisiä lähteitä käytettiin erityisesti apurahasäätiöitä tutkiessa.</p> <p>Työn edetessä selvisi, että näyttelyn järjestäminen on hyvin monipuolinen tehtävä, jossa yhdistyvät suunnitelmallisuus, täsmällisyys ja ihmissuhdetaidot. Projektisuunnittelussa on myös useita muuttujia, joista kaikki eivät ole ennakoitavissa. Näyttelyn järjestäminen osoitti myös, että kodintekstiilinäyttely sijoittuu epämääräiselle alueelle kulttuurin kentässä, jonnekin kuvataiteen, muotoilun ja taidetekstiilien risteymäkohtaan.</p>		
Teos/Esitys/Produktio Kuosimodo-tekstiilinäyttely		
Säilytyspaikka Metropolia ammattikorkeakoulun kirjasto, Tikkurilan yksikkö		
Avainsanat yhteisnäyttely, tekstiili, projektinhallinta, kulttuurintuotanto, sponsorointi, apuraha		

Degree Programme in Design		Specialisation Interior Oriented Textile Design
Author Johanna Aalto		
Title Organizing a textile exhibition		
Tutor(s) Kirsi Niinimäki and Ilona Huolman		
Type of Work Bachelor's Thesis	Date 30 April 2009	Number of pages + appendices 75+11
<p>The objective of this study was to describe and analyse the process of a project plan in order to organize a home textile exhibition. The plan provided an opportunity for four fellow students to participate in the exhibition. The exhibition was held in a gallery in the centre of Helsinki. Another aim was to produce guidelines of how to organize exhibitions. The study focused on organizing project tasks, but designing the textiles themselves was generally left out.</p> <p>Qualitative research methodology was utilised in this study. Culture production and project management were used as a theory basis. Information gathered in interviews with exhibition organizing experts and a newspaper reviewer was also applied. Furthermore, the organizer's own accumulating information was documented and Internet sources were used especially in exploring the grant awarding organizations.</p> <p>It was discovered that home textiles in a gallery stand on an unidentified field of culture, somewhere between textile art, design and Fine Arts. Being in no man's land may actuate when applying for a grant.</p> <p>The results indicated that organizing an exhibition is a comprehensive task. The organizer needs to be systematic, accurate and have good interpersonal skills. High tolerance for stress is also required, since there are always some odds in the process management that are impossible to predict.</p>		
Work / Performance / Project The Kuosimodo Textile Exhibition		
Place of Storage Metropolia Library/ Tikkurila Unit		
Keywords textile exhibition, culture production, project management, grant awarding organizations		

Sisälllys

1 JOHDANTO	3
2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA	4
3 YHTEISNÄYTTELY PROJEKTITYÖNÄ	6
4 NÄYTTELYPROJEKTIN KÄYNNISTÄMINEN	11
4.1 Työnjako.....	12
4.2 Aikataulu	14
4.3 Näyttelytila	16
4.3.1 Lasipalatsin näyttelytila	17
4.3.2 Näyttelyhakemus	17
5 NÄYTTELYN SISÄLTÖ	18
5.1 Neljä osallistujaa – neljä ilmaisutapaa	20
5.2 Keinot yhtenäiseen ilmeeseen	26
6 RAHOITUS	27
6.1 Motiivit panoksen asettamiseen	27
6.2 Näyttelyn budjettilaskelma	28
6.3 Apuraha	30
6.3.1 Suomen kulttuurirahasto	32
6.3.2 Alfred Kordelinin säätiö	33
6.3.3 Helsingin kaupungin kulttuuriasiainsäätö	34
6.4 Sponsorointi	34
6.5 Opintotuki ja ulkopuolinen rahoitus	38
7 TEOSTEN VALMISTUS	39
7.1. Neule	40
7. 2 Painokangas	41
7. 3 Jacquard-kudonta	43
7.4 Digitulostaminen	43
8 NÄYTTELYN VIESTINTÄ	46
8.1 Näyttelyn nimi	46
8.2 Tilasuunnittelu	48
8.3 Tiedottaminen.....	49
8.3.1 Lehdistötiedote	50
8.3.2 Kutsu	52
8.3.3 Juliste	55
9 KUOSIMODO	56
9.1 Lehdistötilaisuus ja haastattelut	58
9.2 Avajaiset	59
9.3 Näyttelyn dokumentointia	61
10 NÄYTTELYN JÄLKEEN	66
11 NÄYTTELYN JÄRJESTÄJÄN MUISTILISTA	69

12 LOPUKSI	70
LÄHTEET	73
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee tekstiilinäyttelyn järjestämistä. Työssäni tuotan omaa ja kolmen muun opiskelijatoverin näyttelyä, joka pidetään Lasipalatsin näyttelytilassa Helsingin ydinkeskustassa. Näyttely sijoittuu valmistumiskeväähän. Tuottaessani omaa näyttelyä kokoan myös myöhemmin hyödynnettävää tietopakettia itseäni ja muita näyttelyn järjestäjiä varten. Keskityn työssäni juuri järjestämisprojektiin vaihe vaiheelta. Omien tekstiilien suunnittelua en raportoi tässä työssä, vaan mainitsen ne ainostaan niiltä osin kun ne vaikuttavat esimerkiksi rahoituksen hankintaan.

Vastaavasta aiheesta ei ole aiemmin tehty kattavaa opinnäytetyötä ammattikorkeakoulussa. Useissa muotoilualan opinnäytetöissä lopputulos on esitetty näyttelyssä, mutta näyttelyn järjestämisprosessiin keskittyvä opinnäytetyö puuttuu. Olen valinnut tämän aiheen omasta kiinnostuksestani muun muassa apurahakäytäntöihin. Pyrin työlläni lisäämään omaa osaamistani ja samalla mahdollistamaan työryhmäni näyttelyn. Uskon, että näyttelytuottamisen käytäntöjen kerääminen yhteen tietopakettiin auttaa myös muita suunnittelijoita, sillä näyttelyn järjestäminen on yksi mahdollinen tapa esittää osaamistaan.

Lähestyn aihettani käytännönläheisesti raportoimalla oman työryhmäni projektin etenemistä. Peilaan myös tämän näyttelysuunnittelun vaiheita projektinhallinnan teoriaan sekä kulttuurintuotannon kirjoitettuun tietoon. Tulen myös haastattelemaan Helsingin Sanomien kriitikkoa ja kahta taidenäyttelyjärjestämisen konkaria ja soveltamaan heidän neuvojaan käytännössä. Käytännön ohjeita kerään myös apurahasäätiöiden internetsivuilta.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA

Ajatus opinnäytetyöhön lähti kehittymään aivan varkain jo kaksi vuotta ennen opinnäytetyön tekemistä. Oli vuosi 2006, ja oppitunnilla oli käynyt hilpeä sattumus. Opettajamme oli antanut suorasanaista palautetta erään oppilaan suunnittelemaasta pintakuvioista. Vaikka työn värit olivat vaaleat ja hillityn skandinaaviset, kuosi oli opettajan mukaan pelottava ja väkivaltainen: sen kasvikuviosta näytti hampaalliselta lihansyöjäkasviltä, joten se ei mitenkään voinut olla kaupallinen.

Myöhemmin samana päivänä istuimme ruokalassa muutaman luokkalaisemme kanssa. Kertasimme päivän tapahtumia ja intouduimme keksimään muita epäkaupallisia, mutta muuten kiinnostavia ja oivaltavia kuvioaiheita. Mitä villimmän ajatuksen toinen keksi, sen parempi. Lihansyöjäkasvi oli alkua ruumiinosille, synnytyksille, hirviöille ja Psyko-elokuvasta ammentavalle estetiikalle. Keskustelimme siitä, kuinka hienoa olisi joskus käsitellä näitä kamalia ja kiinnostavia aiheita ja tehdä jokin projekti aivan omasta kiinnostuksesta – ei opettajan antamana harjoitustehtävänä. Tällöin mietimme näyttelyn ajoittamista valmistumiskeväeseen, niin että mukana olisi koko luokka ja näyttelytilana koulun tilat.

Seuraavan kerran epäkaupallisia aiheita käsittelevä näyttely tuli puheeksi koulun järjestämän Särmää-näyttelyn avajaisissa. Olimme koko luokan voimin työstäneet näyttelyyn sisältöä lähes vuoden ajan, mutta vain harvan työt pääsivät esille. Myös luokkamme kahdestatoista jäsenestä vain viisi oli saapunut avajaisiin. Nämä harmistuttavat seikat toivat mieleen taas oman näyttelyn mahdollisuuden. Tällä kertaa puhuimme projektista, jossa olisimme mukana vain me, jotka ahkerimmin saavuimme yhteisiin tilaisuuksiin ja joiden sitoutumiseen saatoimme luottaa.

Ennen varsinaisen näyttelyn suunnittelemista ja työryhmän muodostamista tarvittiin vielä joululoma, vanha lukiokaveri, joka kertoi kirjoittavansa Deko-lehteen ja pyysi juttuideoita, sekä perhetuttu, joka kannusti pitämään taidenäyttelyn. Oma kiinnostus, lisääntynyt vapaa-aika ja ulkopuolinen palaute synnyttivät yhdessä ajatuksen näyttelystä. Loman jälkeen lähestyin samaa Särmää-näyttelyn avajaisissa edustanutta joukkoa. Heistä kolme innostui ja vain yksi jättäytyi suunnitelman ulkopuolelle.

Työryhmämme oli valmis. Sen muodostivat minun ohellani Tanja Aivila, Sini Henttonen ja Siri Huovila.

Näyttelymme työnimeksi valikoitui Kielletyt aiheet. Alusta asti oli selvää, että näyttelyssä esitettäisiin tasapuolisesti kaikkien neljän suunnittelemaa kodintekstiilejä. Niiden aiheet tulisivat olemaan ”kiellettyjä”, mutta ulkonäkö olisi ammattimainen, kaunis ja kiinnostava. Koska oma osaamisalamme ovat teollisesti valmistettavat tekstiilit ja kritiikkimme kohdistuu juuri kaupallisiin tekstiileihin, myös näyttelyn tuotteiden valmistustapojen tulisi olla teollisesti hyödynnettäviä – ei siis käsityömäisiä. Ensimmäisessä tapaamisessa puhuimme myös siitä, että minä huolehtisin näyttelyn tuottamisesta ja saattaisin hyvin mahdollisesti tehdä tästä opinnäytetyöni. Muut tehtävät, kuten ripustuksen suunnittelu ja lehdistökuvien ottaminen jaettaisiin muiden kesken.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on seurata yhteisnäyttelyn järjestämisprosessia ja tuottaa samalla tietopakettia myös muiden näyttelyn järjestäjien avuksi. Opinnäytetyössä käytetään tietolähteinä kirjoja ja oppaita, joiden teoreettista tietoa hyödynnetään ja verrataan tämän näyttelyprojektin kulkuun. Lisäksi oman näyttelyn edetessä kertyvää hiljaista tietoa kirjataan muistiin ja asiantuntijoita haastatellaan. Opinnäytetyö etenee näyttelyprojektin etenemisjärjestyksessä alkuideoinnista avajaisiin ja palautteeseen.

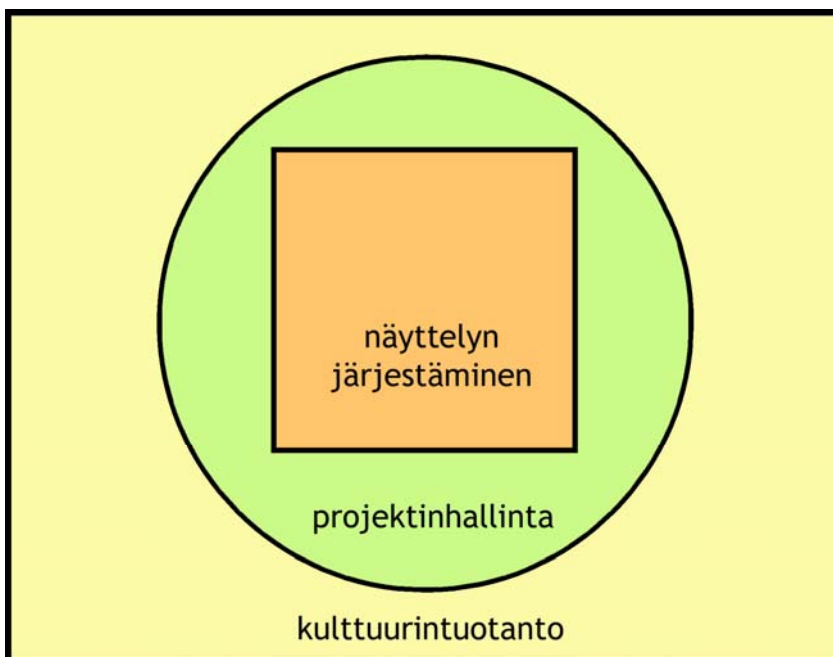
Opinnäytetyöni keskiössä on näyttelyn järjestäminen (Kuvio 1). Tätä aihetta käsitteleviä kirjoja ei kuitenkaan juuri ole tarjolla, eikä aiheesta myöskään ole aiemmin tehty kattavaa opinnäytetyötä. Usean lopputyön tuotteita on esitelty näyttelyissä, mutta itse näyttelyn järjestämiseen keskittyvä opinnäytetyö puuttuu. Omassa näyttelyssämme merkittävää on se, että sen sisältö koostuu kodintekstiileistä, eikä perinteisimmistä maalauksista tai piirroksista. Omat tekstiilimme edustavat pääosin teollista muotoilua, mutta ovat joko uniikkikappaleita tai prototyyppejä. On huomioitava, että näyttelyitä käsittelevä kirjallisuus lähestyy aihetta kuvataiteen näkökulmasta. Siksi minunkin on ollut tyytyminen siihen tekstilähteitä käyttäessäni.

Projektinhallintaa käsitteleviä teoksia löytyy useita, mutta ne käsittelevät aihetta enimmäkseen liike-elämän lainalaisuuksien kautta. Kulttuurintuotannon tavoitteet painottuvat usein eri tavalla kuin puhtaan yritystoiminnan, joten yritystoimintaa varten

luotuja projektinhallinnan ohjeita ei ole mielekästä soveltaa suoraan.

Kulttuurintuotannon ja projektinhallinnan yhdistäviä teoksia on tarjolla huomattavasti vähemmän, joskin enemmän kuin näyttelyn järjestämistä käsitteleviä.

Lähestyn aiheitani valmistuvan muotoilijan näkökulmasta. Keskityn opinnäytetyön tekstiosuudessa näyttelyn tuottamiseen: tilan anomiseen, rahoitukseen, tekstiilien tuotantopaikkoihin, työtehtävien jakoon ja niin edelleen. Oma tekstiilien suunnitteluprosessiani kuvaan vain siltä osin, kun se vaikuttaa muuhun toimintaan.

Kuvio 1. Viitekehys

3 YHTEISNÄYTTELY PROJEKTITYÖNÄ

Projekti on sana, johon törmää nykyään jatkuvasti. Sille on olemassa useita erilaisia määrittelyjä, joista kuitenkin löytyy yhteisiä nimittäjiä. Pirkko Anttila kirjoittaa projektin tarkoittavan kolmea asiaa: sekä ideaa, menetelmää jonkin tavoitteen ja tuloksen saavuttamiseksi että myös sitä työtä, jonka avulla tulos aiotaan saavuttaa. Kun jokin asia päätetään suorittaa projektina, silloin kysymys on jostakin isommasta asiasta, sellaisesta, jota ei yksi ihminen tai asiantuntija voi yksin toteuttaa. (Anttila 2001, 11.)

Vaikka sanana projekti on metaforisoitunut, systemaattinen projektityö kattaa Anttilan mukaan ainakin seuraavassa taulukossa käsitellyt kahdeksan kriteeriä. Vertaan niihin oman näyttelymme toteutumista. (Taulukko 1) Tutustuessani projektinhallinnan kirjoitettuun teoretietoon olimme jo ylittäneet näyttelyjärjestämisen ajallisen puolivälin. Siitä huolimatta oma toimintamme vastaa Anttilan määrittelemiä vaatimuksia hyvinkin tarkasti.

Taulukko 1. Projektityön kriteerit (Anttila, 2001, 12–14)

	Pirkko Anttila	Oma näyttelymme
1	Ainutkertaisuus; projektilla on selkeästi määriteltävät alku ja loppu, se ei ole jatkuvaa toimintaa. Jokainen projekti on myöskin ainutkertainen kokonaisuus, jota ei voi toistaa täysin samanlaisena.	Oma näyttelymme on ainutkertainen kokemus, joka ei toistuisi myöhemmin samanlaisena. Sillä on selkeät alku ja loppu.
2	Tavoitteellisuus; tavoitteet ja työn kulku määritellään selkeästi ennalta.	Työn tavoitteet ja kulku ovat olleet tiedossa alusta asti.
3	Suunnitelmallisuus; varattuja panoksia käytetään tavoitteen saavuttamiseen.	Näyttelyn toteuttamiseen on valittu tietyt panokset: käytettävissä oleva aika ja raha.
4	Ongelmakeskeisyys; Projekti sisältää ratkaistavan, rajatun ongelman.	Näyttely tarkastelee syrjittyjen aiheiden tekemistä kiinnostavaksi näyttelyksi.
5	Yhteistoiminnallisuus; työryhmä valitaan perustellen ja se voi tehdä yhteistyötä myös muiden tahojen kanssa.	Oman työryhmämme valinnalle on ollut perusteltavat syyt.
6	Tehokkuus	Toiminnassa on pyritty tehokkuuteen.
7	Jäsentyneisyys ja kurinalaisuus	Näyttelyn tuottaminen on pääosin jäsentyntä ja kurinalaista.
8	Yhteinen arvoperusta; kantavaan ideaan sitoutuminen antaa edellytykset projektin onnistumiselle ja kriisien selvittämiseksi.	Pohjimmainen idea ja teema toimivat koko projektin perustana.

Projekteja on eri tyyppisiä, ja Anttila jakaa ne neljän yläotsikon alle. Näitä ovat tavanomainen projektityöskentely, kehystoiminta, erityinen tuotekehitystyö sekä siitä eriyvä toiminnankehitystyö (2001, 17). Oma näyttelymme on tuotantoprojekti, joka on

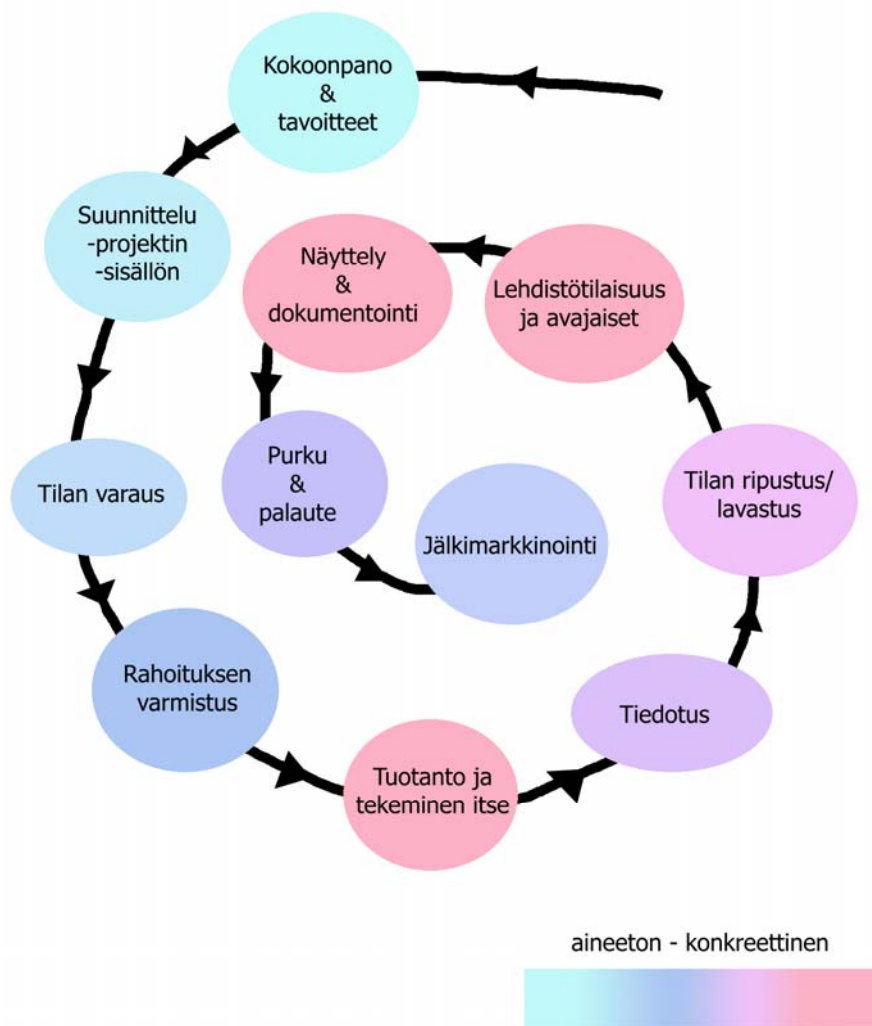
tavanomaista projektityöskentelyä. Suoraan verrattavia projekteja ovat muun muassa erilaisten tilaisuuksien järjestäminen ja rakennus- ja kunnossapitoprojektit. Tällaisissa projekteissa tavoite on tarkasti määritelty ja verrattain konkreettinen. Myös tulos on melko hyvin ennakoitu ja kuvattu ennakolta. Tulokseen tähtäävä työprosessi on pääosin ennakolta tiedossa. (Anttila 2001, 18.)

Projektityöskentelyssä ja tavanomaisessa työskentelyssä on huomattavia eroja. (Taulukko 2) Projekti on monella tapaa ainutkertainen ja erityinen. Myös sen budjetti on muusta rahaliikenteestä erillinen.

Taulukko 2. Projektityön ja tavanomaisen työn vertailu (Anttila 2001, 20)

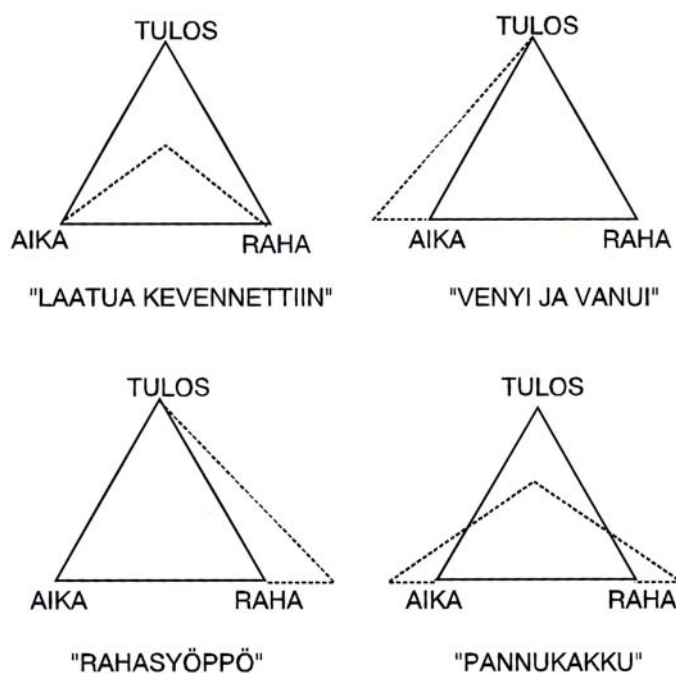
Projektissa tapahtuva työskentely	Tavanomainen työtoiminta
Tavoitteena uusi, erityinen työtulos	Tuottaa toistuvasti samaa tulosta
Määritelty alku ja loppu	Toiminta on jatkuvaa
Tiimi hallitsee yhdessä eri osaamisalueet	Edellyttää erkoistunutta osaamista
Tiimi on kertavaikutteinen	Organisaatio on jatkuvasti pysyvä
Projekti on ainutlaatuinen tai erityinen	Toiminta on kertautuvaa ja ennakolta tiedossa olevaa
Edellyttää erikseen laadittua kustannusarviota	Toimitaan vuosibudjetin varassa
Projekti lakkautetaan, ellei tavoitteita saavuteta	Toiminnan jatkuminen ei ole uhattuna
Deadline ja budjetti asettavat ehdot tuloksenteolle ja hallinnolle	Vuotuinen kustannusarvio perustuu aikaisempiin kokemuksiin

Koska projekti on tietty työtapa, suunnitelman rakenne voi hankkeen luonteesta riippumatta olla varsin samanlainen (Anttila 2001, 41). Oma näyttelymme eteni kokoonpanon ja tavoitteiden muotoilusta palautteeseen ja jälkimarkkinointiin (Kuvio 2). Väreillä olen kuvannut projektin etenemistä aineettomasta suunnitteluvaiheesta kohti konkreettista näyttelyä. Näyttelyn jälkeiset tehtävät puolestaan etäännyvät konkreettisesta. Osatehtävien rajat eivät kuitenkaan ole yksioikoisen selkeitä, vaan useat toiminnot jatkuvat samanaikaisesti limittäin.

Kuvio 2. Oman projektimme eteneminen

Projektiin asetettuja panoksia ovat aika ja raha. Näillä projektin alkuvaiheessa määritetyillä panoksilla tulisi saavuttaa haluttu lopputulos. Oheisessa kuvassa (Kuvio 3) on havainnollistettu erilaisia projektikohtaloita. Toisinaan asetetut panokset osoittautuvat riittämättömiksi, jolloin joustetaan ajasta joko siirtämällä deadlinea tai tekemällä ylitöitä. Voidaan myös joustaa rahasta tai keventää työn laatua. Huonoimmassa tapauksessa panoksia korotetaan, mutta tavoitteen laatu jää silti saavuttamatta. (Pelin 2004, 41–42.)

Kuvio 3. Miten projektissa kävikään (Pelin 2004, 41)

Yrityksen ollessa kyseessä rahalla tarkoitetaan projektin katetta. Kulttuurisella toimijalla ei useinkaan ole tavoitteena välitön rahallinen tuotto - myös meidän projektissamme tuotto on todennäköisesti muuta kuin rahallista. Tässä tapauksessa panoksesta puhuttaessa rahalla tarkoitetaan omaa järjestämiseen käytettyä summaa ja mahdollisia, epävarmoja apurahoja tai sponsorituloja. Työryhmämme koostuessa opiskelijoista oma rahallinen panostuksemme oli rajattua. Panoksena oleva aika on myös näyttelyä järjestäessä rajattu, sillä avajaispäivämäärä on tiedossa alusta asti. Mahdollinen ajallinen joustaminen tarkoittaa ylitöitä.

Projekti arvioidaan osanottajien sisäisten kokemusten, ulkopuolelta saatujen arvioiden ja toteutuneiden tulosten mukaan. Osanottajien mielestä projekti on hyvä, jos se suunnitellaan ja johdetaan niin hyvin, että jokainen mukana ollut on kokenut sen omakseen, saanut aikaan hyviä tuloksia ja oppinut uusia asioita. (Anttila 2001,22.) Arvioin oman näyttelyprojektimme onnistumista Näyttelyn jälkeen -luvussa. Siinä arvostelen toteutuneita tuloksia itse ja kirjaan ulkopuolelta saatuja arvioita. Raportoin myös työryhmän antamaa palautetta.

4 NÄYTTELYPROJEKTIN KÄYNNISTÄMINEN

Päätös näyttelyn järjestämisestä syntyi joululoman jälkeen tammikuussa 2008. Aloitimme työemme ideoinnilla ja tavoitteiden muodostamisella. Päätimme tuolloin tutkia tekstiileissä epätavallisia, ”kiellettyjä” kuvioita. Kaupoissa myytävien kodintekstiilien kuviot ovat usein kauniita, mutta ajatuksia herättämättömiä. Niissä toistuvat kasviaiheet ja erityisesti kukat. Yleisiä aiheita olivat myös söpöt tai graafisen tyylitellyt eläinaiheet, geometriset kuviot ja urbaanit rakenteet. Halusimme valita lähtökohdiksemme täysin päinvastaisia aiheita ja tutkia, mitä kaunista ja visuaalisesti kiinnostavaa niistä saisi aikaan. Pyrimme kapinoimaan ja esittämään vaihtoehtoja, jotka kuitenkin olisivat kauniita ja kiinnostavia.

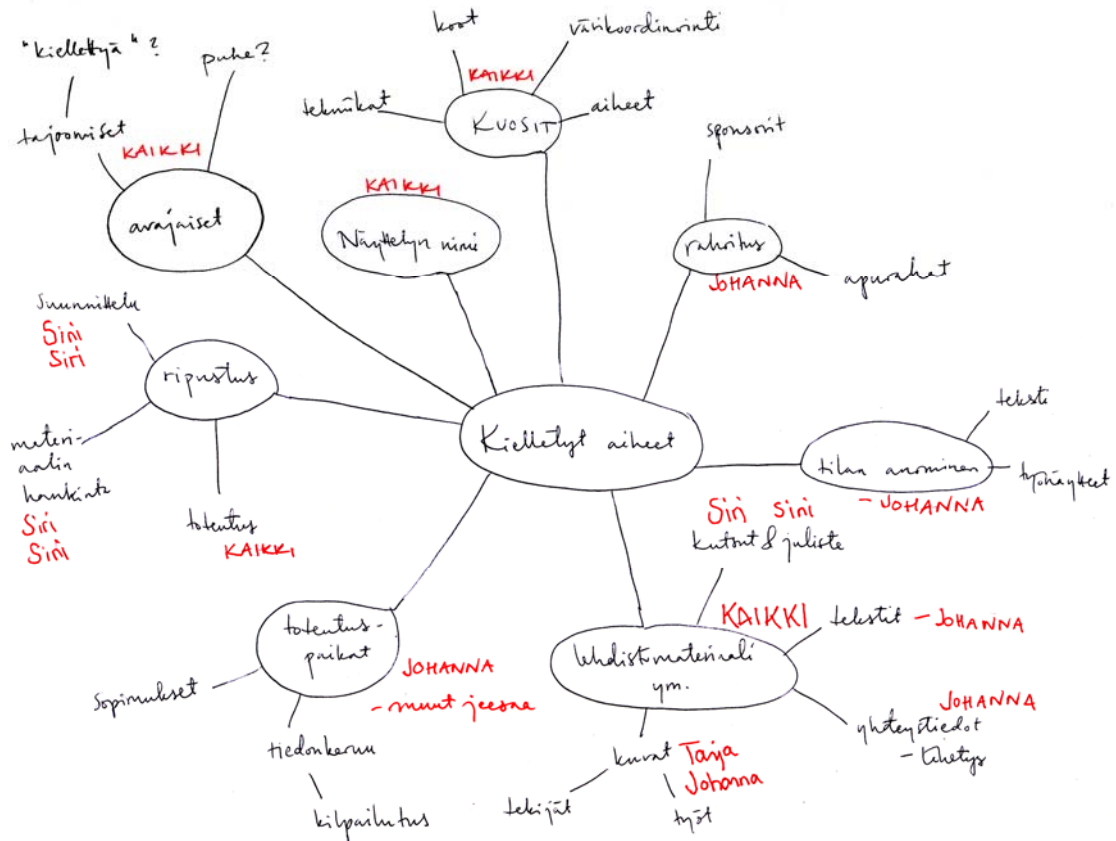
Päätimme valmistaa näyttelyyn oikeita konkreettisia kodintekstiileitä, joiden kuviot olisivat epätavallisia. Koska halusimme kritiikkimme kohdistuvat kaupallisiin tekstiileihin, päätimme toteuttaa tekstiilit teollisesti hyödynnettävin tekniikoin. Tämä päätös sopi myös ammatti-identiteettiimme. Koulutuksemme ei valmistanut meitä käsityöläisiksi vaan suunnittelijoiksi teollisuuden tarpeisiin.

Tuotteiden esittelypaikaksi valitsimme gallerian. Projektista tulisi suuri ja aikaavievä, joten se ansaitsisi arvoisensa esittelypaikan. Pyrkisimme myös saamaan näyttelylle näkyvyyttä lehdistössä ja kutsumaan paikalle tulevaisuutemme kannalta tärkeät ammatilliset kontaktit. Espoon taiteilijayhdistyksen entisen puheenjohtajan kuvataiteilija Pertti Summan mukaan näyttelyn järjestäjän toiminta on aina intentionaalista eli tarkoitukseen tähtäävää (Summa 2009). Omassa tapauksessamme näyttelyprojekti olisi hauskaa irroittelua ja samalla panostus tulevaisuuteen.

Arkisempi vaihtoehto ajatustemme esittämispaikaksi olisivat olleet oman alamme messut. Vaa'an kallistumiseen näyttelyformaatin puolelle vaikuttivat kuitenkin oma kokemus näyttelyiden järjestämisestä ja puuttuva kokemus messukäytännöistä. Emme myöskään olleet lanseeraamassa omaa mallistoamme, vaan halusimme järjestää ainutkertaisen tapahtuman. Gallerianäyttelyllä on myös mahdollisuus suurempaan kävijämäärään ja näkyvyyteen kuin osallistumisella messuille. Halusimme jakaa keksintömme laajalle joukolle ystäviä sekä ammatillisista intressipiireistä kutsuttuja henkilöitä. Esittäytymällä esimerkiksi Stockholm Furniture Fairissa olisimme saavuttaneet vähemmän huomiota valitsemissamme ryhmissä.

4.1 Työnjako

Alusta asti hahmottelimme työnjakoa sanallisesti. Aloimme kirjata rooleja samalla, kun tutkimme näyttelyyn liittyviä erilaisia tehtäviä. Minä olin kiinnostunut tutustumaan apurahakäytäntöihin ja näyttelyn viestintään, joten olisi helpointa, jos tekisin opinnäytetyöni näyttelyn järjestämisestä. Näin olisi varmaa, että näyttely toteutuisi, eikä mikään muu velvoite pilaisi suunnitelmiamme. Vaikka minä hoitaisin järjestelyn eli suurimman vastualueen, itse näyttelyssä esitettäisiin tasapuolisesti kaikkien töitä. Jäljelle jäävät tehtävät jaoin kiinnostuksen ja kunkin parhaan osaamisalueen mukaan. Sini Henttosella ja Siri Huovilalla oli eniten kokemusta somistamisesta ja tilasuunnittelusta, joten tilan lavastaminen olisi heidän vastualueensa. Tanja Aivila olisi luonnollisesti vastuussa lehdistökuvista, sillä hän osasi studiokuvauksen meistä parhaiten. Piirsimme tehtävistä ja työnjaosta miellekartan (Kuvio 4) projektin alkuvaiheessa maaliskuussa 2008. Tehtävät muuntuivat kuitenkin projektin edetessä kunkin osallistujan muiden kiireiden mukaan. Esimerkiksi päävastuu kutsusta ja julisteesta siirtyi Aivilalle ja minulle.

Kuvio 4. Miellekartta tehtävistä ja työnjaosta

Pirkko Anttilan mukaan ainakin suurissa projekteissa nimetään projektipäällikkö tai projektin vetäjä (2001, 115). Toimiessani näyttelyn tuottajana ja kantaessani päävastuun vaiheiden etenemisestä aikataulussa, olisi ollut luonnollista, että olisin ollut samalla projektin vetäjä. Tasa-arvoisuuden nimissä tätä roolia ei kuitenkaan myönnetty minulle. Anttilan mukaan projektin johtajan tehtäviä ovat:

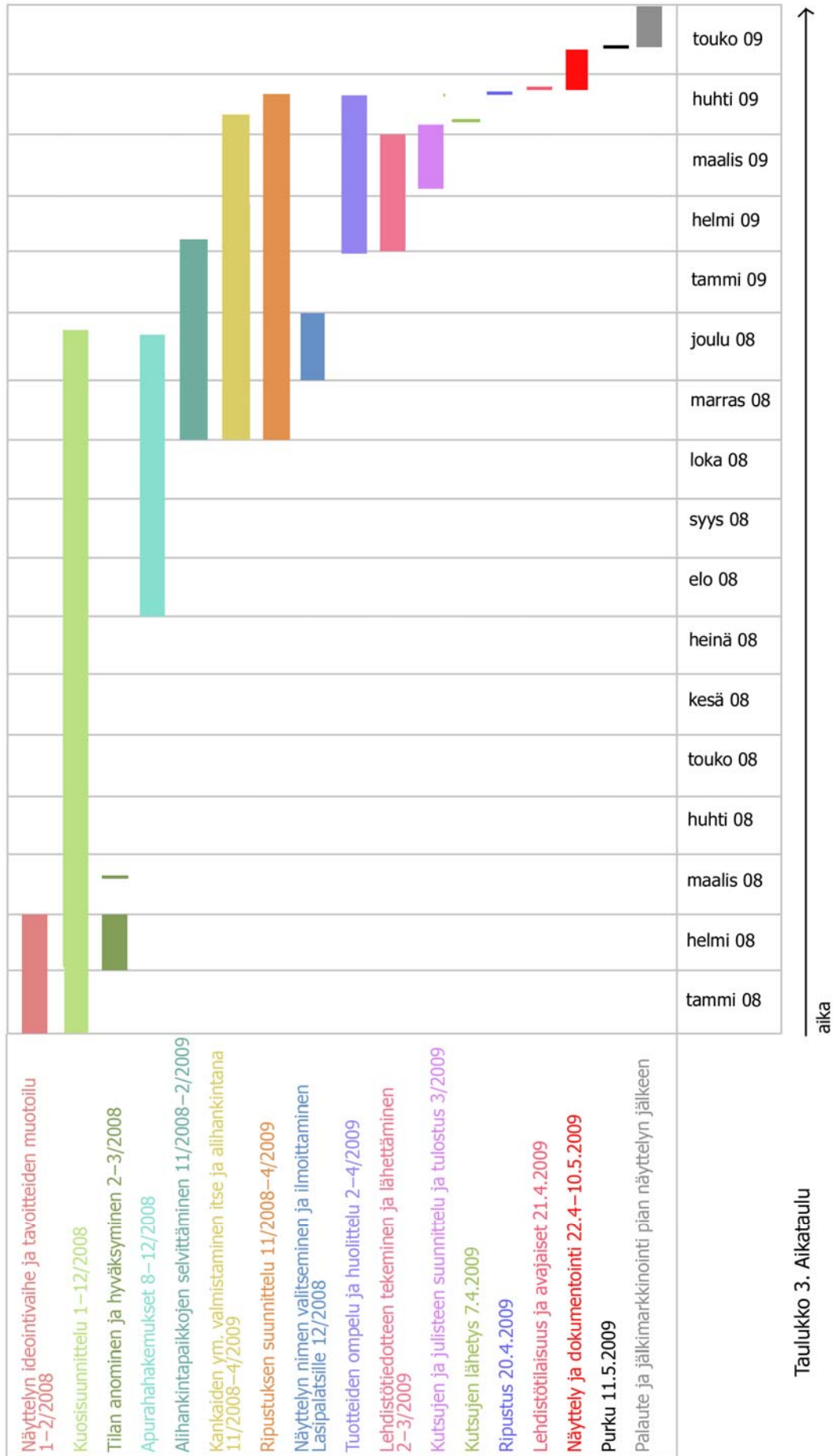
- huolehtia tavoitteiden mukaisten tulosten saavuttamisesta ja niiden laadusta,
- suunnitella, kuinka ne saavutetaan,
- pitää projektioorganisaatio koossa ja motivoituneena tehtäviinsä,
- seurata toimintaa kokoamalla ja rekisteröimällä todellista tietoa asiasta,
- kontrolloida toimintaa vertaamalla todellista asiantietoa ennako-odotuksiin sekä analysoimalla niiden mahdollisia eroja,
- raportoida havainnoista sekä ohjausryhmälle että projektiryhmälle,
- seurata riskin ottamista ja uhkakuvia ja korjata pieleen meneviä toimintoja,
- huolehtia kustannusrajoissa pysymisestä,
- huolehtia ihmisten johtamisesta ja heidän työnjaosta ja työmäärästään,

- vastata sekä sisäisestä että ulkoisesta tiedottamisesta,
- huolehtia ohjausryhmän kokouksista (kutsut, asialistat, kokousmuistiot, toimenpiteet),
- pitää yllä projektiarkistoa,
- huolehtia loppuun saatetun projektin päättämistoimista.

(Anttila 2001, 116.)

4.2 Aikataulu

Aikasuunnittelu ja siihen perustuva aikataulujen laadinta on keskeinen osa projektisuunnittelua (Anttila 2001, 10). Kirjoitimme tarkemman aikataulun ensimmäisen kerran tila-anomusta tehdessämme. Myöhemmin tein siihen useita korjauksia. Ensimmäisestä versiosta olimme unohtaneet muun muassa kutsujen tulostamisen ja lähettämisen kokonaan. Projektin edetessä kohtasimme yllätyksiä, jotka viivyttivät aikataulua. Näistä suurimpia olivat tuotantopaikkojen löytämisen vaikeus ja rahoitus. Tuotantopaikkojen piti alun perin olla selvillä joulukuun mennessä, mutta lopulta saimme varmuuden vasta helmikuun alkupuolella. Näyttelymme aikataulu on seuraavalla sivulla (Taulukko 3).

Taulukko 3. Aikataulu

4.3 Näyttelytila

Sopivaa näyttelytilaa valitessa on otettava huomioon monta seikkaa. Ensimmäinen niistä on tila itse, onko se juuri näille töille sopiva esityspaikka korkeutensa, kokonsa ja pintamateriaaliensa puolesta. Taiteilijan etu on, että hänen teoksensa tulevat edukseen esille kyseisessä tilassa. (Vainio 2006, 48.)

Toinen huomioitava seikka on hinta. Hinnat vaihtelevat suuresti tilan sijainnin ja maineen mukaan. Osa gallerioista perii vain vuokran, osa lisäksi provisiota myydyistä töistä. Toiset taas eivät peri ollenkaan vuokraa, mutta proviisio voi olla jopa 50 prosenttia. (Vainio 2006, 45, 70.) Sijoitettu summa kannattaa suhteuttaa näyttelyn näkyvyyteen ja saavutettavuuteen. Järjestäjän tulee miettiä, halutaanko järjestää kustannuksiltaan pienempi näyttely esimerkiksi Helsingin reunamilla tai jossakin maakunnassa, vai halutaanko maksaa enemmän ja mahdollisesti saavuttaa enemmän näkyvyyttä ja kävijöitä. Paikan valinnalla on vaikutusta myös myyntiin. Joillakin näyttelytiloilla on valmiiksi hyvä ja kiinnostava maine, ja niitä seurataan taiteilijapiireissä jatkuvasti. Tällaisia ovat Pertti Summan mukaan muun muassa Galerie Forsblom ja Galerie Anhava (Summa 2009). Tällaisissa gallerioissa näyttelyn järjestäminen on merkittävä meriitti uralla.

Moniin taiteilijajärjestöjen gallerioihin on haku aika kerran tai kaksi vuodessa. Sen sijaan yksityisiin gallerioihin ja museoihin ei yleensä ole tiettyä haku aikaa. On myös sellaisia gallerioita, joihin ei voi hakea, vaan galleristi etsii omien verkostojensa kautta sopivat ja kiinnostavat henkilöt tai työryhmät. (Vainio 2006, 48–49.)

Helsingin kaupungin kulttuurikeskus tarjoaa huomattavan edullisia näyttelytiloja muun muassa Stoassa, Vuotalossa ja Kanneltalossa. Vuokra on yleisesti alle 500 euroa kolmelta viikolta, mutta tiloja vuokrataan pääosin ammattitaiteilijoille. (Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus.) Myös Helsingin kaupungin taidemuseo ylläpitää Kluuvin Galleriaa, jota tuetaan kaupungin varoista. Galleria on erikoistunut kokeilevan ja epäkaupallisen taiteen esittelyyn, ja sen vuokra on 500 euroa kolmelta viikolta. (Kluuvin galleria 2008.) Kuvataideopettaja Ilona Huolmanin mukaan tällaisia gallerioita ovat ainakin arvostetut Galerie Forsblom ja Galerie Anhava (Huolman 2009).

Näyttelypaikan, varsinkin ensimmäisen, ei välttämättä tarvitse olla galleria. Muita mahdollisia ovat esimerkiksi kaupunginkirjastot ja monet kahvilat. Muun muassa Malmin ja Tikkurilan kirjastossa on toistuvia näyttelyitä, ja Kalliossa sijaitseva Ravintola Rytmi varaa seinätiloja taiteilijoiden ja harrastelijoiden vaihtuville näyttelyille.

4.3.1 Lasipalatsin näyttelytila

Valitsimme omaksi näyttelypaikaksemme Lasipalatsin näyttelytilan, joka sijaitsee Helsingin ydinkeskustassa osoitteessa Mannerheimintie 22–24. Merkittäviä seikkoja tilan valinnassa olivat poikkeuksellisen hyvät liikenneyhteydet sekä alueelle sopiva vuokra, 1 535 euroa ja arvonlisävero kolmelta viikolta. Positiivista on myös se, että tila ei peri myydyistä töistä provisiota. Vuokraan sisältyvät näyttelyvalvojan palvelut ja vartiointi, tiedotus gallerian omille kontakteille sekä siivous. (Lasipalatsin Mediakeskus, 2007.)

Tilassa järjestetyillä näyttelyillä on ollut myös melko hyvä näkyvyys sanoma- ja aikakauslehdissä. Olin itsekin käynyt useasti Lasipalatsin näyttelyissä lehtikirjoitusten houkuttelemana. Tilan johtohenkilöt näyttivät myös suhtautuvan opiskelijoihin myönteisesti: viimeisen vuoden ajalta muistin kaksi vastavalmistuneiden taiteilijoiden pitämää näyttelyä.

4.3.2 Näyttelyhakemus

Näyttelyhakemuksen on syytä olla selkeä, ytimekäs ja informatiivinen. Sen on annettava kuva, että taiteilija pystyy ammattimaisesti toteuttamaan näyttelyn suunnitellussa aikataulussa. Näyttelyn on oltava myös yleisöä kiinnostava. Museo toivoo suurta kävijämäärää ja galleristi toivoo useiden näyttelyssä kävijöiden lisäksi myyntituloja näyttelystä. Monet galleristit haluavat, että mahdollisimman suuri osa teoksista on uusia, eli niitä ei ole esitetty muissa näyttelypaikoissa. (Vainio 2006, 49.)

Opas vastavalmistuneelle kuvataiteilijalle neuvoo, että yleisimmin näyttelyhakemukset sisältävät:

- 1.) Ansioluettelon
- 2.) Selvityksen siitä, mihin ajatuksiin näyttelyn tulevat teokset pohjautuvat

3.) Selvityksen siitä, mitä konkreettista näyttelyssä olisi esillä, muun muassa materiaalit ja koot

4.) Kuvia jostain näyttelyyn tulevasta teoksesta, jos teoksia on jo valmiina

5.) Kuvia aiemmista töistä.

(Vainio 2006, 50.)

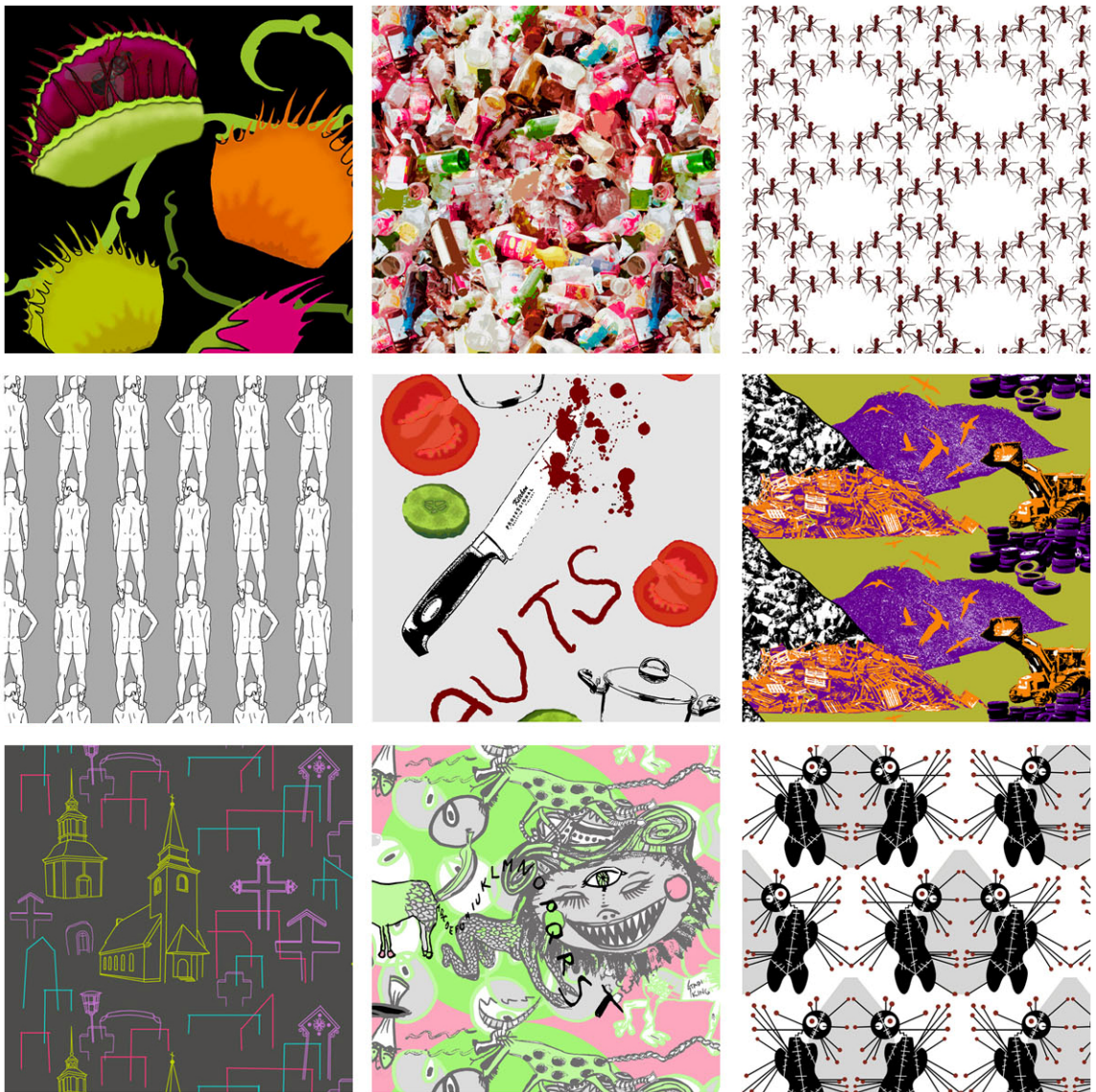
Itse lähestyimme näyttelytilaa vuosi ja kaksi kuukautta ennen haluttua näyttelyajankohtaa, jotta varmasti saisimme ajoitettua näyttelyn opinnäytetyön ja valmistumisen aikatauluihin sopien. Arvioimme hieman yli vuoden odotusajan olevan melko pitkä, mutta todellisuudessa se oli lyhyt. Galleriat suunnittelevat näyttelyohjelmansa yleensä vuoden tai jopa kaksi etukäteen (Vainio 2006, 49). Hakemustamme varten pyysimme näyttelytilan valvojalta aikaisemman näyttelyn hakemuksen malliksi, ja työstimme omamme sitä mallina käyttäen. Hakemuksemme oli sisällöltään sama kuin valmistuneelle kuvataiteilijalle neuvottu. Siinä oli jokaisen työryhmäläisen muotoilun ja taiteen tekemiseen painotettu ansioluettelo sekä jokaisen näyttelyä varten tekemiä luonnoksia. Mukana oli myös kuvia aiemmista töistä sekä näyttelyn sanallinen esittely. Se sisälsi valitsemamme teeman ja konkreettisten töiden ja niiden valmistustapojen kuvaukset. Toimitimme hakemuksen CD:lle tallennettuna, varmistettuamme tämän esitystavan sopivuuden galleriasta.

5 YHTEISNÄYTTELYN SISÄLTÖ

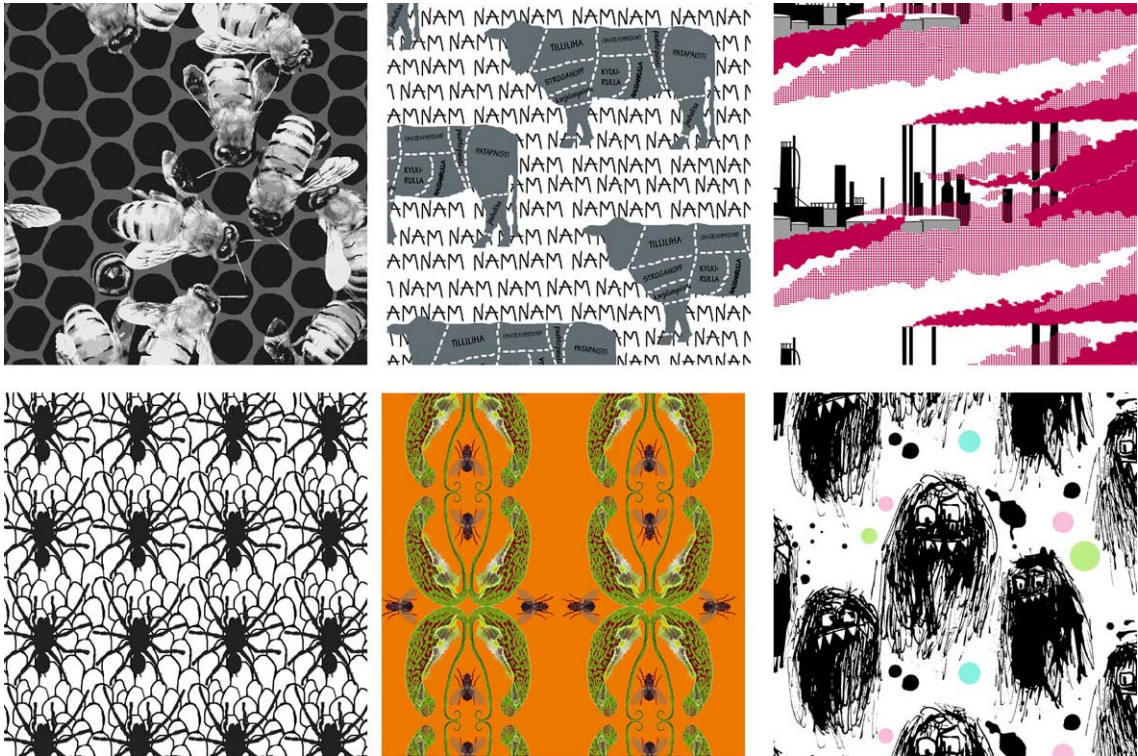
Koska näyttelymme on vastareaktio kaupallisten kodintekstiilien aiheille, käyttämämme tekniikat ovat samoja kuin kauppojen tuotteiden. Tekniikan valinta vaikuttaa merkittävästi näyttelymme kategoriointiin. Vaikka materiaalimme on tekstiili, tuotteemme eivät ole tekstiilitaidetta ainakaan sanan perinteisimmässä merkityksessä, sillä pääsääntöisesti sillä tarkoitetaan käsityötä. Myöskään yksityiskohtien herkkyyys, ilmaisukyky tai valitun tekniikan taiturimaisuus eivät viittaa taiteeseen, sillä oma kuviointimme hyödyntää kaupallisten tekstiilien esteettisyyttä noudattamalla muun muassa teollisten valmistustekniikoiden asettamia rajoituksia. Tuotteet ovat aiheiltaan erilaisia kuin kauppojen tekstiilit, mutta tekniikaltaan ja ilmaisultaan vastaavia. Katsojan on tärkeää verrata tuotteitamme oikeaan kohteeseen. Tuotteemme ovat lähimpänä teollista muotoilua, joskin olemme itse valinneet tehtävämme, emmekä saaneet sitä asiakkaalta.

Yksittäisten kappaleiden lisäksi myymme töiden mallioikeuksia, jos jokin yritys haluaa tuottaa kuosejamme markkinoille. Jos tuotteiden oikeuksia ei myydä, ne ovat uniikkeja. Jos taas myydään, ne voidaan ajatella prototyyppeinä. Tämä aiheuttaa pohtimista hinnoitteluun: onko prototyyppi yhtä arvokas kuin uniikkikappale?

Olimme siis ideointivaiheessa päättäneet näyttelyn keskeisen teeman: epätavalliset ja kielletyt aiheet. Tämän teeman sisällä emme rajanneet tai jakaneet teemaa keskenämme, vaan jokainen työsti itseään kiinnostavia aiheita. Suunnitteluvaiheessa tapasimme kuukauden tai kahden välein, ja kävimme läpi tuotoksiamme kehittääksemme niitä eteenpäin. Ohessa on alkuvaiheen luonnoksia.

Kuvat 1–9. Alkuvaiheen luonnoksia. (Johanna Aalto, Tanja Aivila, Sini Henttonen ja Siri Huovila 2008)

Kuvat 10–15. Alkuvaiheen luonnoksia (Johanna Aalto, Tanja Aivila, Sini Henttonen ja Siri Huovila 2008)

5.1 Neljä osallistujaa – neljä ilmaisutapaa

Työskentelytapojemme erilaisuudet yllättivät minut. Osa työryhmästämme työskenteli intuitioon luottaen, osa analysoiden ja harkiten. Itse kuuluiin jälkimmäiseen ryhmään ja olin tottunut pohtimaan lähtökohtia ja välittämäni viestiä tarkasti sekä nauttimaan suunnitelmieni luomista konnotaatioista ja piilovitseistä. Suunnittelin myös usein tuotteen kuvion kanssa samanaikaisesti, jolloin sekä pintakuvio että tuotteen muoto tukivat viestin välittymistä (Kuvat 16 ja 17).

Kuvat 16 ja 17. Oh shit, oh crap! -keittiöpyyhkeet, joissa parodioidaan perheenemännän raskasta arkea.

Kuosien yhdisteleminen johdonmukaiseksi näyttelyksi oli haasteellista erityisesti kahdesta syystä. Lähtökohtien ohella työryhmäläisillämme oli myös erilainen kädenjälki. Osa suosi vapaata käsin piirrettyä viivaa, osa tietokoneella piirtämistä ja elementtien käyttöä valokuvista. Emme silti halunneet rajoittaa kenenkään omaa persoonallista tyyliä, vaan pyrimme jyryttäessä etsimään kuoseista yhteensopivat aiheet ja työjäljet. Näin myös sattuma vaikutti lopputulokseen ja saimme näyttelyymme lisää viestejä alun perin suunnittelemattomista kuosirinnastuksista. Sini Henttosen sikiökuosin sijoittaminen Tanja Aivilan pillereitä esittävän kankaan viereen synnytti ajatusketjuja ehkäisystä, yhä kasvavasta määrästä lapsettomuushoitoja hakevia pareja ja Talidomidilääkkeen aiheuttamista epämuodostumista. Rinnastuksen voi ajatella myös viittaavan esimerkiksi sairaan lapsen oikeuteen syntyä (Kuvat 18–20).

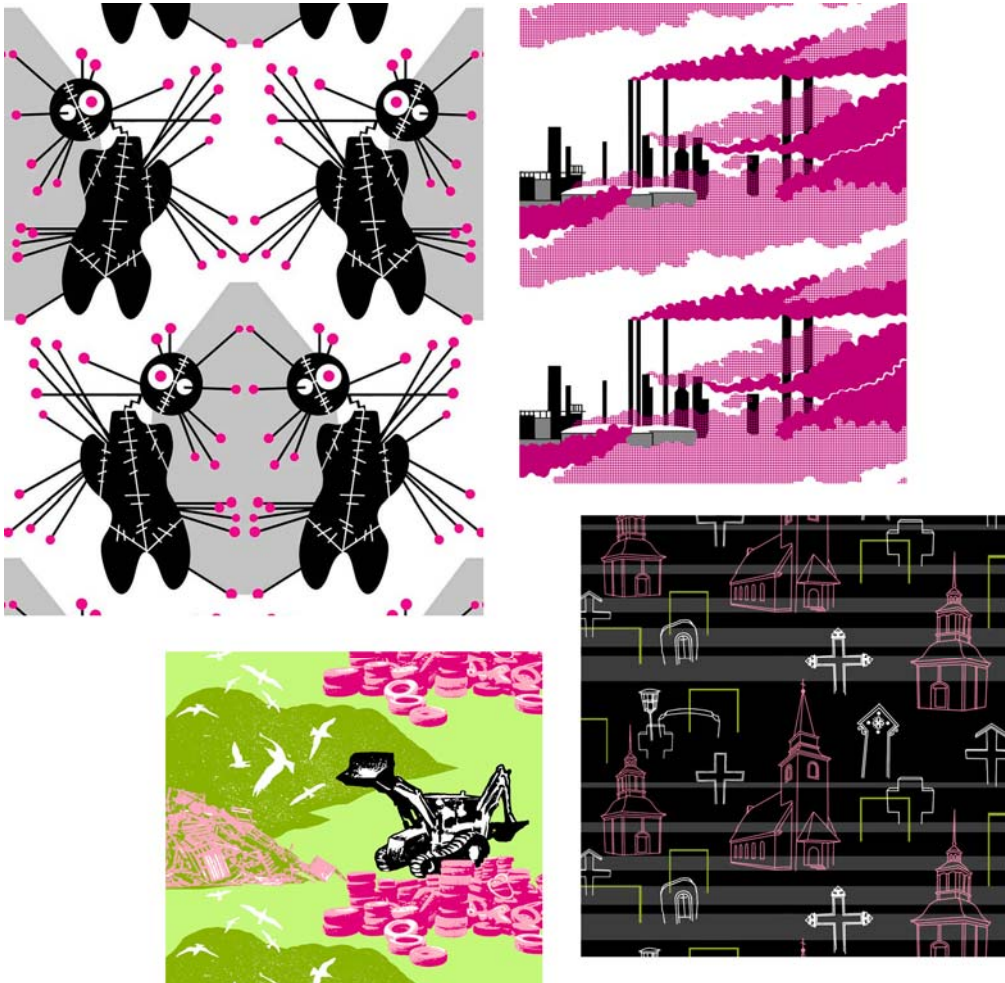
Kuvat 18–20. Sikiöitä ja pillereitä

Omista valmiista kuoseistaan Aivila kertoo seuraavasti: Kuosit Ansa ja Houkutus syntyivät halusta luoda kontrastia markkinoilla oleviin herkkiin kukka- ja perhosaiheisiin kuoseihin. Jos kuosissa voi olla kukkasia ja perhosia, niin miksei myös lihansyöjäkasveja ja kärpäsiä? Tarkoitukseni ei kuitenkaan ole kritisoida herkkiä aiheita, vaan tuoda ronskimpi vaihtoehto niiden rinnalle. Näin myöhemmin ajateltuna pillereitä sisältävät kuosini liittyvät läheisesti aikaan, jolloin sairastuin ja jouduin syömään erilaisia särkylääkkeitä. Kuvioita työstäessäni en nähnyt niiden yhteyttä arkeeni, mutta jälkikäteen on helppo huomata, että käsittelin itselleni raskasta ja henkilökohtaista asiaa. (Aivila 2009.)

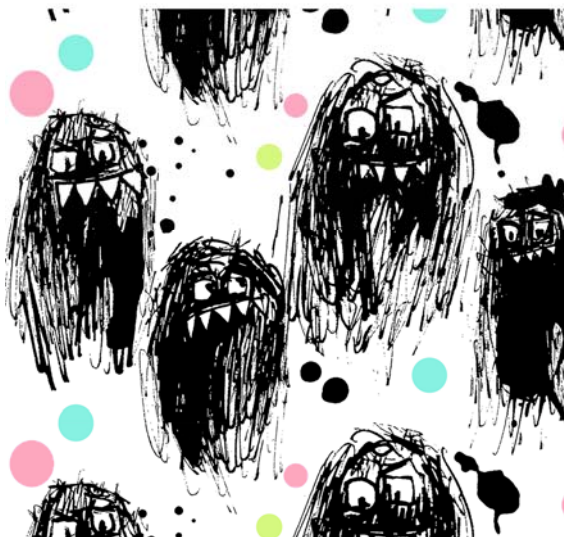
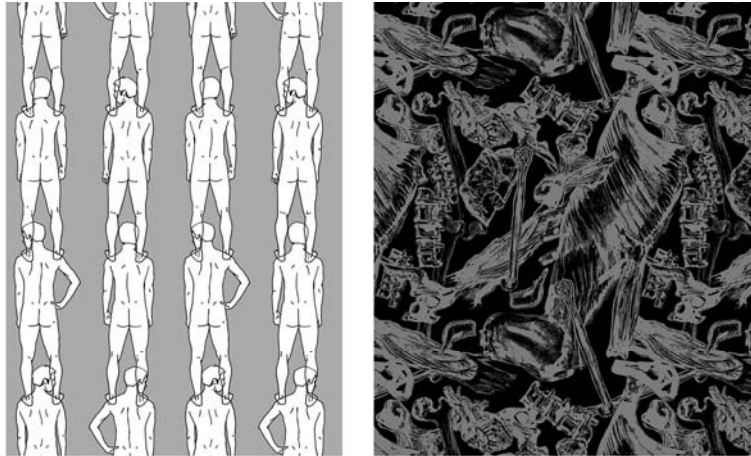
Kuvat 22–25. Aivilan suunnittelema tekstiilikuoseja järjestyksessä vasemmalta oikealle ylärivistä alkaen: Houkutus, Resepti, Ansa ja Tuhat jalkaa.

Henttonen kommentoi omia näyttelyyn valikoituja kuvioitaan: Kaikilla aiheilla on useampi puoli. Kuolema on vakava asia, mutta jokaisen kohtalo tavalla tai toisella – miksei sitä voisi käsitellä myös humoristisesti? Aiheiden, kuten roskaaminen ja saastuttaminen käyttö kuoseissa ei tarkoita, että hyväksyisimme ne käytännössä, mutta emme halua myöskään korostaa kantaottavuutta. Pääasiassa ovat kuitenkin poikkeavat ja mielenkiintoiset printit, joilla on voimakas sanoma. Viestejä on yhtä monta kuin on katsojakin. (Henttonen 2009.)

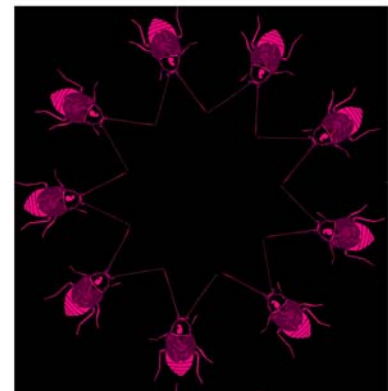
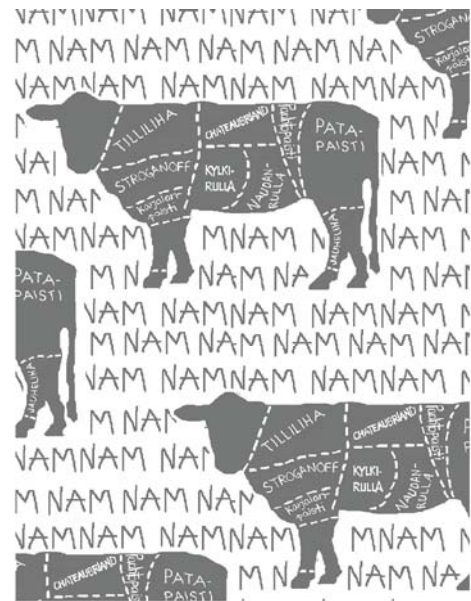
Kuvat 26–29. Henttonen suunnittelema kuoseja järjestyksessä vasemmalta oikealle ylärivistä alkaen: Neulatyyny, CO₂, Kaatis ja Kalmisto.

Itse olen suunnittelutyössäni keskittynyt fyysisyyteen, unimaailmaan ja arkeen. Olen muun muassa koostanut Unikaverit-nimisen pussilakanakankaan, jossa veikeät möröt näyttävät hampaitaan. Kankaassani möröt eivät lymyile sängyn alla pelottelemassa, vaan lepäävät nukkujan vierellä. Iltasatujen aarteet -kuosi pullistelee surrealistisia mielikuvitushahmoja ja kaikki toimii unien säännöin: seireenillä on suomainen iho, härkäpossu ulostaa aakkosia ja jänö nukkuu, vaikka kiväärien tähtäimet osoittavat kohti. Olen myös lainannut taidehistoriaa omiin tarkoituksiini ja työstänyt ruumiinavausaiheesta Tulp-pöytäliinan. Kaukaa katsoessa sen pinta näyttää lähes abstraktilta, mutta lähempi tarkastelu paljastaa sen koostuvan irtileikatuista ruumiinosista. Adam-suihkuverho on vastalause naisten jatkuvalla esineellistämislle ja siinä on esitetty patsasmaisia kauniita miehenvartaloita.

Kuvat 30–33. Suunnittelemani kuoseja. Järjestyksessä vasemmalta oikealle ylärivistä alkaen niiden nimet ovat Adam, Tulp, Unikaverit ja Iltasatujen aarteet.

Huovila kertoo omista töistään seuraavasti: Olen tehnyt paljon eläin- ja ötökkäihteita, koska ne kiinnostavat minua. Usein hyönteisaihteita käytettäessä keskitytään kauniisiin perhosiin ja kiehtoviin sudenkorentoihin, mutta niisanotut rumat ötökät pidetään pois kodinteksteileistä. Olen halunnut tuoda kuoseissani esille näitä "hylkiö-ötököitä" kuten torakoita, tarantelloja ja muurahaisia ja tutkia, kuinka niistä on mahdollista tehdä mielenkiintoisia pintoja. Rumana tai ällöttävänä pidetyt ötökät voivat olla hyvinkin kauniita ja mielenkiintoisia, eivätkä oikeastaan edes ällöttäviä, kun niitä katselee vaikka tyynyn pintana. (Huovila 2009.)

Kuvat 34-37. Kuvissa on Huovilan suunnitteleamia tekstiilikuoseja. Ylärivistä alkaen, järjestyksessä vasemmalta oikealle niiden nimet ovat Anatomiaa, Namnam, Puolustus ja Piirileikki.

Huovila jatkaa kertomusta lähtökohdistaan: Olen käyttänyt kuoseissani myös lehmä- ja porsasaihteita, jotka ovat tehty humoristisella otteella. Nykypäivän ihmisille lehmät ja porsaasat ovat nostalgisia maatilan eläimiä, joita ei enää näe juuri missään. Lehmät ehkä mielletään laiduntavina huvittavan näköisinä eläiminä, mutta tosiasiaassa suurin osa

ihmisistä kohtaa eläimen vasta ruokalautasellaan. Halusin yhdistää Namnam ja Röh - kuoseissa eläimet ja niihin liitetyn toisen näkökulman: syömisen. Mieleeni tulivat myös aiemmin käytetyt julisteet lihanpaloitteluohjeista markettien lihatiskien seinillä. (Huovila 2009.)

Lisäksi olen kuoseja suunnitellessani miettinyt sitä, kuinka vaateteollisuudessa melkein mikä tahansa kuosi on sallittu, mutta kodintekstiileissä näin ei vielä ole. Nuorten miesten pukeutumisessa vilisevät sota-aiheet, aseet ja maastokuviot. Halusin tehdä kuosin, joka voisi kiinnostaa miehiä ja jossa olisi miehinen aihe. Näistä lähtökohdista käsin suunnittelin sota-aiheisen, tankkeja vilisevän kuosin Puolustus. Kuosin nimi viittaa siihen, kuinka hanakasti puolustamme omia oikeiksi koettuja näkökulmiamme, uskontoamme tai omaa etuamme ajavia taloudellisia asioita. (Huovila 2009.)

5.2 Keinot yhtenäiseen ilmeeseen

Yhteinen ydinteema vaikutti näyttelyn yhtenäisyyteen suuresti. Toinen pääsääntöinen tapamme vaikuttaa näyttelyn yhtenäisyyteen oli tekniikoiden rajaaminen. Jokainen kuosi piti voida toteuttaa silkkipainomenetelmällä, digitulostamalla tai neulekoneella. Aluksi suunniteltu jacquard-kudonta jätettiin pois näyttelyn yhtenäisyyden ja aikapulan vuoksi. Kolmas merkittävä tapa luoda yhtenäisyyttä oli värikoordinointi. Koska näyttelymme sijoittui kevääseen, valitsimme väreiksemme keväisiä, kirkkaita ja raikkaita värejä. Lähtökohtana pidimme Intercolorin väriennustetta kevät-kesä 2009 -kaudelle, mutta sovelsimme ja painotimme sitä omien tarpeittemme mukaan. Muokkasimme jokaisen kuosin vastaamaan yhteistä värikarttaamme.

Kuva 21. Värikartta.

Näyttelyn tuotteiden rajaaminen kodin piiriin vahvasti myös kokonaisuuden hahmottamista. Olimme luonnostelleet tuotteita ideoituvaiheessa: ne olisivat käyttötarkoitukseltaan arkipäiväisiä ja tuotantotavoiltaan samoja, joita myydään kaupoissa. Valtaosa tuotteista päätettiin kuosisuunnittelun päätyttyä tilasuunnittelua hahmotellessa. Näyttely tulisi sisältämään kodintekstiileitä, muun muassa verhoja, lakanan, tynnyjä, pöytäliinan, keittiöpyyhkeitä ja suihkuverhon. Näiden lisäksi se sisältäisi hieman muuta kodin esineistöä, esimerkiksi kangaspäällysteisen laumpunvarjostimen sekä kuvioituja tarjottimia.

6 RAHOITUS

Usein taiteilija joutuu etukäteen panostamaan näyttelyihin: ostamaan materiaaleja, maksamaan gallerian vuokran, kutsujen painattamisen ja postituksen sekä järjestämään aikaa taiteelliselle työskentelylle. Näyttelyn jälkeen saadut myyntitulot kattavat parhaassa tapauksessa aiheutuneet kulut ja voittoakin jää joskus. Toisinaan käy kuitenkin niin, että näyttelystä ei myydä juuri mitään ja yhtään apurahaa ei tule näyttelyn järjestämistä varten. (Vainio 2006, 43.)

6.1 Motiivit panoksen asettamiseen

Kuten sanottu, näyttelyn järjestäminen vie aikaa ja rahaa, mutta sen rahallinen tuotto on epävarmaa. Tämä on seikka, joka selkeimmin erottaa kulttuurintuottamisen liikelämän vaatimuksista: nopea ja varma tuotto eivät ole ensisijaisia tavoitteita. Uran alkuvaiheessa muotoilijat ja taitelijat ovat vielä tuntemattomia lahjakkuuksia, joilla ei juuri ole saavutuksia ansioluettelossaan. Näyttelyn järjestäminen on nimen tunnetuksi tekemistä. Sillä voidaan nopeasti saavuttaa oman ammattialan huomio ja samalla suuremman yleisön kiinnostus. Hyvin toteutettu ja ajankohtainen näyttely mahdollistaa nopean esiintulon ja voi parhaimmillaan auttaa uralla.

Positiiviset lehtikirjoitukset voivat helpottaa myöhemmän apurahan saamista, ja onnistuneen näyttelyn pitäminen kunnollisessa galleriassa tai museossa on myös merkki luotettavuudesta. Apurahan myöntäjät voivat olla entistä varmempia, että aiemmin näyttelyitä pitänyt henkilö pystyy pitämään kiinni myös nyt punnittavista suunnitelmistaan. Kuvataiteilijoiden kohdalla ahkera näyttelytoiminta on myös vaatimus

taiteilijajärjestöjen jäsenyydelle. Tekstiilitaiteilija Silja Purasen näkökulmasta uran alkuvaiheessa pidetty näyttely on tarpeen tulevia projekteja ja rahoitusta varten. Se on osoitus ammattimaisista tavoitteista. (Puranen 2009.)

Edellisten syiden lisäksi näyttelytoimintaa voidaan perustella romantiikan ajanjaksona muodostuneella taiteilijamyytillä, jonka mukaan tietyillä ihmisillä on tarve ja sisäinen palo taiteelliseen itseilmaisuuun. Nämä itseilmaisun tuotteet täytyy asettaa näytteille, sillä teos tarvitsee katsojansa. Pertti Summa jakaa saman näkökannan. Hänen mukaansa näyttelyiden järjestäminen kuuluu hänen valitsemaansa ammattiin. Kun tekee jotain, se täytyy näyttää muille. (Summa 2009.)

Oman näyttelyimme tuotteet edustavat lähinnä teollista muotoilua ja olemme muotoilijoita. Tavoitteemme eivät kuitenkaan eroa taiteilijoiden tavoitteista. Ensisijaisesti pyrimme saavuttamaan oman alamme ammatillisesti merkittävien henkilöiden kiinnostuksen. Toinen työryhmäämme motivoiva seikka on itseilmaisuus. Muotoilussa aiheet ja tekniikat määrittelee usein asiakas – tällä kertaa halusimme käsitellä itseämme kiinnostavia aiheita.

6.2 Näyttelyn budjettilaskelma

Suunnittelimme rahoittavamme näyttelyn apurahalla tai sponsorituella, mahdollisesti myös koulun avustuksilla. Viimeisenä mahdollisuutena näimme opintolainan nostamisen kulujen peittämiseksi.

Seuraavalla sivulla oleva taulukko (4) on muodostettu Suomen kulttuurirahaston apurahahakemuksen budjettilaskelman pohjalta. Jaoinne omat kulumme kolmen otsikon alle. Kuljettamisen aiheuttamia kuluja emme huomioineet, emmekä myöskään järjestämisen aikaisia toimeentulokuluja. Suurimmat yksittäiset kuluerät aiheutuivat tilan vuokrasta ja digitulostettavista kankaista.

Taulukko 4. Näyttelyn kuluarvio

	kulut/ €
Materiaali tai laite	
neulottavat kankaat	290
silkkipainoväri	160
pohjakangas	210
langat ja muu viimeistys	70
ripustusmateriaalit	150
yht.	880
Aputyövoima ja ostopalvelut	
digitulostettava kangas	1900
Virossa painettu kangas	190
yht.	2090
Muu	
avajaiskulut	300
kutsut	300
lähetys	70
julisteet	45
tilavuokra	1874
yht.	2589
<u>kaikki yhteensä:</u>	<u>5559</u>
Avustukset	
Helsingin kulttuuriasiainkeskus	1000
Koulu	1000
Laitilan Wirvoitusjuomatehdas	250
DMB Oy	345
yht.	2595
Lopulliset kulut	
	5559
	-2595
<u>yht.</u>	<u>2964</u>

Laskimme näyttelyn kuluarvion ensimmäistä apurahaa hakiessa ja täydensimme taulukkoa useaan otteeseen. Laskimme, että pienimmillään kulut olisivat 4 200 euroa ja suurimmillaan 6 500 euroa. Tästä jokaisen osuudeksi tulisi keskimäärin 1 050–1 625 euroa. Osa kuluista oli yhteisiä, ja sovimme jakavamme ne tasan kaikkien kesken. Tällaisia olivat muun muassa tilavuokra, avajaiskulut ja ripustus- ja lavastustarvikkeet.

Omista neule-, silkkipaino- ja digitulostuskuluistaan jokainen vastasi itse. Ulkopuolisen rahoituksen sovimme myös jakavamme tasan, jos vain saisimme sitä.

Kulujen kattamisesta ja ulkopuolisten avustusten jakamisesta kannattaa tehdä kirjallinen sopimus työryhmän kesken. Näin kannattaa toimia siitä huolimatta, että työryhmä muodostuisi kaveruksista ja keskinäinen luottamus olisi projektia aloitettaessa vahva. Sopimusta muotoillessa yhteistyötä tulee mietittyä huolella monesta näkökulmasta. Kirjallinen sopimus voi myös vähentää jännitteitä ja auttaa välttämään turhia epäluuloja.

6.3 Apurahat

Apurahan hakijan kannattaa varata aikaa ja miettiä, mitä miltäkin apurahan jakajalta hakee. Joillakin toimijoista on erityinen painotus tai linjaus, jota tiettyinä vuosina noudatetaan. Jotkut apurahan antajat eivät myönnä tukea perusopiskeluun, jotkut puolestaan myöntävät esimerkiksi lopputyön tekemiseen. Jotkut apurahan myöntäjät eivät anna työskentelyapurahoja, jotkut taas eivät anna avustusta laitehankintoihin. (Vainio 2006, 14–15.)

Pertti Summa pitää apurahan saamista näyttelyjärjestäjän ikuisuusongelmana. Ohjeita on vaikea antaa, mutta hakijan on esitettävä perusteltu ja hyvä suunnitelma. Hakemuksen pitää olla selkeä ja sisältää työsuunnitelma kuluierittelyineen. Lisäksi anottavan rahamäärän on oltava järkevissä rajoissa – valitsijat kyllä tietävät, mitä milläkin summalla saa. Myös suosituksista voi olla apua. Arvioijat lukevat satoja hakemuksia, ja suosituksessa mainittu merkittävyys voi vaikuttaa positiivisesti. Itse ymmärrän merkittävyyden ajankohtaisuutena tai ainutlaatuisuutena, kenties uutena näkökulmana. Hakemuksia on myös lähetettävä tarpeeksi monta, eikä luottaa vain yhteen säätiöön, sillä hakijoita riittää. (Summa 2009.)

Suomessa on valtava määrä apurahoja jakavia toimijoita. (Taulukko 5) Olen valinnut käsiteltäväkseni ne, jotka tukevat muotoilua, taidetta tai yleisesti kulttuuritoimintaa Suomen alueella. Kansainvälisiin apurahanantajiin en ole keskittynyt. Sen sijaan olen kirjannut mukaan myös opiskelijastipendejä jakavat säätiöt. Apurahoja jakavien toimijoiden hakuajankohdat pysyvät yleensä lähestulkoon samoina, mutta niissä voi

ilmetä myös vuosittaisia muutoksia. Säätiöpalvelun internetsivuilla on lisäksi listattuna merkittävä osa Suomen apurahan-säätiöistä kaikilta toimialoilta.

Taulukko 5. Muotoilua, taidetta ja opiskelijoita tukevia apurahan antajia

Apurahan antaja	tuetut alat	haku aika	päätökset	muuta huomioita	jaetut summat
Alfred Kordelinin säätiö	tiede, kirjallisuus, taide, kansanvalistus	1.8.–1.9.2008	kirjallisesti lokakuun lopulla	apurahoja myönnetään myös taiteen jatko-opintoihin ulkomailla	kuvataide ja taideteollisuus ja taidekäsityö välillä 1000–18000€
Greta ja William Lehtisen säätiö	kuvataide, taideteollisuus, säveltaide, arkkitehtuuri	1.1.–28.2.2008	4.6.2008	-	taideteollisuus ja kuvataide välillä 1500–4000€
Heikki ja Hilma Honkasen säätiö	lahjakkaat ja vähävaraiset opiskelijat ja tutkijat	1.8.–22.8.2008	ei tietoa internet-sivuilla	vuokraa myös asuntoja	400–1500€
Helsingin kaupungin kulttuuriasiakeskus	Helsingiläiset kulttuuria tuottavat yhteisöt, työryhmät ja henkilöt. Painotus vaihtelee vuosittain.	Vaihtelee alan mukaan. Kohdeavustuksilla on jatkuva haku aika.	Mahdollisimman pian	Hyvin monipuolinen toimija. Tarjoaa mm. työ- ja esiintymistiloja	ei tietoa
Jane ja Aatos Erkon säätiö	taide, kulttuuri, kansainvälinen tutkimus	jatkuvasti	Mahdollisimman pian	tukee ilmeisesti suuria projekteja	5000–93000€
Jenny ja Antti Wihurin säätiö	taiteen tutkimus, tiede ja lääketiede	27.4.–30.5.2008	9.10.2008 mennessä	tuettujen alojen rajauksesta vaikea saada selvää	yleisesti 2000–35000€
Keksintösäätiö	kaikkien alojen keksinnöt	jatkuvasti	jatkuvasti	asiakkaana mm. suunnittelija Tapio Anttila	2000–200000€
Niilo Helanderin säätiö	tiede ja taide, tarkempi painotus vaihtelee vuosittain	vaihtelee vuosittain	vaihtelee vuosittain, tänä vuonna toukokuu 2009	tekee myös taidehankintoja	yleisesti 2000–30000€
Paolon säätiö	kuvataide, lääketiede, säveltaide	15.10.–17.11.2008	ei tietoa internet-sivuilla	kuvataiteen alalla apurahoja ei myönnetä opiskelijoille vuonna 2008	kuvataide: 1500–2500€

Suomen kulttuurirahasto, keskusrahasto	tiede, taide ja muu kulttuurielämä	1. –31.10.2008	27.2.2009	Massiivinen hakuopas	taideteollisuus ja taidekäsityö sekä kuvataide välillä 3000–75000€
Suomen kulttuurirahasto, maakuntarahasto	tiede, taide ja muu kulttuurielämä kunkin maakuntarahaston alueella	suurin osa 10.1.–10.2.2009	loppu-keväästä	-	Uudenmaan rahastosta 2000–18000€
Svenska kulturfonden	ruotiskielinen kulttuuri ja koulutus, suomen-ruotsalainen toiminta	pääosa apurahoista hakuun marraskuussa	alkuvuonna	sivut ovat ruotsiksi	ei tietoa
Taiteen keskustoimikunta (Opetusministeriön alainen toimija)	taide laajasti ajateltuna: myös sirkustaide ja lastenkulttuuri	vaihtelee alan mukaan	vaihtelee alan mukaan	Erittäin monipuolinen toimikunta, tukee pääsääntöisesti ammattitaiteilijoita	muotoilun projekteihin 1000–7000€
Tellervo ja Juuso Walldenin säätiö	vähävaraiset opiskelijat	1.6. – 16.8.2008	ei tietoa	tukee myös opiskelua ulkomailla	ei tietoa
Vantaan kaupunki	kulttuuri ja taide, vantaalaiset tekijät ja Vantaalle sijoittuvat tapahtumat	vaihtelee tuen muodon mukaan	vaihtelee tuen muodon mukaan	-	ei tietoa
Ympäristötaiteen säätiö	Ympäristötaide ja siihen liittyvät tapahtumat Suomen alueella	syyskuussa	ei tietoa	-	500–3000€

Käsittelen lisäksi erikseen niitä apurahan antajia, joilta itse anoimme apurahaa.

Valintoihimme vaikuttivat hakuajankohdat, tuetut alat sekä järjestöjen ja virastojen suhtautuminen opiskelijoihin.

6.3.1 Suomen kulttuurirahasto

Suomen kulttuurirahasto on yksityinen säätiö, joka tukee Suomen kulttuurielämää myöntämällä apurahoja keskusrahastosta ja 17 maakuntarahastosta. Kohteina ovat tieteiden, taiteiden ja kulttuurielämän eri aloilla toimivat henkilöt ja yhteisöt. Rahasto

perustettiin vuonna 1939 edellisen vuoden kansalaiskeräyksen varoin. Tänä vuonna se jakoi keskusrahastostaan noin 20,3 miljoonaa euroa apurahoina ja palkintoina. Tästä Taideteollisuuden ja taidekäsityön osuus oli noin 697 000 euroa. Maakuntarahastot puolestaan tulevat jakamaan yhteensä noin 9,3 miljoonaa euroa. Keskusrahaston apurahoista päättää Suomen Kulttuurirahaston hallitus eri alojen asiantuntijoiden esityksestä. Asiantuntijat vaihtuvat vuosittain. Maakuntarahastojen apurahapäätökset tekee kunkin maakunnan kulttuurista edustava hoitokunta. (Suomen kulttuurirahasto.)

Summa kehotti meitä hakemaan apurahaa maakuntarahastosta, sillä niissä hakijoita on suhteellisesti vähemmän (Summa, 2009). Maakuntarahastojen hakuajat eivät kuitenkaan sopineet omaan näyttelyaikatauluunne. Hakuaika on vain kerran vuodessa, ja myönnettyistä apurahoista olisi ilmoitettu vasta 8.5.2009, eli oman näyttelyämme jälkeen (Suomen kulttuurirahasto).

6.3.2 Alfred Kordelinin säätiö

Alfred Kordelinin säätiö on jakanut apurahoja vuodesta 1920 tieteen, kirjallisuuden, taiteen ja kansanvalistuksen edistämiseksi. Se on ollut maassamme merkittävä kulttuurin tukija ja jakanut muun muassa vuonna 2006 noin 3,4 euron arvosta palkintoja ja apurahoja. Taiteen apurahojen kohdealat ovat kuvataide, arkkitehtuuri, taideteollisuus ja taidekäsityö, musiikki, tanssitaide sekä kamera- ja mediataide. Taiteen apurahat voivat olla kohdeapurahoja esimerkiksi näyttelyn järjestämiseen tai instrumentin hankintaan tai taiteelliseen työskentelyyn. Myös jatko-opintoihin ulkomailla voidaan myöntää apuraha. (Alfred Kordelinin säätiö.)

Anoimme Kordelinin säätiöltä apurahaa, sillä hakuajankohta sopi omaan aikatauluunne. Myönnettyt apurahat julkistettiin loka-marraskuun vaihteessa 2008, mistä omien kankaidemme tuottamiseen oli vielä kolmesta neljään kuukautta. Jos olisimme saaneet apurahan, olisimme voineet rauhallisin mielin jatkaa näyttelyn toteutusta.

Vuonna 2008 säätiö myönsi Taideteollisuus ja taidekäsityöalojen hakijoille 1 000–10 000 euron arvoisia apurahoja, yhteensä 70 000 euroa. Näyttelyn järjestämiseen apurahan saaneet olivat pääsääntöisesti meitä vanhempia ja saavuttaneet urallaan enemmän meriittejä. Meihin verrattavien palkitut projektit tuottivat markkinoille

tuotesarjoja tai prototyyppejä, joista useiden esittelypaikkoina olivat kansainväliset messut. Myös ajankohtaisuus ja Suomen kulutturiaarteisiin liittyvä työ oli huomioitu. Tästä esimerkkinä Kalevalan juhluvuodeksi graafiselle suunnittelijalle myönnettiin 2 000 euron apuraha Akseli Gallen-Kallelan Kalevala-kirjaintyyppin viimeistelyyn digitaaliseksi fontiksi. Yhtäkään myöntävän vastauksen saanutta ei ollut merkitty opiskelijaksi, kaikilla oli joko valmis tutkinto tai heidät oli ainakin merkitty valmiilla tutkintonimikkeellä. (Alfred Kordelinin säätö 2008.)

6.3.3 Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus

Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus on virasto, jonka tehtävänä on tukea Helsingin ja pääkaupunkiseudun kulttuuri- ja taide-elämää. Kulttuurikeskus myöntää apurahoja taidelaitoksille, -yhteisöille ja -oppilaitoksille sekä taiteilijoille. Se tarjoaa myös esiintymis- ja työtiloja taiteilijoille ja tuottaa kulttuuritoimintaa itse ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Keskuksen tehtävänä on myös edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta eri väestöryhmien ja alueiden välillä. Viraston ylläpitämiä toimipaikkoja ovat muun muassa Annantalon taidekeskus, Harakan saari, Savoy-teatteri, Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa ja Malmitalo. (Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus, 2009.)

Kulttuurikeskus muuttaa ja päivittää tukemiaan kulttuurin aloja vuosittain. Hakiessamme tukea omalle näyttelyllemme kohdeavustusten alaa ei ollut rajattu. Tiesimme kuitenkin, että näyttelyille myönnettiin apurahoja vain harvoin, ellei näyttely ollut poikkitaiteellinen tai liittynyt teemavuoteen tai maahanmuuttajiin. Koska nämä ehdot eivät varsinaisesti täytyneet oman näyttelymme kohdalla, emme olleet toiveikkaita hakemuksemme suhteen. Silti vaivannäkömme tuotti 1000 euron apurahan.

6.4 Sponsorointi

Sponsorointi on yksi mahdollinen keino hankkia projektille rahoitus. Se on vastikkeellista toimintaa, jossa sponsoroiva yritys antaa rahallista tai tavaran tai palvelun muodossa olevaa tukea. Vastavuoroisesti yritys saa esimerkiksi medianäkyvyyttä tapahtuman yhteydessä ja hyötyy siitä imagollisesti – tämä taas saattaa realisoitua rahassa pitkällä aikavälillä. Juuri sponsoroinnin yhteistyöluonne erottaa sen selkeästi julkisesta tuesta. (Oesch 2002, 67.)

Yritysten aktiivisuus sponsorointikohteiden hankinnassa on ollut vähäistä. Useimmat ovat tehneet valintansa tarjottujen joukosta. Yrityksillä voi olla käytössään hyvinkin tarkkoja ja yksityiskohtaisia malleja, joilla hakijan sopivuutta pyritään arvioimaan. Selkeiden ohjeiden puuttuessa ylimmän johdon henkilökohtaiset mielipiteet saattavat ratkaista kohteiden valinnan. Korkeakulttuuria edustavia kohteita ei varsinaisesti pidetä viihde-, nuoriso- tai massatapahtumia parempina – yrityksen liiallista leimautumista korkeakulttuurin pidetään enemmän jopa kiusallisena. Useat sponsorivat yritykset toimivat mieluiten pääsponsorina tai resurssien riittäessä ainoana sponsorina. Missään tapauksessa projektissa ei tule samaan aikaan olla kilpailevia yrityksiä. (Oesch 2002, 72–74.)

Liike-elämän näkökulmasta sponsoroitavan kohteen on oltava tarpeeksi hyvä ja korkeatasoinen, hyväksyttävä ja vakavasti otettava. Siinä yhdistyvät perinteet, se on monipuolinen ja kohdistuu koko kansalle. Sen tulee sopia yrityksen tavoitteisiin, yrityskuvaan ja asiakassuhteisiin sekä arvoihin ja oltava niiden mukaisia. Lisäksi kohteella on oltava valtakunnallinen ulottuvuus ja sen tulee olla laajan yleisön saavutettavissa maantieteellisesti tai muulla tavoin, esimerkiksi tiedotusvälineiden tai internetin kautta. Yksittäisiä taitelijoita sponsoroidaan harvoin, sillä heidän työnsä koetaan liian pienimuotoisena ja sitä on liian vaikea hyödyntää. Heitä tuetaan ensisijaisesti lahjoitusten tai mesenaattitoiminnan kautta. (Oesch 2002, 72.)

Yritysten kohteille esittämät vaatimukset ovat korkeita. Oma näyttelymme on kulttuuria, enemmän viihteellistä kuin korkeakulttuuria. Kohderyhmämme on suuri, se kattaa kaikki tekstiileistä tai sisustuksesta kiinnostuneet tai yleensä kodintekstiileitä omistavat. Näyttely voi myös kiinnostaa vaatteillaan viestiviä henkilöitä, sillä nyt viestejä liitetään muihin tekstiileihin. Näyttelypaikan sijainti on ehdoton etu, sillä se sijaitsee Suomen parhaiden liikenneyhteyksien päässä. Näyttelytoiminta on kuitenkin pienimuotoista, eikä saa massatapahtumiin verrattavaa huomiota. Myös Kuosimodo-teemamme mörköineen, ötököineen ja paljaine pyllyineen saattaa olla liikaa joillekin itsensä vakavasti ottaville yrityksille.

Näyttelyn järjestäjälle on tärkeää punnita sponsorin edustamat arvot. Oikein valittu sponsori voi olla imagollinen etu myös näytteilleasettajalle, väärä taas saattaa viedä uskottavuutta. Oman näyttelymme kohdalla pohdimme yrityksiä, jotka voisivat edustaa

kapinamieltä, leikillisyyttä, innovatiivisuutta ja ennakkoluulottomuutta. Toisaalta yrityksen ei tarvitsisi edustaa näitä arvoja, jos se esimerkiksi käyttäisi tarvitsemaamme digiprinttaustekniikkaa. Vaihtoehtoisesti hakisimme joko rahallista avustusta antavaa yritystä tai digiprintatun kankaan muodossa olevaa tukea. Käsillä oleva taantuma ja mahdollinen lama mietityttivät työryhmäämme. Emme olleet varmoja, voisimmeko löytää yrityksen, jossa hakemamme arvot tai tekniikat ja kiinnostus sponsorointiin yhdistyvät. Pekka Oech kirjoittaa, että sponsoroinnin määrä on vaihdellut jyrkästi kansantalouden suhdanteiden mukaan. Nousukausina ja taloudellisesti vakaina aikoina sponsorointiin on käytetty enemmän varoja, ja myös useammat yritykset ovat olleet valmiimpia yhteistyöhön. (Oesch 2002, 98.)

Yhteistyökumppanin löytäminen vaatii yleensä yhteydenottoja kymmeniin yrityksiin. Ensimmäisen kontaktin saaminen on usein kaikkein vaikeinta, eivätkä yritykset useinkaan ole kiinnostuneita asiasta heti ensimmäisellä kerralla. Sellaisissa tapauksissa neuvotteluyhteys saattaa syntyä hyvinkin nopeasti, jos kulttuuritoimija on tunnettu tai yrityksen päättävällä henkilöllä on kokemusta ja tietämystä kohteen toiminnasta tai edustamasta alasta. (Oesch 2002, 75.) Näin ollen vasta-alkajilla on kaikkien vaikein työ, kun he eivät ole vielä saavuttaneet tunnettuutta alallaan. Suhteista ja verkostoitumisesta voi kuitenkin löytyä ratkaisu tähän ongelmaan.

Lähestyimme kahdeksaatoista yritystä sponsoriassiassa. Niistä osa karsiutui pois jo alkumetreillä, sillä niiden digitulostuspalvelu ei soveltunutkaan näyttelymme kodintekstiileihin. Muut lähestymämme kohteet olivat tv- ja radiokanavia ja pankkeja. Mukana oli myös Laitilan Wirvoitusjuomatehdas, jota pidimme imagoltaan oikein sopivana yhteistyökumppanina. Laitilalta saimme avajaisiin juotavat, mutta rahallinen sponsorointi olisi ollut pienelle tehtaalle liian massiivista. Toinen tulosta tuottanut sponsorointipyyntö kohdistui painolaitos DMP:hen, jossa työskentelee Tanja Aivilan sukulainen. Tältä yritykseltä tiedustelimme mahdollisuutta kutsujen painattamiseen ja saimme myöntävän vastauksen. Metropolia ammattikorkeakoulun osallistumisen projektiin voi myös laskea sponsoroinniksi, vaikka yhtenä tärkeänä motiivina on opiskelijoiden ahkeruuden palkitseminen. Sponsoroinnin määreet täyttyvät silti, vaikka sponsorioijan motiivit eivät ole pelkästään kaupalliset. Näyttelyjärjestäjät saavat rahallista avustusta ja ammattikorkeakoulu näkyvyyttä. Aloitimme keskustelut sponsoroinnista myös erään tv-kanavan kanssa, joka piti näyttelyämme omaan imagoonsa sopivana ja kiinnostavana. Kanava kuitenkin vetäytyi hankkeesta vedoten

aikapulaan. Tällä aikataululla työntekijät eivät olisi ehtineet hyödyntää näyttelyämme omassa tuotannossaa. Näkyvyys olisi jäänyt logonäkyvyydeksi, mikä ei riittänyt heille.

Taiteen keskustoimikunnan toteuttamassa lomakekyselyssä osapuolet nimesivät perusteita, joilla he valitsivat yhteityökumppaninsa. Myöntävään päätökseen johtivat seuraavat syyt: eettiset ja ekologiset syyt, hyvä maine, innovatiivisuus, laatu, yhteistyön sisältö, hankkeeseen liittyvä yritys, mielikuvan sopivuus produktion, molempien osapuolten imagoon sopiminen, paikallisuus, taiteen filosofian tukeminen, taiteenalan ymmärtäminen. Yritysrahoituksen esteiksi osapuolet mainitsivat seuraavat seikat: kyseinen taiteenala ei kiinnosta yrityksiä, asian hoitamiseen ei ole tarvittavaa henkilöstöä, julkisuusarvon puute, työ liian pienimuotoista, selkeän brandin ja yleisön puute, toimialan ja imagon huono yhteensopivuus produktion kanssa, toimitilan pienuus, tuottajan puute, sopivan vastikkeen tarjoamisen vaikeus, vakinaisten toimitilojan puute. (Oesch 202, 114)

Laitilan Wirvoitusjuomatehtaalta ja painolaitos DMP:ltä emme saaneet palautetta myöntymiseen johtaneista syistä. Kieltävissä vastauksissa oli kuitenkin usein selitys. Saamamme perustelut eivät ole suoraan verrannollisia Taiteen keskustoimikunnan kyselyyn, sillä siinä palaute oli annettu anonyymisti, omassa tapauksessamme se kohdennettiin suoraan sponsorihakemuksen lähettäneelle henkilölle. Palaute oli hyvin asiallista, ja kieltäytymisen syyt olivat seuraavia:

- Yritys ei toteuta pyydettyä palvelua
- ei juuri nyt sponsoroi
- yritys on pieni ja vähän aikaa sitten perustettu, joten mahdollisuutta sponsorointiin ei ole
- ei sponsoroi ketään
- kuluvan vuoden (2009) sponsorointisopimukset on jo tehty
- ei sponsoroi rahallisesti (mutta sponsoroi meitä tuotteiden muodossa)
- lamasta johtuen ei sponsoroi
- yritys hoitaa kulttuuriset velvoitteensa vuosittaisilla lahjoituksilla esimerkiksi lastensuojeluun
- logonäkyvyys ei riitä, eikä tiedä miten näyttelyä voisi muuten hyödyntää
- tänä vuonna sponsorointia on vähennetty
- tukee suuria kulttuuritapahtumia, kuten Rock-konsertteja
- aikataulu ei riitä kunnolliseen hyödyntämiseen

- ei periaatteellista sivistä sponsoroi ketään
- juuri nyt sponsorointi ei ole mahdollista

Kieltäytymisen syissä viitataan usein nykyhetkeen, tämän vuoden vähennyksiin tai suoraan lamaan. Aloimme etsiä sponsoria noin puoli vuotta ennen näyttelyä lokakuussa 2008. Tämä oli hetki, jolloin kansainvälinen luottokriisi konkretisoitui islantilaisen Kaupthing-pankin kaatumiseen, ja alettiin julkisesti puhua taantumasta ja odotettavissa olevasta lamasta. Ajankohta oli huono sponsorin etsimiselle.

6.5 Opintotuki ja ulkopuolinen rahoitus

Kansaneläkelaitoksen vuoden 2009 opintotukioppaassa käsitellään opiskelijavaihtoon myönnettyjen apurahojen lisäksi vain toimeentulon turvaamiseksi myönnettyjä apurahoja (Kelan viestintä 2009, 25). Kohdeapurahat tai muut näyttelyavustukset eivät kuitenkaan kuulu tähän ryhmään, sillä niitä myönnetään näyttelystä aiheutuviin kuluihin eikä järjestäjän perustoimeentuloon.

Sähköpostitse tiedusteltuna selviää, että kohdeapurahat ja -avustukset ovat Kelan opintotukineuvonnalle vieras asia. Sillä ei ole valmista ohjeistusta erilaisten projektikulujen kattamiseen tarkoitettuille avustuksille, vaan jokainen tapaus käsitellään yksittäin. (Tanskanen 2008.) Koska valmista ohjeistusta ei ole olemassa, on mahdollista, että kohdeapurahat ja -avustukset luetaan opiskelijan vuositulorajaan sisältyviksi.

Kela valvoo opiskelijoiden tuloja, sillä rajan ylittävät tulot vähentävät opintorahaa ja asumislisää. Jokaista Kelan tukemaa kuukautta kohden opiskelija saa ansaita 660 euroa ja tuetonta kohden 1 970 euroa. Tulojen laskeminen lopetetaan kuitenkin valmistumiskuukauden loppuun ja tuloiksi huomioidaan opiskelukuukausien aikana suoritettavat maksut. Toukokuussa valmistuva täysimääräistä opintotukea saava henkilö saa siis ansaita toukokuun loppuun mennessä 5 x 660 euroa, eli yhteensä 3 300 euroa. (Kelan viestintä 2009, 21.) Todellisten ansioiden ja näyttelykuluihin tarkoitettujen avustusten summan noustessa tätä suuremmaksi, olisi mahdollista, että Kela perisi maksamiaan opintotukia takaisin.

Koska asioimiskumppani on apuraha-asioissa näin vakiintumaton ja arvaamaton, ulkopuolista avustusta saavan työryhmän kannattaa miettiä valmiiksi toimintatapansa. Jos olisimme saaneet anomamme 6 500 euron apurahan, olisi ollut järkevää myös Kelan takia perustaa yhteinen tili, jotta yhden ihmisen kautta kulkeva summa ei ylittäisi tulo rajaa ja siten vaikeuttaisi toimeentuloa. Saamamme 1 000 euron apuraha sekä pienimuotoinen sponsorointi eivät vaikuttaneet opintotukeen. Koulun myöntämä 1 000 euron avustus oli tarkoitettu näyttelytilan vuokraan, jolloin se siirrettiin suoraan tilan pankkitilille. Se ei kulkenut työryhmäläisten omien tilien kautta, eikä näin vaarantanut opintotukeamme.

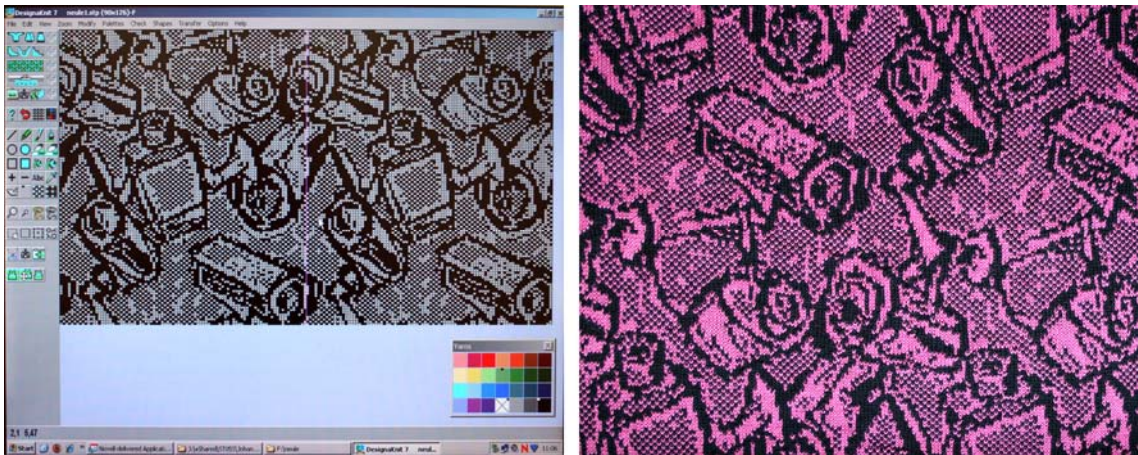
7 TEOSTEN VALMISTUS

Konkreettisten teosten tekeminen on näyttelyssä varmasti kaikkein tärkein vaihe: tuotteet ovat kaiken keskiössä ja ilman niitä koko näyttelyä ei ole. Työryhmämme oli tehnyt periaatteellisen päätöksen käyttää teollisia tekniikoita ja välttää käsityötä. Koska kritiikkimme kohteena olivat kauppojen teolliset tekstiilit, kirjonta ja käsityömaisyys olisivat vääristäneet viestiämme. Halusimme myös antaa kuvan ammattimaisesta – joskin kujeilevasta – suunnittelusta, emme askartelusta tai tuunauksesta.

Tilojen ja laitteiston kannalta näyttelykevät oli työryhmällemme ainutkertaista aikaa. Olimme juuri valmistusmassa ja alkamassa luoda omaa uraamme, mutta meillä oli vielä käytettävissämme koulun laitteistot ja tilat. Pyytämällä luvan ja sovittamalla oman työskentelymme opetuksen lomaan saatoimme käyttää koulun kankaanpainopöytiä, suurta mankeliä, teollisuuspesukonetta, höyrytyslaitetta, neulekoneita, suunnitteluohjelmia ja niin edelleen. Meillä oli käytössämme tilat ja laitteisto, joiden kustantaminen itse olisi maksanut paljon – silloin myös näyttelyn järjestämiskustannukset olisivat nousseet. Tuotimme osan kankaista itse ja alihankimme osan. Vastakkain olivat koko ajan käytetty aika ja sijoitettu raha. Itse tekeminen oli huomattavasti halvempaa, mutta vei enemmän aikaa ja virheen tekeminen saattoi tarkoittaa aloittamista alusta. Alihankkiminen oli suhteellisen kallista, mutta vei vähemmän aikaa ja vastuun onnistumisesta kantoi yritys.

7.1 Neule

Neuleet teimme itse koulun Brother KR–850 -neulekoneilla ja ostimme langat koulun kautta, jotta kulut jäisivät mahdollisimman pieniksi. Tämä oli myös helppo ratkaisu, sillä koululla oli valmiina kaapissa valtava valikoima erivärisiä ja eri materiaaleista olevia lankoja. Valmistajilta tai maahantuojilta tilaaminen olisi ollut työlästä, hidasta ja kallista. Alihankkiminen olisi ollut vaikeaa, sillä neulekuoseja on vaikea suunnitella täysin valmiiksi paperilla tai tietokoneella. Suunnitelman toimivuus näkyy vasta neuloessa (Kuvat 38 ja 39). Määrittelimme neuletuotteet 50 x 50 senttimetrin kokoisiksi tynnyiksi, jotta ne olisi helppo esittää yhdessä. Pyrimme myös noudattamaan yhteistä värikarttaa, mutta tässä oli ongelmia, sillä värikarttamme ei neulomisvaiheessa ollut vielä valmis.

Kuvat 38 ja 39. Vasemmanpuoleisessa kuvassa on Designa Knit -neuleensuunnitteluohjelman esityskuva ja oikeanpuoleisessa valmista neuletta.

Suunnittelimme neuleemme koulun Designa Knit -neuleensuunnitteluohjelmalla. Olimme yhdessä valinneet tekniikaksi kirjoneuleen, jotta tuotteet toistaisivat näyttelyn teemaa erikoisista ”kielletyistä” aiheista. Neuleiden kuvioiden piti siis olla esittäviä ja tunnistettavia. Emme rajanneet työryhmämme aiheita, vaan kukin työsti itseään kiinnostavia teemoja neulekoneen asettamien teknisten vaatimusten rajoissa. Tällä konetyypillä kirjoneuleessa sama lanka voi muodostaa korkeintaan kahdeksan peräkkäistä silmukkaa. Pällekkäin olevien samasta langasta muodostuvien silmukoiden määrää ei ole rajoitettu. Kuvioita suunnitellessa tämä tarkoittaa, että samanvärisestä langasta ei voi muodostaa suuria yksivärisiä alueita – ne pitää rikkoa toisella langalla ja tehdä esimerkiksi linnunsilmäkuviota (Kuva 40).

Kuva 40. Linnunsilmäkuviota Huovilan Tarantella-tyynyssä.

7.2 Painokangas

Pyrimme painamaan mahdollisimman suuren osan kankaistamme käsin, sillä koululla oli tarjota sopivat tilat ja tarvittavat laitteet, ja mikä tärkeintä: digitulostamiseen verrattuna silkkipaino maksoi vain murto-osan. Silkkipaino vaati kuitenkin tarkan käden ja paljon kärsivällisyyttä, sillä hetken huolimattomuudella oli mahdollista pilata useamman tunnin työ.

Kankaanpainajan ensimmäinen tehtävä on suunnitella painokuosi ja mitoittaa se niin, että se sopii haluttuun seulaan. Mitä useampi väri valmiiseen kankaaseen halutaan sitä useampi painoseula tarvitaan – ja sitä suurempi työ. Työryhmämme pyrkikin selvästi välttämään monivärisyyttä käsinpainettavissa kankaissa ja teki enemmän graafisia pintoja, jotka perustuvat erilaisiin viivoihin ja värialueisiin (Kuvat 41 ja 42).

Kuvat 41 ja 42. Esimerkkejä graafisista ratkaisuista: Henttosen Ajot ja Huovilan Puolustus

Kuosin valmistuttua siitä tehdään filmejä, jokaiselle painovärille omansa. Filmitiedostosta tehdään mustavalkoinen ja sen värilliset kuvio-osat jätetään mustiksi ja pohjakankaan osuus valkoiseksi. Tiedosto tulostetaan piirtoheitinkalvolle tai muulle sopivalle kalvolle. Kalvo kiinnitetään valoherkällä emulsiolla käsiteltyyn seulaan ja valotetaan esimerkiksi valopöydällä ennalta määrätty aika. Sopiva aika määräytyy valon voimakkuuden mukaan. Valotusemulsioilla käsitelty seula tulee säilyttää pimeässä kunnes se valotetaan filmin kanssa. Valotettaessa emulsio kovettuu kalvon läpinäkyviltä alueilta, mutta jää filmin mustilta kuvioalueilta pehmeäksi. Lopuksi seula pestään juoksevan veden alla, jolloin valottumattomat kuvioalueet aukeavat (Kuvat 43 ja 44). Kankaan painamisen voi aloittaa seuraavana päivänä, jolloin emulsio on kovettunut lopullisesti, tai heti, jos valottaa valmista seulaa vielä useita minutteja esimerkiksi valopöydällä.

Kuvat 43 ja 44. Tanja Aivila ja Sini Henttonen tarkastavat Aivilan painoseulaa. Johanna Aalto puolestaan pesee kovettumatonta valotusemuliota pois.

Pohjakankaamme olivat pääosin puuvillaa ja pellavaa, joten käytimme yleisiä selluloosakuiduille tarkoitettuja pigmenttivärejä. Kuultopasta soveltui vaaleille pohjakankaalle painaessa ja peittopasta tummille pohjille painaessa. Painopastan väri kannattaa testata kankaalle ennen varsinaisten kuvioiden painamista, sillä väri muuttuu kuivuessaan melko paljon.

Kuvat 45 ja 46. Siri Huovila sekoittaa värejä ja Sini Henttonen painaa Ajot-kangasta.

7.3 Jacquard-kudonta

Jacquard on koneellinen kudontatekniikka, jossa kutojan on mahdollista hallita jokaista lankaa erikseen. Tämä mahdollistaa hyvin tarkkojen ja jopa valokuvamaisten kankaiden kutomisen. Olimme aluksi suunnitelleet esittävämme myös jacquard-kudottuja kankaita näyttelyssä. Olimme tutustuneet tekniikkaan opiskellessamme ja olisimme voineet käyttää koulun kudontakonetta. Osaksi ajanpuutteen takia, osaksi näyttelyn yhtenäisyyden takia luovuimme tästä suunnitelmasta. Yksityiskohtaisesti kudottuja tuotteita olisi tullut hyvin vähän, mahdollisesti kaksi, ja niiden sovittaminen muiden tekniikoiden joukkoon olisi vaatinut pitkälistä suunnittelua.

7.4 Digitulostus kankaalle

Osan kankaista suunnittelimme digitulostustekniikkaa varten. Tässä tekniikassa värien määrää ei ole rajattu kuten silkkipainossa. Myös väriliukumien toteuttaminen onnistuu, samoin katkeamattomien kuvioiden, joita on vaikea käsinpaina seulalla. Katkeamattomissa kuvioissa seula pitäisi kohdistaa millimetrin tarkkuudella, jotta raportin raja ei tulisi näkyviin - käsin tämä on käytännössä mahdotonta. Digitulostamalla saimme näyttelyyn huomattavasti monipuolisempia kuoseja kuin pelkästään silkkipainamalla käsin. Digitulostaessa kuosit ovat digitaalisessa muodossa,

ja tulostin siirtää ne kankaalle. Tärkeitä termejä ovat tallennusmuoto, resoluutio ja värijärjestelmä.

Tulostusvalmiit kangaskuosit ovat pääsääntöisesti pikseligrafiikkaa, eli muodostuvat erivärisistä pisteistä. Tällöin tiedostojen tallennusmuodot ovat yleensä tiff tai jpg. Tiff-tallennusmuoto ei pakkaa kuvaa, vaan säilyttää sen erittäin hyvälaatuisena. Kuvasta tulee kuitenkin suuri, mikä hankaloittaa sen siirtämistä tekijältä tulostajalle. Jpg-tallennusmuoto tekee kuvasta huomattavasti kevyemmän ja helpommin siirrettävän, mutta heikentää laatua. Resoluutio on pikseligrafiikkaan liittyvä termi. Sillä tarkoitetaan kuvaa muodostavien pisteiden määrää tietyllä alueella. Kansainvälinen yleisstandardi painovalmiin tiedoston resoluutiosta on 300 dpi. Tämä tarkoittaa kolmea sataa pistettä tuumalla (dot per inch). Värijärjestelmiä on useita. Tällaisia ovat muun muassa sRGB, Lab, Pantone ja CMYK. Kukin digitulostava yritys käyttää valitsemaansa järjestelmää.

Koska valmistimme kodintekstiileitä, pohjakankaan oli tärkeä olla niissä käytettävää materiaalia ja tuntua miellyttävältä iholla. Tällaisia olivat muun muassa selluloosakuidut puuvilla ja pellava. Olin ennen näyttelyprojektin aloittamista tehnyt tutkimusta pääkaupunkiseudun kankaalle digitulostavista yrityksistä ja huomannut niitä olevan useita. Myös niiden hinnat olivat kohtuullisia, noin puolet koululla toteutettavien kangastulosteiden hinnasta. Näyttelyn kankaiden tuotantopaikkaa etsiessä ilmeni kuitenkin, että tutkimani yritykset olivat mainospainoja, jotka käyttivät pohjakankainaan vain synteettisiä materiaaleja. Tarkoituksiimme sopimattomimman tuotenäytteen saimme suurkuvatulosteisiin erikoistuneelta Pixmilliltä. Sen kankaat olivat tönkköjä, ja mikä pahinta, haisivat vahvasti monen metrin päähän.

Kompromissiksi löysimme lippupaino Print Scorpion, joka teki suurkuvatulosteita synteettisille kankaille. Hinta oli kohtuullinen ja kankaat laskeutuivat kauniisti sekä kestivät pesua ja silitystä. Ne eivät kuitenkaan tuntuneet miellyttäviltä iholla ja niiden hankauksenkestävyys oli luultavasti heikko. Näistä puutteista huolimatta ne soveltuivat hyvin verhoiksi.

Vaatimukset puuvillasta tai pellavasta täytyivät vain Arazzossa tai koulussa tulostaessa. Arazzo mainostaa tulostavansa kaikille pinnoille ja profiloituu keskimääräisiä mainostulosteita tekeviä yrityksiä korkealuokkaisemmaksi toimijaksi. Myös sen hinta on

korkeampi. Arazzolla on valtava määrä pohjakangasvaihtoehtoja valittavana eri puuvillakankaista alcantaramaiseen verhoilukankaaseen ja suihkuverhoon. Vaihtoehtoisesti asiakas voi tuoda oman materiaalinsa kuvioitavaksi. Valikoimaan kuuluvat peruspuuvillat ovat halvimpia, mutta toistavat värejä heikosti. Saimme neuvoteltua Arazzon kanssa sopimuksen, jossa saimme laadukkaampia parhaiten värejä toistavia kankaita halvempien hinnoilla. Tarvitsemamme määrät olivat pieniä, joten yrityksen puolelta ehtona oli se, että heidän varastostaan löytyi tähän tarkoitukseen sopivia pakanloppuja.

Pysyäksemme budjetissa päätimme tulostuttaa kankaamme kolmessa eri paikassa. Print Scorpio oli edullisin, mutta saatoimme tulostaa siellä vain verhokankaat. Loput tulostimme Arazzossa ja koululla. Koulu oli Arazzoa hieman halvempi, mutta jouduimme kantamaan itse vastuun tulostamisen onnistumisesta. Hajauttaessamme tuotannon kolmelle toimijalle otimme riskin, sillä emme voineet olla aivan varmoja värien vastaavuudesta. Kaikki kohteet käyttivät eri väriprofileja ja lisäksi tulostimissa on laitekohtaisia eroja. Saadaksemme tarkat värit, lähetimme yrityksille haluamiemme värinen Pantone-koodit. Ne edustavat kansainvälistä värien standardointijärjestelmää, jonka avulla eri toimijoilla on käytössään täysin vastaavat konkreettiset värimallit. Niiden avulla saimme toivomamme sävyt hyvinkin tarkasti. Koululla tulostaessa emme saaneet värejä osumaan yhtä tarkasti värikarttaamme.

Suurin haaste digitulostamisessa oli tiedostojen toimittaminen perille. Ollessaan pikseligrafiikkaa ja kokosuhteessa 1:1 erityisesti verho- ja lakanatiedostoista tuli valtavia. Saatoimme itse vaikuttaa kokoon valitsemalla hieman pakkaavan jpg-tallennusmuodon ja laskemalla resoluution kolmestasadasta kahteensataan. En itse usko, että resoluution laskeminen tai pieni pakkaaminen näkyy kankaalle tulostettaessa, sillä kangas on huokoinen materiaali, jossa näkyy lankojen tekstuuri. Arazzosta saamamme ohje kuitenkin määräsi tallennusmuodon olevan tiff, jolloin suurimman tiedoston kooksi tuli 920 megatavua (Mt). Se tarkoittaa valtavaa kuvatiedostoa, sillä internetistä ladattavan elokuvan keskimääräinen koko on noin 700 Mt. Näin suuren kuvan lataaminen yrityksen serverille kesti useamman tunnin, joten kaikkien siirtäminen kesti päiviä. Kuoseja ei myöskään voinut tallentaa CD:lle ja lähettää postitse, sillä tiedostoista suurimmat ylittivät CD:n tallennuskapasiteetin.

Helppoin tapa nopeuttaa siirtoprosessia on tehdä kuosit alusta asti vektorigrafiikkana. Tällöin kuva perustuu ääriviivojen keskinäisiin matemaattisiin suhteisiin, jotka pysyvät samana suuressa ja pienessä kuvassa. Siksi kuvaan voi pienentää ja uudelleensuurentaa ilman informaation katoamista. Vektorigrafiikasta muodostuva kuva on kymmenkertaisesti pikseligrafiikkaa kevyempi, ja sen voi vielä lähettämisen ajaksi pienentää esimerkiksi 1:10 kokoon.

Kuvat 47 ja 48 Arazzon lähetyksen tarkistamista.

8 NÄYTTELYN VIESTINTÄ

Tässä luvussa käsittelen näyttelyprojektin viestimistä ulkopuolisille kohteille. Suurilta osin viestintäluvussa on kyse myös visuaalisesta markkinoinnista.

8.1 Näyttelyn nimi

Nimen tulee kitetyttää jotain olennaista näyttelyn sisällöstä, jotta se jää mieleen. Sen täytyy myös herättää kiinnostusta yleisössä. Nimi voi kertoa näyttelyn aiheesta ja pyrkimyksistä. Se voi myös kertoa tekijästä ja tekniikasta, kuten esimerkiksi "Rafael Wardin pastelleja ja akvarelleja". Rafael Wardi itsessään on niin kiinnostava tekijä, että hänen nimensä houkuttelee näyttelyyn katsojia.

Aloittelevan muotoilijan nimi ei ole vielä muodostunut käsitteeksi, ja lisäksi meitä oli tässä projektissa neljä. Pyrimme siis etsimään nimen, joka kertoisi yhteisestä teemastamme. Asetimme sopivalle nimelle seuraavat vaatimukset:

- 1.) Nimen tulee herättää kiinnostusta ja
- 2.) viestiä:
 - tekstiileistä/ kodista
 - epätavallisesta/kielletystä aiheesta
 - leikkisyydestä, kapinamielestä

Nimen valitseminen on hienovaraista ja aikaavievää työtä. Sille kannattaa varata aikaa hyvissä ajoin, sillä usein galleria haluaa tietää tulevan näyttelyn nimen listatakseen sen esimerkiksi näyttelyluetteloon. Itse aloitimme nimen työstämisen kuosisuunnittelun loppuvaiheessa, hieman yli puoli vuotta ennen näyttelyä. Nimen muodostaminen vei noin kolme viikkoa ja sisälsi neljä tapaamista sekä niiden välillä tapahtuvaa itsenäistä pohdintaa. Viimeisessä arviointivaiheessa mukana olivat vielä seuraavat nimet:

- Torakka peitossa, saastetta verhoissa
- Karmeet kuosit
- Kuosimodo
- Kuittia kuoseista
- Kummallisten kuosien kerho
- Kaaos kuosissa
- Kuosissa kaaos
- Kodin kääntöpuoli
- Kuosit nurin

Pyysimme kahta luotettua ja näyttelytoimintaan perehtynyttä henkilöä arvioimaan nimifinalistimme. Molemmat pitivät Kuosimodo-nimestä ja lisäksi toinen mainitsi Kummallisten kuosien kerhon ja toinen Kodin kääntöpuolen. Työryhmän äänestyksellä ja neuvoa antavilla äänillä näyttelyn nimeksi valittiin Kuosimodo.

Valitsemamme nimi viittaa Victor Hugon kertomukseen Quasimodosta, rujosta mutta hyväsydämisestä miehestä, jota hyljeksitään ulkonäön takia. Omat lähtökohtamme lähestyvät Quasimodon tarinaa: ne ovat rumia ja hyljeksitettyjä, mutta työstämme niistä kauniita ja kiinnostavia pintoja. Kuosimodossa on myös tekstiileihin viittaava sana kuosi.

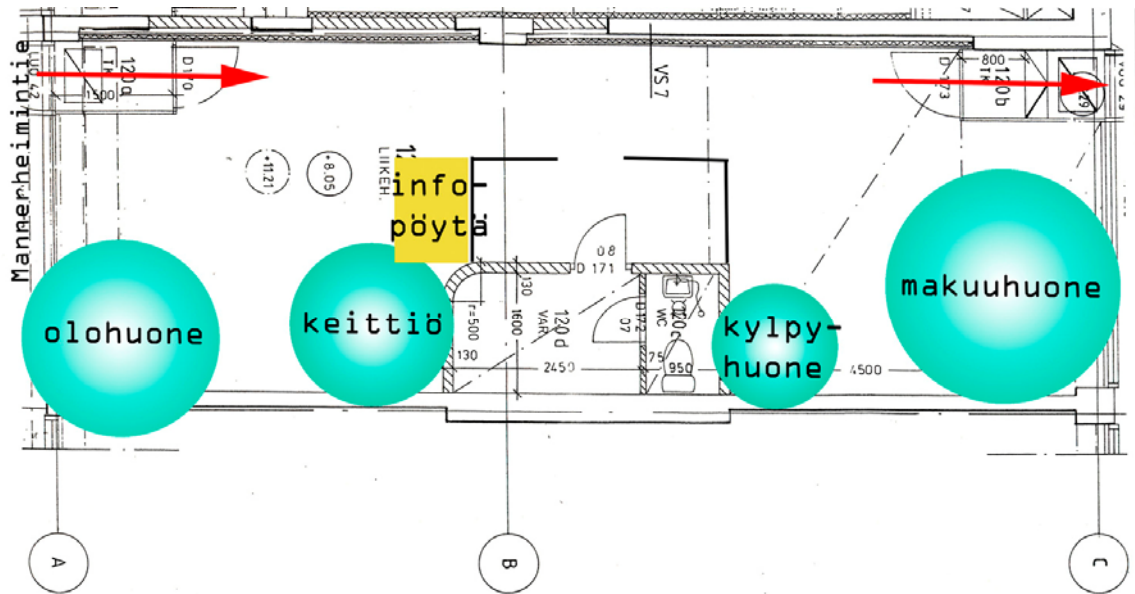
Lisäksi nimi on leikillinen ja tarjoaa oivalluksen. Varmistimme nimen turvallisuuden vielä Google-hakupalvelusta. Kuosimodo-sanalle tuli hyvin vähän osumia, eikä mikään niistä ollut omalle projektillemme haitallinen.

8.2 Tilasuunnittelu

Kuten aiemmin mainitsin, vastuu tilasuunnittelusta annettiin Siri Huovilalle ja Sini Henttoselle, joilla oli tästä alueesta eniten kokemusta. Päätimme kuitenkin yhdessä tilasuunnittelun jatkavan kodin teemaa, joten lavastimme tilan kodinomaisesti. Vaihtoehtoinen teema oli näyttelyn ajankohtaan liittyen kevätretki. Pelkäsimme sen kuitenkin heikentävän viestiämme, jonka keskiössä olivat kummalliset kodintekstiilit.

Koska näyttelymme sisältö koostui muusta kuin helposti seinälle nostettavista litteistä tauluista, tilasuunnittelu kannatti tehdä huolella ennen lavastamisen aloittamista. Kotilavastukseemme tarvitsimme näyttelyissä epätavallisia rakenteita: erilaisia ripustustankoja, pyykkinaruja, maton, suihkuverhotangon, sängyn, täkin ja erilaisia tyynejä. Niiden hankintaan piti varata riittävästi aikaa.

Jo jyryttäessä suunnittelimme tuotteiden paikkoja, sillä tilan korkeus piti ottaa huomioon pitkien kankaiden ollessa kyseessä. Sijoituspaikat vaikuttivat myös väreihin, joissa kankaat toteutettiin, sillä värikoordinoimme tilan eri alueet eri painotuksin. Tässä tehtävässä käytimme apuna pohjapiirrosta ja Huovilan kokoamaa pienoismallia (Kuvat 49 ja 50). Pääsisäänkäyntiä lähempänä olevaan huoneeseen sijoitimme keittiö- ja olohuonenurkkaukset, ja taaempaan varjoisampaan huoneeseen kokosimme viitteellisen makuuhuoneen ja suihkutilan. Makuuhuoneen värit olivat keittiötä ja olohuonetta pastellisempia, ja keittiöstä rajattiin vihreän sävyt kokonaan pois.

Kuva 49 . Pohjapiirros.

Kuva 50. Tuotteiden sijoittelun suunnittelua pienoismallin avulla. (Tiitinen, Tuomas 2009)

8.3 Tiedottaminen

Pertti Summan mukaan suurin virhe tiedottamisessa on sen tekemättä jättäminen. Jos avajaisissa ei ole muita kuin oma perhe, silloin tiedottaminen on tehty huonosti (Summa 2009). Järjestettävästä näyttelystä tulee siis tiedottaa, sillä kulttuuri tarvitsee yleisönsä. Näyttelystä tiedottaessa ei ole oikea hetki ryhtyä ujoksi, sillä näyttelyyn liittyvä julkisuus on tarpeellinen työväline, jolla ihmisiä houkuteltaan paikalle.

Järjestäjät tiedottavat näyttelystä omille kontakteilleen lähettämällä kutsuja. Näyttelystä lähetetään myös tiedotteita medialle. Lehdistöä edustavat perinteisesti sanomalehdet, mutta Summan kertoman mukaan nykyään myös uudenlaiset lehdet ovat alkaneet huomioida näyttelyitä. Tällaisia ovat muun muassa naistenlehdet, ja Summa jakaa kanssamme saman näkökannan: niitä ei tule väheksyä. (Summa 2009.) Itse lähetimme tiedotteita seuraaville lehtiryhmille: sanomalehdet, sisustuslehdet, naistenlehdet, kaupunkilehdet ja aikakauslehdet.

Lehdistön edustajien lisäksi lähetimme tiedotteen myös MTV 3 -kanavan Tila-ohjelmalle ja Yle X -radiokanavalle. Arastelimme ensin tiedottamista radiossa, sillä viestimme on visuaalinen. Summa piti mahdollisuutta kuitenkin hyvänä, sillä radio auttaa tavoittamaan samaa nuorta joukkoa, johon itsekkin kuulumme. Kun radiossa tuodaan esiin visuaalista tai esimerkiksi makunautintoihin liittyvää asiaa, vaikka kuulijat eivät saakaan maistiaisia, he voivat kiinnostua ottamaan selvää. (Summa 2009.) Käsittelen tiedotteiden sisältöä myöhemmin samassa luvussa. Myös internetin yhteisöt ovat käyttökelpoisia viestimiskanavia. Tästä syystä perustimme Facebook-sivustolle Kuosimodo-tapahtuman. Kerron tästä tarkemmin Kutsu-osiossa.

Näyttelytiloilla on myös usein oma postituslistansa. Tietojeni mukaan niiden yksityiskohtia ei yleensä paljasteta ulkopuolisille, sillä yhteystietojen kokoaminen ja ylläpito on massiivinen urakka. Tiedustelin Lasipalatsin näyttelytilan postituslistan sisältöä tilan valvojalta Mikko Oinoselta. Yllätyksekseni hän kuitenkin vastasi, että tilan lista ei ole salaisuus ja hän voi lähettää sen minulle. (Oinonen 2009.)

8.3.1 Lehdistötiedote

Lehdistötiedote on melko lyhyt teksti, jossa kerrotaan näyttelyn järjestäjistä, sijainnista ja ajankohdasta. Siinä määritellään myös näyttelyn lähtökohdat ja päämäärät. Lehdistötiedotteella tarkoitetaan kahta asiaa. Ensimmäinen on tilassa jaettava, jokaisen vierailijan luettavissa oleva tekstituloste. Sen alalaidassa mainitaan usein näyttelyä tukeneet tahot. Lehdistötiedotteella tarkoitetaan myös eri median edustajille lähetettävää tiedotetta, joka sisältää tekstin lisäksi kuvia. Tiedotteen tarkoitus on antaa perustietoa näyttelystä, liittää se johonkin kontekstiin ja herättää kiinnostusta. Kuvien tulee lisäksi kiteyttää näyttelystä jotain oleellista. Mediat voivat hyödyntää kuvia

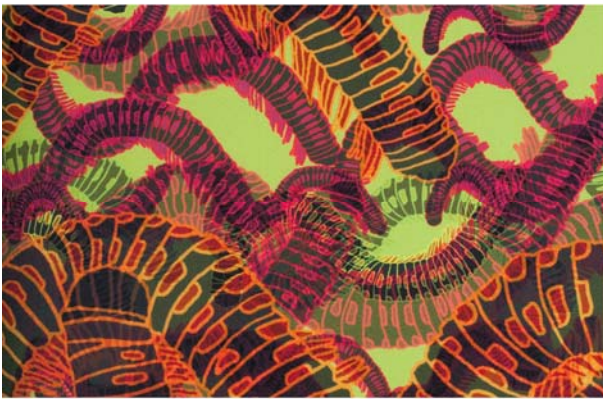
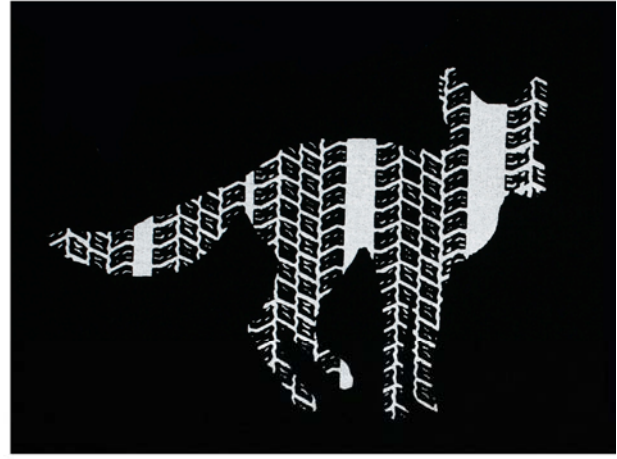
suoraan omista tiedonannoissaan. Ohessa on esimerkkejä omista lehdistökuvistamme (Kuvat 51 –60). Lehdistötiedotteemme löytyy liitteistä.

Kuvat 51 ja 52. Olohuonelavastukset koulun studiossa (Aivila, Tanja 2009)

Kuvat 53 ja 54. Makuuhuonelavastuksia koulun studiossa (Aivila, Tanja 2009)

Kuvat 55–60. Lehdistöiedotteen reprovkia (Aivila, Tanja 2009)

8.3.2 Kutsu

Kutsu on usein ensimmäinen viesti näyttelystä, jonka vieras saa. Kutsun tulee siis olla houkutteleva ja kiinnostusta herättävä. Se ei kuitenkaan saa antaa kateettomia lupauksia. Houkuttelevuuden ohella kutsun tulee sisältää oleelliset tiedot tapahtumasta: paikka, aika, kesto ja järjestäjät. Avajaisprotokolla on vapaamuotoinen, joten kutsuttuja

ei pyydetä ilmoittautumaan ennakoon eikä pukeutumiskoodia esitetä. (Häyrinen & Vallo 2003, 150–151.)

Lasipalatsin näyttelytilan vuokraan ei sisällynyt kutsujen suunnittelua eikä postitusta, joten hoidimme tehtävät itse. Päätimme lähettää kolmenlaisia kutsuja. Avajaiskutsut olivat paperisia ja ne toimitettiin vieraammille henkilöille postitse ja tutuille henkilökohtaisesti postikulujen säästämiseksi. Tähän avajaisiin kutsuttujen ryhmään kuuluivat työelämän kontaktit, opettajat ja oma luokkamme sekä työryhmämme perheet ja parhaat ystävät. Sähköpostitse lähetimme pdf-muotoisen näyttelykutsun muille tuttaville ja sukulaisille, joita aiheemme saattaisi kiinnostaa. Kolmas ryhmä sai sähköisen näyttelykutsun Facebookin kautta. Loimme internetyhteisöön tapahtuman ja lähetimme kutsun ystävillemme, jotka pystyivät lähettämään kutsua edelleen eteenpäin. Myös varsinaisen avajaiskutsun saaneet Facebook-yhteisöön kuuluvat saivat sähköisen tapahtumakutsun. Viesti vahvistui kertaamalla sitä eri välineiden kautta. Kunhan tapahtumaesittely olisi tarpeeksi kiinnostava, meillä oli sähköisen yhteisön avulla mahdollista tavoittaa moninkertaisesti omien kontaktiemme verran ihmisiä.

Postitettavan kutsun tulee olla tarpeeksi henkilökohtainen. Kuori kannattaa kirjoittaa käsin ja käyttää oikeaa postimerkkiä, ei frankkeerausta. Postimerkin valinnallakin voidaan viestä tulossa olevasta tapahtumasta. Mikäli tapahtumaan kutsutaan yritysten tai yhteisöjen ylintä johtoa, kannattaa muistaa, että heidän postinsa käsittelee yleensä sihteeri. Sihteerit laittavat helposti kaikki mainospostia muistuttavat kutsut kasaan B, johon johtaja tutustuu, mikäli aikaa jää. Näin voi olla, ettei johtajalle tarkoitettu kutsu edes päädy johtajan käsiin. Ylintä johtoa koskevien kutsujen tuleekin olla tarpeeksi henkilökohtaisia, ei siis osoitettu puheenjohtajalle tai toimitusjohtajalle vaan myös kutsuttavan koko nimi tittelin lisäksi. (Häyrinen & Vallo 2003, 151.)

Omana kutsuihanteenamme pidimme Ivana Helsingin Pariisin muotiviikkojen näyttöksen kutsua vuodelta 2007. Se oli suuri pahvinen bambi, joka ei millään mahtunut käsilaukkuun, vaan kainalossa kannettuna viesti ohikulkijoille henkilön kuuluvan onnekkaaseen kutsuttujen joukkoon. Kutsun erikoisuus viesti näyttöksenkin olevan erityislaatuinen. Oma budjettimme palautti meidät kuitenkin todellisuuteen. Vaikka painoyritys DMP sponsoroikin meitä, valinnanvapautemme ei suinkaan ollut rajaton.

Lopullisesta paperisesta kutsustamme tuli kooltaan perinteinen A5-kokoinen ja kaksisivuinen. Yritimme saada stanssatun eli kuvion muotoon leikatun kortin, mutta se olisi tullut liian kalliiksi. Paperiksi valitsimme karkeaa eläväpintaista kartonkia. Kuvapinnalle saimme kohdelakkauksen mustiin alueisiin, mikä lisäsi kuvaan ulottuvuutta.

Kutsuun on visualisoitu näyttelyn teema (Kuva 61). Siinä on koti, jonka katolla istuu Quasimodon sukulainen Kuosimodo. Hahmolla on kaulassaan avain lähtökohtiemme ymmärtämiseen. Pidimme tärkeänä, että kutsu esittelee kaikkien neljän suunnittelijan tekstiilikuoseja tasapuolisesti. Kuosit valittiin värien perusteella, jotta kokonaisuudesta tulisi houkuttelevan värikäs, mutta yksikään väri ei painottuisi liikaa. Kutsu on myös lähestymistapamme mukaisesti sadunomainen ja leikillinen. Tekstipuolelle on toistettu talon siluettia ja Kuosimodo tuotu kuvittamaan sivua.

Kuvat 61 ja 62. Näyttelyn lopullisen paperisen kutsun etu- ja takakannet.

8.3.3 Juliste

Julisteen arvo tapahtuman viestinnässä on melko pieni. Kaupunki on täynnä huomiosta kilpailevia mainosplakatteja ja suurtulosteita, ja sähköiset mediat vievät katseluaikaa painetuilta kuvilta. Silti, näyttelytilan edessä olevalla A-ständillä on suuri vaikutus houkutella ohikulkevia ihmisiä pistäytymään. Siksi päätimme tehdä myös julisteen.

Julisteella on jokseenkin sama tehtävä kuin kutsulla. Sen tulee viestiä näyttelystä ja houkutella saapumaan paikalle. Sen täytyy myös antaa tiedot paikasta ja näyttelyn kestosta. Tässä tapauksessa järjestäjien henkilöllisyys ei ollut merkittävää tietoa: meistä kukaan ei ollut suunnittelijana saavuttanut sellaista arvostusta, että nimi olisi tuonut lisäarvoa julistetta katsovalle sattumanvaraiselle ohikulkijalle. Sen sijaan Lasipalatsin näyttelytilalla oli statusarvoa. Suunnittelimme julisteen samoista elementeistä kuin kutsun, sillä halusimme ihmisten tunnistavan sen.

Kuva 63. Näyttelyn juliste (Henttonen, Sini 2009)

9 KUOSIMODO

Tässä kappaleessa käsittelen näyttelyn konkretisoitumista eli ripustamista, lehdistötilaisuutta ja avajaisia.

Ripustamisen – tai kodintekstiileistä puhuttaessa lavastamisen – teimme aikaisemman suunnitelmamme mukaisesti yhdessä avajaisia edeltäneenä päivänä. Tilasuunnittelusta vastanneet Henttonen ja Huovila toimivat työnohjaajina, ja minä ja Aivila työväkenä. Koska tuotteemme olivat tekstiilejä, niiden sijoittaminen oli perinteisiä tauluja monimutkaisempaa. Emme työtä aloittaessamme osanneet varmasti arvioida tehtävän kestoa. Onneksi saavuimme paikalle mahdollisimman ajoissa, sillä työ vei aikaa kahdeksan ja puoli tuntia. Apunamme oli isäni Risto Aalto, jolla on kokemusta aiempien näyttelyiden ripustamisesta. Tilan valvoja Mikko Oinonen oli lavastamista aloittaessamme paikalla ja tilan yleiskäytännöstä poiketen auttoi meitä ajoittain. Lasipalatsilla on ripustamista varten varattuna työkalupakki, mutta varmuuden vuoksi otimme mukaamme omia työkaluja ja tarvikkeita. Erityisen tarpeellisiksi osoittautuivat muun muassa ylimääräiset tikkaat ja silityslauta, -rauta ja sumutepullo. Järjestäjän kannattaa etukäteen varmistaa, mitä työkaluja tilalla on lainata, jotta näyttelyn kokoamiseen ei tule turhia keskeytyksiä.

Opas vastavalmistuneelle kuvataiteilijalle neuvoo, että ripustuskäytännöt vaihtelevat. Toisinaan taiteilija hoitaa koko ripustuksen, toisinaan hän saapuu paikalle vasta avajaisiin. Opas lainaa myös erästä turkulaista taiteilijaa ja antaa hilpeän käytännön neuvon ryhmänäyttelyiden ripustuksen järjestämiseen: Jos mukana on suurempi määrä taiteilijoita, hyvä ratkaisu on ollut se, että valitaan tietty porukka tekemään ripustus. Heille annetaan vastuu ripustuksesta ja heitä voi sitten haukkua. Se, mihin teos sijoitetaan näyttelyssä, herättää yleensä voimakkaita tunteita. Tuntuu, että jokainen haluaisi teoksensa jollekin samalle seinälle. (Vainio 2006, 47, 69.) Oma lavastuksemme ei saanut aikaan kriisejä, sillä olimme jyryttäessä hyvin pitkälle suunnitelleet tuotteiden sijoituksen.

Kuvat 64 ja 65. Vasemmanpuoleisessa kuvassa silitän Henttosen CO₂-verhoa. Oikeanpuoleisessa Siri Huovila ja Sini Henttonen kiinnittävät keittiönurkkauksen paneliverhoja.

Kuva 66. Henttonen ja Aivila kuvattuna näyttelytilan ikkunan takaa illan hämärtyttyä

9.1 Lehdistötilaisuus ja haastattelut

Lehdistötilaisuus tarkoittaa nimensä mukaisesti tilaisuutta, jossa projektin järjestäjät vastaanottavat median edustajia kertoakseen näyttelystä ja antaakseen haastatteluita. Muulta yleisöltä rauhoitetussa tilanteessa medioiden edustajilla on myös mahdollisuus tutustua näyttelyn töihin rauhassa ja ottaa valokuvia. Vierailijoille tarjotaan usein jotain juotavaa ja toisinaan pientä syötävää. Lasipalatsin näyttelytilan valvoja Mikko Oinonen kertoo, että nykyään läheskään kaikkien näyttelyiden yhteydessä ei pidetä lehdistötilaisuutta (Oinonen 2009). Itse päätimme kuitenkin järjestää sen, jotta näkisimme kerralla lehdistössä herättämämme kiinnostuksen ja selviäisimme mahdollisista haastatteluista vähällä vaivalla. Myös minun opinnäytetyöni kannalta tämä oli perusteltu päätös, sillä aikataulu ei sallinut odottamista. Pidimme tilaisuuden avajaispäivänä kello 16.30-18.

Olimme mitä ilmeisemmin liian optimistisia halutessamme järjestää lehdistötilaisuuden, sillä sinne ei saapunut ketään. Oinosen mukaan haastattelupyynnöt esitetään usein vasta näyttelyn aikana (Oinonen 2009). Itse toivoimme näyttelymme olevan poikkeus. Silja Purasen mukaan Helsingissä huomio ei ole taattu millekään gallerianäyttelylle. Itse hän ei saanut ensimmäisestä yhteisnäyttelystään ollenkaan huomiota. Ensimmäinen oma gallerianäyttely kuitenkin ansaitsi hyvää sanomalehtikritiikkiä – mutta se olikin Tampereella. (Puranen 2009.)

Lähtämäni lehdistömateriaalin ansiosta työryhmäämme haastateltiin kuitenkin jo näyttelyä ennen Kotivinkkiin. Harmittavan aikatauluväärinkäsityksen takia haastattelu jäi sähköpostilla toteutetuksi. Sini Henttosta haastateltiin myös sähköpostitse Kirkko & Kaupunki -lehteen. Lisäksi Tanja Aivila ja minä vierailimme Yle X -radiokanavalla. Pertti Summa ohjeistaa pyytämään haastattelun aina nähtäväksi ennen julkaisua, sillä usein niissä on jotain, mitä haastateltava ei ole sanonut, tai mikä on ymmärretty väärin (Summa 2009). Koska meidän haastattelumme perustuivat omiin teksteihimme ja puheeseemme, eivät haastattelijan muistiinpanoihin, emme pyytäneet lopputuloksia nähtäväksemme ennen julkaisua.

9.2 Avajaiset

Summan mukaan järjestäjän tärkein tehtävä avajaisissa on olla läsnä. Ei siis vain paikalla, vaan läsnä. Järjestäjien tulee liikkua ihmisten parissa ja olla ikään kuin käytettävissä. Myös merkittävien henkilöiden paikalle saaminen on arvo sinänsä. Summan omissa avajaisissa ei ole pidetty puheita, mutta musiikkiesityksiä on ollut joissakin. Aiheeseen liittyvän puhujan paikalla olo on hyvä asia, sillä se tuo paikalle omanlaisensa yleisön. Summan mukaan mahdollinen puhe tai muu ohjelma tulee ajoittaa avajaisten alkuun, sillä melko pian sen jälkeen ihmiset lähtevät pois. Avajaisissa ei olla kauaa. (Summa 2009.)

Silja Purasen mukaan parhaimmillaan avajaisyleisö viihtyy keskenään sekä taiteilijan kanssa keskustellen näyttelystä ja seurustellen vapaasti. Jos yleisö on innostunut näyttelystä, näkyy se tunnelmassa ja ihmisten viihtymisessä. Pahimmillaan vaivautuneita vieraita on muutama, tai ammattimaiset avajaisvieraat parkkeeraavat boolipöydän viereen nauttimaan ilmaisia virvokkeita. (Puranen 2009.)

Yleensä avajaiset pidetään tiistana, keskiviikkona tai torstaina. Maanantaisin useat galleriat ja museot ovat kiinni, ja viikonloppuisin ihmiset ovat esimerkiksi perheidensä luona, eivätkä saavu paikalle. Avajaiset sijoittuvat usein alkuiltaan, kello 17-20 väliselle ajalle. Omat avajaisemme pidimme tiistaina 21.4 kello 18-20. Avajaisissa tarjotaan lähes aina jotain juotavaa ja melko usein jotain pientä syötävää. Emme halunneet oman juotavamme olevan tavanomaista kuohuviiniä, joten otimme yhteyttä Laitilan Wirvoitusjuomatehtaaseen. Yritys sponsoroi näyttelyämme avajaisjuomilla: oluilla, siidereillä ja limuilla. Halusimme tarjota syötäväksi pieniä makeita ja suolaisia suupaloja, jotka liittyisivät näyttelyn teemaan ja olisivat kohtuullisen hintaisia. Tällaisia olisivat olleet esimerkiksi madonmalliset hedelmäkarkit. Koska niiden löytäminen oli hankalaa, jouduimme tekemään kiireisen kompromissiratkaisun ja tyytymään vaahtokarkkeihin sekä pieniin suolakekseihin.

Avajaiset olivat erittäin onnistuneet. Vieraita oli lähes sata, eikä tilaan olisi enempää mahtunutkaan (Kuva 67). Tunnelma oli iloinen ja äänekäs, ja vieraat viihtyivät melko pitkään. Olimme pyytäneet tutkija Kirsi Niinimäkeä pitämään tilaisuudessa puheen. Siinä hän tarkasteli kaupallisten keskimääräisten tekstiilien vaatimuksia suhteessa näyttelyimme esittämiin kiellettyihin aiheisiin. Hän kertoi myös poikkeavien kuvioiden historiasta muun muassa sotapropagandassa. Puhe oli asiantunteva ja mielenkiintoinen ja siinä oli myös työryhmällemme kohdennettu henkilökohtainen tervetuloivotus ammattilaisten joukkoon.

Kuva 67. Näyttelytila oli täynnä vieraita jo avajaisten ensimmäisinä minuutteina

Tilaisuuden onnistumisesta kertoi myös se, että jo tässä vaiheessa töistämme varattiin kahdeksan. Oinosen mukaan avajaiset sijoittuivat näyttelytilan historiassa kahden parhaan joukkoon. Yhtä paljon yleisöä tungenksi muotitaiteilija Rauni Palosen retrospektiivisen paperinukkenäyttelyn avajaisissa lokakuussa 2008. (Oinonen 2009.) Toivomiamme Finlaysonin ja Marimekon edustajia emme kuitenkaan tilaisuudessa tavanneet. Onneksi useat muut työelämän tutummat kontaktit löysivät tiensä paikalle. Myös koulumme opettajat osoittivat kiinnostusta näyttelyämme kohtaan.

Kuva 68 . Muotoilun koulutusohjelman johtaja Päivi Fredriksson ojentaa työryhmällemme kukkatervehdyksen.

9.3 Näyttelyn dokumentointia

Näyttelyn järjestäminen on suuri urakka, joten sen dokumentoinnissa kannattaa nähdä vaivaa. Opas vastavalmistuneelle kuvataiteilijalle neuvoo, että hyvät kuvat hyvistä taideteoksista ovat taiteilijan työvälineitä apurahoja ja näyttelyaikoja haettaessa. Galleriassa on puhtaat valkoiset seinät ja paljon tilaa, joten olosuhteet ovat yleensä paremmat taltiointille kuin työhuoneella. (Vainio 2006, 39.) Ohessa on kuvia näyttelystäämme.

Kuvat 69 ja 70. Olohuone- ja keittiönurkkaukset

Kuva 71. Näyttelytilan pitkä seinä

Myös lehtikirjoitukset kannattaa leikata talteen ja arkistoida huolella. Perinteisesti taidenäyttelyistä kirjoittavat sanomalehdet, kuten Helsingin Sanomat ja Aamulehti. Summan mukaan arvosteluiden määrä on vähentynyt merkittävästi viimeksi kuluneiden kahdenkymmenen vuoden aikana. Hänen aloittaessa uransa 70-80-luvuilla sanomalehtiä oli enemmän ja jokaisella niistä oli oma kriitikonsa. (Summa 2009.) Kriitikko Hannu Pöppösen mukaan Helsingin Sanomissa työskentelee tällä hetkellä kaksi visuaalisen taiteen kriitikkoa ja yksi muotoilun kriitikko. Lisäksi lehti käyttää avustajia. Kriitikot valitsevat arvostelemansa näyttelyt melko vapaasti, mutta suurista haastatteluja sisältävistä juttukokonaisuuksista keskustellaan yhdessä esimiesten kanssa. Pöppönen myöntää kuitenkin itsekin, että palstatilan rajallisuuden ja näyttelytarjonnan laajuuden vuoksi näyttelyitä jää väistämättä käsittelemättä. (Pöppönen 2009.)

Koska tätä kirjoittaessani Kuosimodo-näyttely on ollut avoinna vasta viisi päivää, lehdistönäkyvyydestä on mahdotonta tehdä lopullista yhteenvetoa. Aikataulullisista syistä opinnäytetyöstäni jää puuttumaan Lasipalatsin oman lehden näyttelykirjoitus. Sama kohtalo on Kotivinkin haastattelulla, josta pyysin raakavedosta, mutta en saanut sitä. Lehti ilmestyy 29.4.2009. Ohessa on tallennettuna kirjoituksia Kuosimodosta (Kuvat 72–76).

Glorian koti teki Kodin ajankohtaiset -palstalleen näyttelystämme lyhyen esittelyn. Vaikka toimitimme kaikkiin lehtiin saman tiedotteen ja painokelpoiset laadukkaat kuvat, esittelystä jäi harmiksemme puuttumaan Tanja Aivilan nimi ja lisäksi kuva oli heikkolaatuinen (Kuva 72).

Sovinnaisuus
on tälle nelikolle
kauhistus.

Nuoret kuosit

Uudet suunnittelijat irrottelevat eläimellisiin aiheihin.

Vastavalmistuneet Metropolia-ammattikorkeakoulun opiskelijat Sini Henttonen, Johanna Aalto ja Siri Huovila ovat pistäneet ranttaiksi. He ovat hylänneet kankaistaan ruusut, raidat ja ruudut ja vaihtaneet tilalle ötököitä, hämähäkkejä, kihokkeja ja muuta kamalan kaunista. Kuosit ovat esillä 21.4.–10.5. Lasipalatsin näyttelytilassa Helsingissä, Mannerheimintie 22–24. Tiedustelut 040 581 2991.

Kuva 72. (Glorian koti huhtikuu 2009. s.101, Kari-Otso Nevaluoma)

Sakastissa nauretaan

Kristillisen tietämyksen on sanottu ohentuneen varsinkin nuorison keskuudessa. Eräässä itähelsinkiläisessä koulussa uskonnonopettaja kaivoi varaston periltä esille Valistuksen vanhoja koulutauluja. Yhdessä oli Jeesus opetuslasten ympäröimänä.

Kun opettaja nostalgian hengesä nosti kyseisen kuvataulun luokan eteen, kuului välitön ja vilpittön huudahdus:

– Osama Bin Laden!

Vaihtoehtoja kodin sisustukseen

Miltä tuntuisi laskea pää tyynylle, jossa on liuta hautakiviä ja tekstilyhennys RIP, Rest in Peace eli lepää rauhassa?

Tyynyn suunnitelleen **Sini Henttosen** mielestä siinä ei ole mitään outoa.

– Hautausmaa-aihe sohvatyynyssä lempeine toivotuksineen istuu oivallisesti päiväuniin, joita itsekin mielelläni nautin.

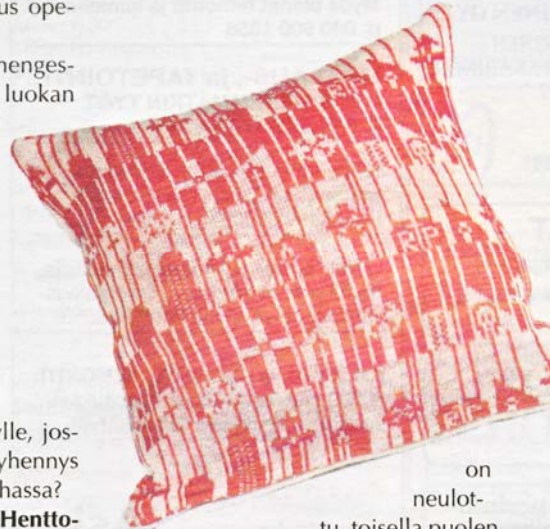
Neljän Metropoliaista valmistuvan muotoilijan – Henttosen lisäksi **Siri Huovila, Tanja Aivila ja Johanna Aalto** – epätavallisia kodintekstiilejä voi tutkia Lasipalatsin näyttelytilassa 22.4.–10.5.

Nuoret tekstiilisuunnittelijat haluavat koetella vallitsevaa ilmapiiriä ja tarjota katsojille uusia vaihtoehtoja ja oivalluksia. Tutuissa kodintekstiileissä voi olla hyvinkin epätavallisia aiheita ja niiden mukana tarinoita.

– Epätavalliset aiheet ovat niitä, jotka mielletään epäkaupallisiksi niiden pienen kohderyhmän tai ”negatiivisten” vivahteiden vuoksi.

Henttosen RIP-tyyny on neulottu neulekoneella. Tyynyn kuosillinen puoli

Sini Henttosen tyynyssä toivotetaan Rest in Peace eli lepää rauhassa.

on neulottu, toisella puolen on käytetty huopakangasta tyynyn muotoa tukemassa. Materiaali on villaa.

– Tyynyn viesti ei ole suinkaan nukahtaa ”ikuisen uneen”, mutta mikään paremmin rauhoittaisi kohti unitilaa kuin hautausmaille tyypillinen levollinen, kaunis, hiljainen ja siisti ympäristö. Tietysti aihe muistuttaa myös kunkin menetyksistä tai miksei myös omasta kohtalosta.

– Menetyksetkin kuuluvat siihen samaan elämään, josta on tarkoitus nauttia hautaan asti, tietysti makoisten torkkujen siivittämänä, Henttonen huomauttaa.

Marja Kuparinen

**Kuosimodo, kummia kodintekstiilejä
Lasipalatsin Näyttelytilassa,
Mannerheimintie 22–24,
avoinna 22.4.–10.5.**

Kuva 73. Sini Henttosta haastateltiin 22.4.2009 ilmestyneeseen Kirkko & Kaupunki -lehteen.

C 10

C MENOVINKIT, PL 85, 00089 SANOMA,
(09) 122 2773, FAKSI (09) 122 2779,
menovinkki@hs.fi

► **Siri Huovilan kodintekstiileitä on esillä Lasipalatsin näyttelytilassa (Mannerheimintie 22–24) 10. 5. ti–su klo 12–18.**

24
PERJANTAINA
24. HUHTIKUUTA 2009

Pari suhdetta. Kirstin keidas (Kirstinkatu 1) klo 20. Liput 5 e.
Pennut. Teatterikorkeakoulu, studio 1 (Haapaniemenkatu 6) klo 18. Liput 5 ja 10 e.
Päällystakki. Ryhmäteatteri (Helsinginkatu 25) klo 19. Liput 13, 20 ja 25 e.
RedNoseClub: Hamlet – To Laugh or Not to Laugh. Q-teatteri (Tunturikatu 16) klo 19. Liput 15 e.
Sotaturistit. Kansallisteatteri (Läntinen Teatterikuja 1) klo 19. Liput 15, 25 ja 28 e.

Kuva 74. Helsingin Sanomat sai saman tiedotteen kuin muutkin lehdet, mutta silti se mainitsi Minne mennä -palstallaan ainoastaan Siri Huovilan ja jätti Kuosimodo-nimen pois. (Helsingin Sanomat 24.4.2009)

neessa Islannissa marraskuussa 2008. —www.etunoja.fi/timo/

31.3.–19.4.
■ Maarit Hirvonen, graafisia vedostuksia kankaalle
■ Raija Peltola, vedostettuja valokuvia pleksimuoville

20.4.–10.5.
■ **KUOSIMODO, METROPOLIA**
– juuri valmistuvien muotoilun opiskelijoiden epätavallisia kodintekstiilitöitä (kuva vieressä)

12.5.–31.5.
■ Mikko Anton, maalauksia, veistoksia

Kuva 75. Kuosimodoa ennakoiva maininta Lasipalatsin lehdessä 1/2009.

YleX Viikonlopun haastattelussa Johanna Aalto ja Tanja Aivila

 olliylex, 09.04.2009 16:28

Helsingin Lasipalatsissa avautuu pian erikoinen tekstiilinäyttely Kuosimodo, joka esittelee vaihtoehtoisia ja oivaltavia kodintekstiilikuvioiteja. Lauantaina klo 15.15. YleX Viikonlopun haastattelussa Kuosimodo-tiimistä Johanna Aalto ja Tanja Aivila.

 0 kommenttia 6 tykkää tästä! Kerro kaverille Kuosimodo kodintekstiili muotoilija muotoilu tekstiili

Kuva 76. Kuva Yle X -radiokanavan internetsivuilta. Tuottaja Olli Junesin kehoituksesta otimme mukaamme näyttelyn tuotteita.

10 NÄYTTelyn JÄLKEEN

Näyttelyn järjestämisprojekti ei lopu näyttelyn purkamiseen. Sen jälkeen on tarpeellista arvioida tavoitteiden saavuttamista. Näyttelymme ydintavoitteena oli tutkia kiellettyjä ja hyljeksittyjä aiheita sekä koota niistä visuaalisesti kiinnostava ja humoristinen kokonaisuus. Järjestämisen oli tarkoitus olla hauskaa yhteistä kokeilua. Lopputuloksesta tuli hieno ja näyttävä esitys, jossa neljän tekijän työt saatiin yhdistettyä sujuvasti. Järjestäminen ei kuitenkaan ollut hauskanpitoa, vaan raakaa työtä. Aikataulu venyi hieman odottamattomien vaikeuksien kohdatessa ja jouduimme kärsimään viime hetken kiireestä. Esimerkiksi kutsut oli painettu väärälle paperille, emmekä kiireen takia ehtineet odottaa uusien painamista. Projektin budjetti piti, joskin ulkopuolista rahoitusta saimme hieman vähemmän kuin toivoin. Työelämässä saadusta suorasta hyödystä on vaikea vielä puhua.

Ulkopuolinen palaute on ollut poikkeuksetta positiivista. Kuten aiemmin kirjoitin, tilan valvoja piti avajaisiamme erittäin onnistuneina. Olin suunnitellut toteuttavani avajaisissa lyhyen nimettömänä palautettavan lomakekyselyn avajaisvieraiden mielipiteistä. Aikatauluongelmien takia jouduin kuitenkin luopumaan suunnitelmistani. Siksi minulla on käytettävissäni vain tilan valvojan välittämä palaute sekä itse avajaisissa kuulemani. Mielestäni kutsumamme vieraat näyttivät ymmärtävän hyvin näyttelymme teeman ja kritiikin kohdistumisen kaupallisten tekstiilien rajoittuneeseen kuviomaailmaan. Useat näyttivät löytäneen itseään kiinnostavan tekstiilin, joka kiehtoi mielikuvitusta ja jonka he voisivat jopa huolia omaan kotiinsa. Eettisiä reilun kaupan tuotteita maahantuovan yrityksen toimitusjohtaja Erja Lahdenperä kiinnostui Aivilan Tuhat jalkaa -tyynystä ja minun Oh shit, oh crap -keittiöpyyhkeistäni (Lahdenperä 2009). Myös tuotteiden varaaminen kertoi vieraiden pitäneen näyttelystä. Median kiinnostus on ollut myöskin kiitettävää, huomioiden että näyttely on ollut avoinna vasta viisi päivää.

Työryhmän sisäinen palaute ei ole ollut yhtä hyvää kuin ulkopuolelta saatu. Kirjoitan seuraavaksi yleisesti työryhmämme sisäisestä palautteesta, enkä nimeä siinä ketään erikseen. Tyytyväisiä työryhmämme edustajat ovat olleet seuraaviin seikkoihin:

- median osoittama huomio
- järjestäjien asenne: vastuuntunto, luotettavuus, kunnianhimo
- näkökulmien rikkaus ja oman jäljen tunnistaminen kokonaisuudesta
- töiden ammattimainen jälki ja niissä ilmenevä huumori
- näyttelytilan ominaisuudet
- budjetissa pysyminen ja aikataulun noudattaminen
- projektin aloittaminen: ideointivaihe, tilan varaaminen, aikataulun laatiminen, tehtävien jakaminen kunkin osaamisalueiden mukaan
- näyttelyn kokonaisilme ja viestin välittyminen
- ripustuksen ja värimaailman onnistuminen

Tyytymättömyytensä työryhmämme ilmaisi seuraavissa asioissa:

- kiireen aiheuttamat kompromissiratkaisut
- työnjaon ja vastuualueiden epäselvyydet
- median virheet
- piirustustekniikoiden rajaamattomuudesta johtunut hukkaan mennyt suunnittelutyö projektin alkuvaiheessa

- aikataulun joustaminen
- ongelmat yhteistyössä ja päätöksenteossa
- projektin ulkopuoliset aikaa vieneet velvollisuudet
- kiire ja palaverien hätäisyys
- puutteet esillepanon suunnittelussa etukäteen

Kuosimodon järjestäjät kertoivat oppineensa projektissa seuraavia asioita:

- aikatauluun pitää jättää enemmän tilaa yllätyksille
- etukäteissuunnittelun tärkeys
- oman ammattialueen tietouden kasvu esimerkiksi valmistustekniikoissa
- parempi itseluottamus suunnittelijana
- myös negatiivisen palautteen antaminen
- kuinka suuri ja aikaa vievä näyttelyprojekti on
- kirjallisen sopimuksen tärkeys tehtävien ja vastuualueiden jaosta sekä aiheutuneista kuluista
- suurta projektia toteuttaessa ei saa olla muita aikaa vieviä tehtäviä
- muistiinpanojen tärkeys

Näyttelyyn kohdistuneissa odotuksissa oli suurinta hajontaa. Seuraavat seikat työryhmämme mainitsi toteutuneiksi odotuksiksi:

- avajaisten ja esillepanon onnistuminen
- positiivinen vastaanotto
- ongelmat yhteistyössä ja "kissatappelut"
- ryhmässä tapahtuvan päätöksenteon raskaus verrattuna yksin työskentelyyn
- median kiinnostus
- näyttelyn toteutuminen

Seuraavia asioita työryhmämme ei osannut odottaa:

- projektin työläisyys, muun muassa tuotteiden teko, lehdistökuvaukset, apurahojen anominen, sponsorien saaminen
- näyttelyn saavuttama kiinnostus
- ongelmat henkilökemioissa
- median tekemät virheet
- näyttelyn ajoittuminen lamaan

- oman jännityksen rauhoittuminen, mutta samalla myös alkuinnostuksen laantuminen
- median osoittama kiinnostus
- esillepanon onnistuminen näin hyvin
- avajaisten vieraspaljous
- avajaisissa varattujen tuotteiden määrä

Palautteen keräämisen ohella projektin loppuvaiheessa on jälkimarkkinoinnin aika. Itsellämme tämä tarkoittaa näyttelyn hyödyntämistä työnhaussa. Tässä vaiheessa en osaa vielä sanoa, olemmeko saaneet kaipaamamme työelämän kontaktit paikalle.

11 NÄYTTelyn JÄRJESTÄJÄN MUISTILISTA

Näyttelyä järjestävän henkilön tai työryhmän kannattaa miettiä vastaukset ainakin seuraaviin kysymyksiin.

1. Mikä on näyttelyn teema ja miksi se järjestetään? Ketkä kuuluvat kohderyhmään?
2. Järjestetäänkö näyttely yksin, tai ketkä kuuluvat työryhmään?
3. Missä tilassa näyttely järjestetään? Millaisia sopimusehtoja ja käytäntöjä tällä tilalla on?
4. Millaisia osatehtäviä tähän näyttelyyn kuuluu, ja miten ne jakaantuvat osanottajien kesken? Onko projektilla vetäjää?
5. Missä aikataulussa tehtävät suoritetaan?
6. Millaisia kustannuksia näyttely aiheuttaa?
7. Miten näyttely rahoitetaan? Kuinka paljon järjestäjät ovat valmiita asettamaan omaa rahaansa panokseksi? Haetaanko apurahaa vai etsitäänkö sponsori? Millainen sponsori olisi imagollisesti sopiva?
8. Suoritetaanko teosten tekeminen kokonaan itse, vai tarvitaanko apu työvoimaa tai alihankitaanko jotakin?
9. Mikä on näyttelyn nimi? Onko samaa nimeä käytetty jossain sellaisessa yhteydessä, joka vaikuttaa järjestettävän näyttelyn imagoon?
10. Mitä tiedotuskanavia käytetään? Mitkä niistä sopivat näyttelyn imagoon? Riittävätkö lehdistöiedotteet, vai halutaanko lisäksi järjestää lehdistötilaisuus?

Kysymyksiin kannattaa vastata kirjallisesti, sillä samoja vastauksia tarvitaan esimerkiksi näyttelytilaa tai apurahoja anoessa. Kirjoitetut pohdinnat ovat myös työvälineitä, joihin

kannattaa palata useasti projektin edetessä. Erityisesti työtehtävistä, aiheutuvista kuluista ja mahdollisesta tuotosta kannattaa tehdä kirjallinen sopimus työryhmän kesken. Se vahvistaa keskinäistä luottamusta ja auttaa ratkaisemaan ristiriitatilanteet. Näyttely kannattaa myös dokumentoida huolella ja kerätä talteen lehtikirjoitukset, sillä niistä voi olla hyötyä tulevaisuudessa esimerkiksi apurahaa anoessa.

12 LOPUKSI

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa neljän opiskelijatoverin yhteisnäyttely ja samalla koota muille näyttelyn järjestäjille ohjeistusta. Pyrkimyksenä oli huolehtia näyttelyn käytännön tehtävistä: tilan anomisesta, rahoituksen löytämisestä, viestinnästä sekä raportoida työryhmän kanssa yhdessä toteutettavista osuuksista, kuten avajaisjärjestelyistä ja ripustamisesta. Tutustuin projektinhallinnan ja kulttuurintuotannon kirjoitettuun tietoon ja huomasin, että nämä kaksi asiaa yhdistäviä teoksia on hyvin vähän. Myös näyttelyiden järjestämistä koskevia kirjoja on saatavilla rajoitetusti. Enimmäkseen näyttelytuottaminen onkin kokemusperäistä kirjoittamatonta tietoa, joka voidaan saavuttaa haastattelemalla ja tekemällä itse.

Ennen tämän näyttelyprojektin aloittamista oma kokemukseni rajoittui yhteen omaan valokuvanäyttelyyn ja kahdessa näyttelytoimikunnassa toimimiseen. Näin suuressa ja vaativassa projektissa en ollut aiemmin ollut. Kuosimodo-projekti on ollut vireillä lähes puolitoista vuotta, ja vaikka opinnäytetyöni kattaa tästä ajasta vain osan, olen näyttelytuottamisen alusta asti tiennyt tekeväni opinnäytetyöni tästä aiheesta. Työryhmän kolmelle muulle jäsenelle näyttely on ollut opiskelun ohella tuotettava ylimääräinen projekti.

Kuosimodo on tuotettu valmistumiskiireiden aikaan melko pienellä budjetilla. Projekti on osoittautunut oletettua raskaammaksi, sillä matkalla on ollut ongelmia muun muassa tuotantopaikkojen ja rahoituksen löytämisessä. Oman hankaluutensa sponsorin löytymiselle asetti lama, jonka uhkaa emme tiedostaneet järjestämispäätöstä tehdessämme. Emme myöskään olleet ymmärtäneet opetuksen jatkuvan niin intensiivisenä näyttelyä edeltävänä syyslukukautena. Kiireen keskellä työnjaossa ja henkilökemioissa ilmeni ilmapiiriä heikentäviä ongelmia. Järjestäminen osoittautui pahimmillaan hyvin epäkiitolliseksi tehtäväksi.

Lopputuloks, itse konkreettinen näyttely, on kuitenkin hieno ja jokainen järjestäjä on osoittanut ylpeytensä siitä. Ryhmämme sisäiset ongelmat eivät ole näkyneet lopputuloksessa. Koko työryhmä myös oppi projektissa paljon sekä ryhmässä toimimisesta että suunnittelijan ammatista. Uskon itse olevani parempi tuottaja ensi kerralla, mikäli sellainen tilanne tulee vastaan. Täytin myös opinnäytetyölleni asettamani vaatimukset: konkreettisen näyttelyn mahdollistamisen ja ohjeistuksen tuottamisen muille.

Näyttelymme ajoittuminen valmistumiskeväeseen on ollut ainutkertainen tilaisuus, joka tuskin koskaan enää toistuu. Tänä keväänä olemme olleet riippumattomia ja ammatillinen tulevaisuutemme on ollut avoin. Olemme myös saaneet käyttää koulun tuotantovälineitä, mistä olen hyvin kiitollinen. Itselleni tuottajana toimiminen on antanut paljon tietoa muun muassa apurahakäytännöistä ja uskon, että tiedolle on käyttöä tulevaisuudessa. Kuosimodo-näyttely on ollut avoinna vasta viisi päivää, joten en vielä tiedä sen hyödyntämisestä työllistymisessä. Myöskin median osoittamasta kiinnostuksesta on mahdotonta tehdä lopullista yhteenvetoa.

Olisin halunnut toteuttaa avajaisissa lomakekyselyn vieraille ja saada näin anonyymiä palautetta näyttelystämme. Tämä tieto olisi voinut kiinnostaa myös tekstiilejä valmistavia yrityksiä. Opinnäytetyöseminaarien ja näyttelyn kokoamisen päällekkäisyys johti kuitenkin siihen, että jouduin luopumaan kyselystäni. Kaikki vierailta suoraan saamani palaute sekä tilan valvojan välittämät kommentit viittaavat kuitenkin siihen, että onnistuimme tehtävässämme koota rumista ja hyljeksityistä aiheista kauniita ja kiinnostavia pintoja.

Opinnäytetyöni tekeminen ei aina ole ollut helppoa, mutta voin rehellisesti sanoa yrittäneeni parhaani niillä tiedoilla ja taidoilla, mitä minulla tällä hetkellä on. Tiedonhankinnan vaikeus ja ulkopuoliset paineet saivat minut toisinaan epäröimään suunnitelmiamme järkevyyttä, mutta uskoin silti työmme konkretisoituvan näyttelyksi. Suurta projektia aloittavan kannattaa arvioida tulevaa tehtävää huolella, sillä se ei suinkaan ole hauskanpitoa. Myös kirjallisten sopimusten tekeminen on tarpeellista, jotta tarpeettomat ennakkoluulot voidaan välttää. Näyttelyprojektissa kannattaa tehdä sopimukset työnjaosta ja vastuualueista sekä päätösvallasta: kenen sana on painavin missäkin osatehtävässä. Kirjallisesti kannattaa päättää myös kulujen, ulkopuolisen rahoituksen ja tuoton jakautumisesta. Kannattaa muistaa, että sopimus ei ole

epäluottamuslause työryhmän kesken, vaan tarpeellinen työväline projektin edetessä. Kohtaamistamme haasteista huolimatta olen erittäin tyytyväinen siihen, että järjestimme Kuosimodo-näyttelyn. Konkreettinen näyttely on todella hieno, ja sen nähneet henkilöt ovat pitäneet siitä poikkeuksetta.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet:

Alfred Kordelinin säätiö. Hakuohjeet, Säätiön historia ja Myönnetyt apurahat. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.kordelin.fi/> (6.3.2009)

Anttila, Pirkko 2001. Se on projekti – vai onko? Hamina: Akatiimi

Greta ja William Lehtisen säätiö. Apurahapäätökset: Kuvataide ja Taideteollisuus, Apurahan hakuohjeet. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.gretajawilliamlehtinen.fi/ohjeet.htm>

Heikki ja Hilma Honkasen säätiö. Apurahat, Etusivu ja Vuokrakohteet. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.honkasensaatio.fi/?file=1> (27.3.2009)

Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus. Viraston esittely, Vuokrattavat tilat, Tukea taiteelle ja Avustukset ja hakulomakkeet. verkkodokumentti. Saatavuus: http://www.hel.fi/wps/portal/Kulttuuriasiainkeskus/Artikkeli?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/kulke/fi/Viraston+esittely (11.3.2009)

Häyrinen, Eija ja Vallo, Helena 2003. Tapahtuma on tilaisuus. Helsinki: Tietosanoma

Jane ja Aatos Erkon säätiö 25.3.2009. Avustusten hakuohjeet, Etusivu, Myönnetyt apurahat:2008. verkkodokumentti. Saatavuus: http://www.jaes.fi/page.php?page_id=13 (27.3.2009)

Jenny ja Antti Wihurin säätiö. Apurahat, Hakuilmoitus 2008, Hakuohjeet, Myönnetyt apurahat 2008. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.wihurinrahasto.fi/apurahat.html> (27.3.2009)

Keksintösäätiö 2009. Rahoitusta keksintösäätiöstä, Ota yhteyttä. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.keksintosaatio.fi/default.asp?docId=12358> (27.3.2009)

Kelan viestintä 2009. Opiskelijalle. Opintoraha, asumislisä, opintolaina sekä koulumatkatuki - 2009.

Kluuvin galleria: Helsingin kaupungin taidemuseo 7.4.2008. Tietoa galleriasta. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.taidemuseo.fi/suomi/kluuvi/index.html> (4.4.2009)

Lasipalatsin mediakeskus 2007. Näyttely. verkkodokumentti. Saatavuus: http://www.lasipalatsi.fi/index.php?option=com_toimijat&task=view&id=15 (6.11.2008)

Litmanen-Peitsala, Päivi. Kuvio – elegantteja esineitä puusta. verkkodokumentti. Keksintösäätiö. Saatavuus: <http://www.keksintosaatio.fi/default.asp?docId=13725> (27.3.2009)

Niilo Helandarin säätiö 19.3.2009. Apurahoista päättäminen, Tiedoksi apurahan hakijoille ja Toiminta. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.niilohelander.net/?x=apurahat> (27.3.2009)

Oesch, Pekka 2002. Kulttuurin sponsorointi ja yritysysteistyö. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta

Paolon säätiö. Apurahat ja nimikkorahastot, Vuonna 2009 myönnetyt apurahat ja Hakuilmoitus. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.paulo.fi/> (27.3.2009)

Pelin, Risto 2004, Projektinhallinnan käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 4. uudistettu painos.

Suomen kulttuurirahasto. Apurahat, Haluopas 2009, Keskusrahastojen apurahat, Maakuntarahastojen apurahat, Myönnetyt apurahat. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.skr.fi/default.asp?docId=12645> (6.3.2009)

Svensa kulturfonden. Bidrag och stipender, För vem?, Lyhyesti suomeksi. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.kulturfonden.fi/ansokningar/> (2.4.2009)

Taiteen keskustoimikunta. Motoilutoimikunnan projektituet 2009, Taiteen keskustoimikunta. verkkodokumentti. Saatavuus: http://www.taiteenkeskustoimikunta.fi/default.asp?WCI=wciFrames&strlanguage_id=fi (27.3.2009)

Tellervo ja Juuso Waldenin säätiö. Apurahat vuonna 2008, Etusivu ja Hakemuslomake. verkkodokumentti. Saatavuus: <http://www.waldensisaatio.com/index.htm> (27.3.2009)

Vainio, Tiina 2006. Opas vastavalmistuneelle kuvataiteilijalle. Turku: Turun ammattikorkeakoulu

Vantaan kaupunki 22.1.2009. Avustukset. verkkodokumentti. Saatavuus: http://www.vantaa.fi/i_perusdokumentti.asp?path=1;218;6555. (27.3.2009)

Ympäristötaiteen säätiö. Apurahat ja Ympäristötaiteen säätiö. verkkodokumentti. Saatavuus: http://www.yts.fi/index_html (27.3.2009)

Haastattelut:

Puranen, Silja 2009. Kuvataiteilija, tekstiilitaiteilija. Haastattelu sähköpostitse: 29.3.2009.

Pöppönen, Hannu 2009. Kriitikko, filosofian maisteri. Helsingin Sanomat. Haastattelu sähköpostitse: 3.4.2009.

Summa, Pertti 2009. Kuvataiteilija, opettaja. Helsingin yliopisto. Haastattelu: 18.2.2009.

Sähköpostit:

Huovila, Siri 26.4.2009. Kommentteja omista kuosesta/ Kuosimodo. Kuosimodo-työryhmän jäsen. (Luettu 26.4.2009)

Oinonen, Mikko 5.4.2009. Hei vaan. (Luettu 5.4.2009) Art Director. Lasipalatsin näyttelytilan valvoja

Tanskanen, Anita 3.12.2008. Opintotuki ja apuraha. (Luettu 3.12.2008)

Suulliset lähteet:

Aivila, Tanja 4.4.2009. Suullinen tiedonanto. Kuosimodo-työryhmän jäsen.

Henttonen, Sini 1.4.2009. Suullinen tiedonanto. Kuosimodo-työryhmän jäsen.

Huolman, Ilona 20.4.2009. Suullinen tiedonanto. Kuvataideopettaja. Metropolia ammattikorkeakoulu

Oinonen, Mikko 21.4.2009. Suullinen tiedonanto. Art Director. Lasipalatsin näyttelytilan valvoja

Lahdenperä, Erja 21.4.2009. Suullinen tiedonanto. Toimitusjohtaja. Kaiku ethical.

LIITTEET

1. Haastattelu: kuvataiteilija Pertti Summa
2. Sähköpostihaastattelu: tekstiilitaiteilija Silja Puranen
3. Sähköpostihaastattelu: kriitikko Hannu Pöppönen
4. Lehdistötiedote

Haastattelu: Pertti Summa 18.2.2009

Ammatti:

Taidemaalari ja opettaja

Mistä asti olet itse järjestänyt näyttelyitä?

Olisiko ollut vuodesta -74.

Kuinka monta näyttelyä olet pitänyt tähän mennessä, arviolta?

En pysty sanomaan. Yksityisnäyttelyitä n. 10, lisäksi mukana parissakymmenessä yhteisnäyttelyssä.

Mitkä ovat olleet omat motiivisi järjestää näyttelyitä?

Kuuluu tähän ammattiin. Kun tekee jotain, se täytyy näyttää muille.

Toimit ilmeisesti edelleen Espoon taiteilijayhdistyksen puheenjohtajana?

Itse asiassa en enää. Toimin kuluneen vuoden loppuun asti, mutta lopetin vuodenvaihteessa.

Miten päädyit puheenjohtajaksi?

Meillä on jokaisella kai tietynlainen velvoite palvella tärkeiksi katsoamiamme asioita. Toimin ensin noin neljä vuotta hallituksessa ja sen jälkeen neljä vuotta puheenjohtajana.

Päätitkö itse luopua puheenjohtajuudesta?

Päätin. Minut äänestettiin jatkamaan, mutta hallitukseni ja muun jäsenistön erimielisyydet arvokysymyksissä johtivat siihen, että päätin jättää tehtävän.

Millainen käsitys sinulla on pääkaupunkiseudun näyttelytarjonnasta?

Jos tarkoitat taidenäyttelyitä, tarjonta on melko niukkaa.

Oletko huomannut ajallisia muutoksia näyttelyiden tarjonnassa tai kiinnostavuudessa?

Kyllä. Sillon kun minä aloitin, 70–80-luvuilla, kansallisesti merkittäviä gallerioita oli enemmän. Toinen merkittävä seikka oli se, että silloin oli enemmän sanomalehtiä, ja jokaisella lehdellä oma taidekriittikkonsa. Näkyvyys vaikutti sekä gallerioiden tarjontaan että taiteilijan haluun tarjota näyttelyitään. Nykyään on vain Helsingin Sanomien kriitikko, ja arviointi on hyvin niukkaa.

Luuletko, että kaupallisuus on vaikuttanut nykyiseen tarjontaan?

Varmasti kaupallisuus on vaikuttanut, sillä eihän kukaan halua että kaikki kustannukset jäävät taiteilijan maksettavaksi. Todellisuudessa kaupallisuus on näkynyt sillä tavalla, että kaikki on tuotteistettu, jopa taiteilijat. Sen näkee muun muassa Venetsian biennaalissa, että siellä vaikuttaneet taiteilijat ovat mukana, jos tänne järjestetään jotain. Museointendentit ja näyttelykuraattorit luovat tilanteen, jossa samat taiteilijat kiertävät maailman kaikki areenat – tällä tavalla kaupallistaminen on vaikuttanut.

Entä 70-luvulla -?

Ei samalla tavalla. Tai silloin järjestettiin suuria taidemessuja, mutta ne olivat viattomammin järjestettyjä. Kuraattorin merkitys ei ollut niin suunnaton. Silloin oli suurempia paikallisia taiteilijajoukkoja, joista jotkut saattoivat nousta kansainväliseen maineeseen omalla työllään.

Kuinka sijoittaisit meidän näyttelymme pääkaupunkiseudun näyttelytarjontaan?

Riippuu miten lähestytte aihetta. Tapa voisi olla installaatio, tai sitten se voi olla tuote-esittely. Teollisesti tuotettuna ne voivat olla myös Ready made -taidetta. Koska teema on niin monen rajalla, liikutte aika mielenkiintoisella alueella, koska teillä on mahdollisuus löytää jotain uutta.

Meillä on tietty pelko siitä, että yleisö ei tajuaisi tarkoitustamme.

Se on teistä kiinni. Ette te voi opettaa yleisöänne. Teidän täytyy laittaa työnne esille niin, että saatte esiin sen minkä tahdotte. Tietenkin kirjoitatte tilaan myös sanallisen viestin päämääristänne.

Kuinka voisimme parhaiten hyödyntää näyttelymme?

Se riippuu taas teidän omista päämääristänne. Rahallinen tuotto on mahdollista. Lähinnä hyödyntäminen olisi mielestäni sitä, että teidän kuvitellut intressipiirit saisivat mahdollisimman hyvän informaation haluamastanne asiasta. Kannattaa hyvinkin tarkasti selvittää, mitkä ovat juuri teidän intressipiirinne joista hyödytte. Teette näyttelyn myös mahdollisimman hyvin. En voi sanoa, että intuitiivinen toimiminen ei olisi jossakin kohdassa hyväksi, koska voihan se olla, mutta harkinta ratkaisee. Taitelijan toiminta on aina intentionaalista, eli tarkoitukseen tähtäävää.

Millainen on kiinnostava näyttely?

Vanhana maalarina olen kiinnostunut aina maalausnäyttelyistä. Kysymys kiinnostavasta näyttelystä on hirveän vaikea, koska olen nähnyt niin erilaisia kiinnostavia näyttelyitä. Tärkeää näyttelyyn saapuessa on se, että näyttelyssä on jokin kiinnekohta, johon tarttua. Minulle se on siveltimellä tehdyn jäljen tunnistaminen. Jokin kiinnekohta täytyy löytyä, jokin joka sieppaa mukaansa – enkä tarkoita tässä mainoskylttejä kadulla. Kun jostain yksityiskohdasta saa kiinni, muukin alkaa avautua. Moni asia vaatii paneutumista, mutta ihminen ei ole motivoitunut, ellei hän löydä jotain kiinnekohtaa. Toinen vaihtoehto on lyödä katsoja täysin hämmennyksiin, mutta tämä keino jakaa ihmiset hyvin nopeasti ja kääntyy osan jo ovelta. Itse menen kyllä usein sisälle nähdäkseni, että mitä helvettiä siellä on.

Kuinka saada apuraha?

Jaa ´a. Se on ikuisuusongelma. Yleensä apurahan saa parhaiten sillä tavalla, että esittää perustellun hyvän suunnitelman. Apurahasuunnitelman tulee olla järkevissä rajoissa. Lukijat kyllä tietävät, mitä saa milläkin rahalla. Hakemuksen pitää olla selkeä, ja sen pitää sisältää työsuunnitelma kuluerittelyineen. Myös suosituksista voi olla apua. Itsekin olen kirjoittanut niitä lähiaikoina kolme. Arvioijat lukevat satoja hakemuksia, ja suosituksessa mainittu projektin merkittävyys voi vaikuttaa positiivisesti. Hakemuksia on myös lähetettävä tarpeeksi monta, eikä luottaa vain yhteen säätiöön, sillä hakijoita riittää.

Uskotko, että opiskelijan on vaikeampi saada apurahaa kuin jo valmistuneen?

Ei välttämättä. Mutta onhan se totta, että näyttöjä antaneen on helpompi saada hakemuksensa läpi. Silti, hyvät perustelut voivat tuottaa tulosta. Teidän tilanteessanne saattaisi olla hyödyllistä pyytää koululta suosituksia. Suomen kulttuurirahaston, Kordelinin ja Paolon säätiön lisäksi kannattaa hakea apurahoja maakuntarahastoista, jos teillä on juuria muualla. Niistä on huomattavast helpompi saada apurahaa, sillä hakijamäärät ovat pienemmät. Hakijoiden määrät ovat nykyään niin järjettömiä. Silloin

kun itse liityin taiteilijajärjestöön, siinä oli noin kaksi sataa jäsentä. Nyt on kaksi tuhatta. Kun mukaan lasketaan kuvanveistäjät, musikit, näyttelijät... luku on kymmenen tuhatta [kulttuuriapurahan anojaa].

Onko sinulla kokemusta yrityksestä sponsorijana?

Ei ole. Vanhana vasemmistolaisena olen itse sitä vastaan omassa toiminnassani. Ymmärrän sen teidän tapauksessanne, koska teillä on selkeitä kytköksiä.

Miten näyttelyn tiedotus sujuu parhaiten?

Se riippuu monesta seikasta. Joillakin gallerioilla on valmiiksi hyvä julkisuuskuva. On myös paljon tiloja, joilla ei ole julkisuuskuvaa, ja silloin se pitää itse luoda. Ja se luominen on hyvin hankalaa. Siksi jokaisesta näyttelystä kannattaisi pitää lehdistötilaisuus.

Ajattelimme itse lähettää lehdille tiedotteet.

Se on toinen vaihtoehto, varsinkin kun kriitikoita on nykyään vähemmän. Onneksi nykyään uudenlaiset lehdet ovat alkaneet huomioida näyttelyitä. Tällaisia ovat muun muassa naistenlehdet, eikä teidän tapauksessanne niitä kannata väheksyä. Teemanne voi sopia niihin hyvin. Kannattaa myös jättää STT:n toimistoon teidän tiedotteenne ja viedä kirjastopalvelulle tiedotteita tai julisteita, niin ne toimitetaan kirjastojen ilmoitustauluille. Kannattaa myös tiedostaa sähköisten viestimien mahdollisuudet. Esimerkiksi Facebookissa on paljon potentiaalia saavuttaa yleisön kiinnostus.

70- ja 80-luvuilla kriitikot kävivät paljon näyttelyissä ihan omaa kiinnostustaan. Nykyään jos haluaa kriitikon paikalle, sen eteen täytyy nähdä vaivaa. Hänelle täytyy lähettää henkilökohtaisesti näyttelystä materiaalia. Jos ette tee niin, pidän sitä virheenä.

Mitä virheitä olet itse tehnyt tiedottamisessa?

Suurin virhe on varmasti ollut tiedottamisen puute. Jos avajaisissa ei juuri ole muita kuin oma perhe, silloin tiedottaminen on tehty huonosti.

Onko kaikki julkisuus hyvää julkisuutta?

Ei. Sitä on vaikea selittää. Huonoa on se, että näyttely ikään kuin sidotaan väärään kontekstiin. Skandaalinkin järjestäminen voi joskus olla hyödyllistä, mutta yleensä ei. Se mikä auttaa teitä saamaan viestinne kuulluksi on hyvää julkisuutta, vaikka uutistenlukijan takana vilkuttelu, jos sillä vaikutetaan positiivisin keinoin. Varsinaisen esimerkin antaminen on hirveän vaikeaa.

Otetaan esimerkiksi Yle X:n mahdollinen kiinnostus tehdä radioon maininta näyttelystä.

Tämä on hyvä.

Vaikka meidän viestimme on visuaalinen?

Se on silti hyvä mahdollisuus, koska se auttaa tavoittamaan sitä nuorta joukkoa, johon kuulutte itse. Kun radiossa tuodaan esille visuaalista, tai vaikka makunautintoihin liittyvää asiaa, vaikka kuulijat eivät saakaan maistiaista, he voivat kiinnostua ottamaan selvää. Eli mahdollisuus on ehdottoman hyvä.

Millainen on onnistunut näyttelykutsu?

En oikeasti pysty vastaamaan tuohon, koska minulle tulee niin paljon kutsuja. Minulle onnistunut tarkoittaa sitä, että pystyn tunnistamaan kenen kutsun olen saanut. Te olette niin uusia ja nuoria, että on hyvin vaikea sanoa mikä on onnistunut

näyttelykutsu. Se voi olla aivan muunlainen kuin pahvikortti. Rinnalla voisi olla myös sähköinen tai puhelimella lähetetty, sellainen joka hyödyntää niitä väyliä, joita ihmiset nykyään käyttävät. Usea pahvikutsun saanut unohtaa, jos kutsun saamisen ja näyttelyn välillä on pitkä aika.

Kuinka paljon aiemmin kutsun pitäisi olla perillä?

Ei kovin paljon aiemmin, tietenkin sen verran, ettei vastaanottaja ole ehtinyt varata sille illalle menoa. Kaksi viikkoa on niin pitkä aika, että olen jo unohtanut näyttelyn. Kolme tai neljä päivää aiemmin on sopiva aika.

Kuinka suuren osan kutsutuista voi olettaa saapuvan paikalle, jos kutsuja on 200?

En nyt oikein muista, mutta prosentti on aika pieni. Itse lähetin 500 kutsua ja lisäksi oli näyttelytilan itse lähettämät, joiden määrää en tiedä – niistä paikalle saapui arviolta sata henkeä. Lisäksi paikalle tulee henkilöitä, jotka tapansa mukaan käyvät avajaisissa, vaikka eivät olisikaan saaneet kutsua.

Mainitsit aiemmin joidenkin gallerioiden hyvän ja kiinnostavan maineen. Millaisena näet Lasipalatsin näyttelytilan?

En vielä näe sille muodostuneen mainetta, sillä se on niin uusi. Mutta en näe sitä huonona, siitähän kulkee valtavasti ihmisiä ohi. Siinä onkin potentiaalinen apu teille, teidän täytyy saada jotenkin kiinnitettyä ohikulkijoiden huomio. Sijainniltaan tila on vertaansa vailla, sillä missään muualla Suomessa ohikulkijoiden määrä ei ole suurempi. Maineella tarkoitan sellaisia kuin Ilona Anhava ja Forsblom, joista tietää, että niissä on aina jotain kiinnostavaa nähtävää.

Miten käyttäytyä oikein esimerkiksi lehti- tai radiohaastattelussa?

Lehtihaastattelussa on tärkeää pyytää kirjoitus luettavaksi ennen julkaisua. Useimmiten nimittäin käy niin, että tekstissä on jotain mitä et ole sanonut, tai jotain mikä on ymmärretty väärin. Sellaisia minä en ainakaan enää tahdo päästää lehtiin. Tämä on aivan ehdoton sääntö.

Radiohaastatteluista en tiedä niin hyvin, yleensä ne ovat editoituja, mutta joskus ne tehdään myös suorina lähetyksinä. Jos lähetys on suora, täytyy toimia niin kuin itse näyttelyn töitä tehdessä – ei ajatella mitään muuta. Liika selittäminen ei ole hyvä. Täytyy pysyä konkretiassa. Täytyy lähteä samasta ajatuksesta kuin työskennellessään, niin ei voi tehdä virheitä. Ainakin minulle lähtökohta ja lopputulos ovat eri asia ja niiden selittäminen äärettömän vaikeaa, sillä selittämisen on tehnyt jo työhön. Mutta pieni liioittelu ei ole pahasta.

Miten uskot laman vaikuttavan näyttelytomintaan?

Olen aiemmista kokemuksista huomannut sen vaikuttavan. Näyttelyn tuotto on laimeampaa, mutta ihmiset silti käyvät näyttelyissä.

Millaisia ongelmia olet kohdannut yhteisnäyttelyissä?

Olen ollut sellaisissa porukoissa, joissa en ole varsinaisesti kohdannut mitään ongelmia. Mutta olen kohdannut ongelmia sellaisissa tilanteissa, jolloin olen ollut järjestämässä näyttelyä muille, esimerkiksi jyryttämässä töitä. Olen kokenut, että ihmisten jotka lähtevät yhteisnäyttelyihin, pitäisi sitoutua yhteisiin sääntöihin. Se tarkoittaa sitä, että silloin ei enää olla ensisijassa yksilöitä, vaan ryhmän jäseniä ja vasta toissijaisesti yksilöitä. Silloin ei taistella parhaista paikoista vaan taistellaan kokonaisuuden eduksi.

Jokainen joutuu tekemään aika monta kompromissia, ja kaikkien pitäisi selvittää itselleen tämä hierarkia.

Miten näyttelytilan anominen sujuu parhaiten?

Nykyään se sujuu ottamalla portfoliokansion käteen ja menemällä galleriaan näyttämään. Siellä tulee esittää aiempia töitään ja luonnoksia niistä, joita tässä näyttelytilassa haluaisi esittää.

Mitä tietoja lehdistötiedotteen tulee sisältää?

Tämä on vähän vaikeampi kysymys. Ainakin sen tulee viestittää, että toiminta on intentionaalista. Toisin sanoen kertoa mitä te tavoittelette. Päämäärien täytyy olla selvillä. Ehkä on hyvä kertoa myös historiaa siitä, miksi olette päätyneet tiettyihin ratkaisuihin. Sen lisäksi omat taustanne täytyy mainita, tehdä pieni CV. Lehdistötiedotteessa pitäisi olla myös hyvää kuvamateriaalia johon viitata. Mutta lehdistötiedote on aika vaikea asia – jos lähettää tiedotteen naistenlehteen tai STT:n toimistoon, ne voivat olla erilaiset. Oletteko ottaneet selvää Ylen Aamu TV:ssä pyörivästä galleriasta, jossa näytetään kuvia ajankohtaisista näyttelyistä?

Ei, en edes tiennyt sellaisesta.

Se on hyvä mahdollisuus.

Millainen on avajaistilaisuus?

Teidän tulee olla siellä läsnä. Ei siis paikalla, vaan myös läsnä. Teidän tulisi liikkua ihmisten parissa ja olla ikään kuin käytettävissä. Merkittävien henkilöiden paikalle saaminen on myös arvo sinänsä.

Onko sinun avajaisissasi ollut puheita?

Ei ole ollut puheita, mutta musiikkia on ollut kolmessa näyttelyssä. Ei siellä tarvitse olla puheita, mutta jos saatte jonkun aiheeseen läheisesti liittyvä puhujan, niin tottakai se on hyvä asia. Se tuo taas omanlaisensa avajaisyleisön.

Pitäisikö puhuja ja kellonaika mainita kutsussa?

Kyllä. Se on myös korrektia puhujaa kohtaan.

Kuinka puhe pitäisi ajoittaa?

Alkupuolella, noin varttitunnin kuluttua tilaisuuden alkamisesta voi aloittaa virallisen ohjelman. Sen jälkeen melko pian ihmiset lähtevät pois, sillä ei avajaisissa olla kauaa.

Haastattelu: Silja Puranen 29.3.2009

Näyttely uran alussa

1.) Millaista hyötyä tai merkitystä uran alkuvaiheessa pidetyllä näyttelyllä on?

Se on tarpeen tulevia projekteja ja rahoituksia varten. Osoitus ammattimaisista tavoitteista.

2.) Millaista huomiota voi odottaa ensimmäiseltä näyttelyltä näkyvällä paikalla?

Riippuu paikkakunnasta. Helsingissä huomio ei nykyisin ole taattu juuri millekään gallerianäyttelylle.

3.) Millaista huomiota sait itse ensimmäisestä näyttelystäsi?

Ensimmäisestä kolmen hengen ryhmänäyttelystä en muistaakseni mitään, sen sijaan ensimmäisestä varsinaisesta gallerianäyttelystä ihan hyvät sanomalehtikritiikit. Mutta se olikin Tampereella.

Motiivit näyttelyn järjestämiseen

4.) Mitkä ovat omat motiivisi järjestää näyttelyitä?

Taiteeni on tarkoitettu ihmisten nähtäväksi.

Julkisuus

5.) Kuinka neuvoisit suhtautumaan julkisuuteen, joka liittyy näyttelytoimintaan?

Mitähän kysymys tarkoittaa? "Turha" pinnallinen julkisuus on useimmiten kupla, asiallinen tarpeellista. "Turhallakin" voi päästä eteenpäin, mikäli päättää taiteilijuutensa rakentaa julkisuudelle.

6.) Millaista julkisuutta näyttelyn järjestäminen voi tuoda mukanaan?

Näyttelyn ja taiteilijan käsittelemistä aiheista riippuen asiallista sanomalehtikritiikkiä, radio- ja tv-haastatteluja, mikäli aiheet ovat ajankohtaisesti kiinnostavia tai kuohuttavia, myös naistenlehtijulkisuutta vähän taiteen laadusta riippuen.

7.) Miten olet itse päättänyt hoitaa suhteesi julkisuuteen?

En ole sen kummemmin päättänyt mitään, mutta olen hoitanut suhteeni kehnosti. En ole niin kiinnostunut julkisuudesta, että jaksaisin paljoa tehdä asian eteen.

Näyttelyn yleisö

8.) Millaisia odotuksia näet liittyvän tekstiilinäyttelyihin?

Aiemmin ainakin tekstiilitaiteen on ehkä odotettu olevan tutunomaisempaa tai helpommin lähestyttävää kuin monet muut nykytaiteessa käytetyt ilmaisumuodot

9.) Verrattuna muihin näyttelyihin, kuinka paljon uskot tekstiilinäyttelyiden kiinnostavan?

Tekstiilinäyttelyillä on oma yleisönsä, joka ei ole ihan pieni. Vaikea verrata muihin näyttelyihin yleisesti

10.) Millaista palautetta näyttelystä voi saada?

Lehtikriitikit, vieraskirjaan kirjoitetut kommentit, galleristin tms. näyttelyvalvojan raportit yleisön kommentteista. Joskus myös suoria yhteydenottoja mm. sähköpostilla. Yleensä ihmiset tuovat julki positiiviset kokemuksensa. Negatiivista palautetta olen saanut vain, jos joku on närkästynyt teoksistani.

11.) Minkälaista yleisöä tekstiilinäyttelyt kiinnostavat?

Vähän yleistäen keski-ikäisiä koulutettuja naisia niin kuin muutkin taidenäyttelyt ja korkeakulttuuritapahtumat.

Avajaiset

12.) Millaisia tilaisuuksia näyttelyiden avajaiset ovat?

Parhaimmillaan avajaisyleisö viihtyy keskenään sekä taiteilijan kanssa keskustellen näyttelystä ja seurustellen vapaasti. Jos yleisö on innostunut näyttelystä, näkyy se tunnelmassa ja ihmisten viihtymisessä. Pahimmillaan vaivautuneita vieraita on muutama, tai ammattimaiset avajaisvieraat parkkeeraavat boolipöydän viereen nauttimaan ilmaisia virvokkeita...

Sähköpostihaastattelu: Hannu Pöppönen, Helsingin sanomat 3.4.2009

1.) Kuinka monta visuaalisen taiteen tai muotoilun kriitikkoa Helsingin Sanomissa työskentelee?

Kaksi visuaalisen taiteen kriitikkoa ja yksi muotoilukriitikko. Lisäksi käytämme avustajia.

2.) Kuinka itsenäisesti kriitikot valitsevat arvostelemansa näyttelyt?

Melko itsenäisesti. Suuremmista juttukokonaisuuksista (haastattelut, suuret näyttelyt) keskustellaan osaston esimiesten kanssa ja pohditaan miten ne asetetaan sivuille (kuvavalinnat jne).

3.) Millainen työnjako kriitikoiden välillä vallitsee?

Ei ole tiukkaa työnjakoa kuvataidekriitikoiden välillä. Itse muotoilu- ja arkkitehtuurikirjoittajana en kirjoita juuri kuvataiteesta. Tosin esimerkiksi taidekäsityön ja "muun" taiteen raja voi olla hyvin hämärä, joten neuvottelemme tapauskohtaisesti rajatapauksista kuvataidekriitikoiden kanssa. Mutta kategorisesti ei ole olemassa jakoa, että kriitikot kirjoittaisivat vain tietystä alasta, ei myöskään avustajien kohdalla.

4.) Löytyykö arvioitavista näyttelyistä jotain painotusta, esimerkiksi alan mukaan?

Ei oikeastaan.

5.) Millaisista näyttelyistä kirjoitetaan arvosteluja eniten?

Suureksi osaksi pääkaupunkiseudun näyttelyistä. Muun Suomen näyttelytarjonnasta kirjoitetaan enemmän kesäisin, kun kesänäyttelyt avautuvat eri puolilla Suomea.

6.) Entä millaisista tekstiilinäyttelyistä kirjoitetaan arvosteluita?

Kiinnostavimmista.

7.) Millainen on mielestänne kiinnostava tekstiilinäyttely?

Sisällöllinen, uutta tekstiilitaiteen kenttään tuova. Rajoja rikkova esimerkiksi materiaalien tai sisältöjen suhteen.

8.) Millaisia odotuksia tai ennakkokäsityksiä Teillä on tekstiilinäyttelyistä?

Yritän lähestyä kulloistakin näyttelyä ilman ennakkokäsitystä. Tietenkin, jos kyseessä on ennalta tuntemani taitelija, peilaan uusia töitä hänen aiempiin töihinsä.

9.) Kuinka kiinnostavina pidätte tekstiilinäyttelyitä muihin näyttelyihin verrattuna?

En pysty yleistämään. Riippuu tapauksesta.

10.) Onko taiteilijan tai muotoilijan nimellä vaikutusta arvostelun todennäköisyyteen?

Joissakin tapauksissa kyllä.

11.) Kuinka todennäköisesti kirjoitatte arvostelun vastavalmistuneen tai vielä opiskelevan taiteilijan tai muotoilijan näyttelystä?

Koska lehdessä palstatila on rajallinen ja näyttelyjä järjestetään paljon, jää niitä väistämättä käsittelemättä.

Mutta mikäli näyttely on kiinnostava, ei ole mitään estettä etteikö siitä kirjoitettaisi. Perinteisesti suurempien oppilaitosten (Kuvataideakatemia ja muotoilun alalla Taideteollinen korkeakoulu ja Lahden muotoiluinstituutti) lopputyönäyttelyt on arvioitu.

12.) Mikä nyt on "in" muotoilun ja designin alueella?

Ekologisuus näyttäisi olevan suuri trendi, tosin monin paikoin vielä aika hämärä käsite.

Kuosimodo

Kummia Kodintekstiileitä

Kodintekstiilit ovat suurelle osalle ihmisistä kaikkein tutuimpia kuviopintoja. Niitä nähdään toistuvasti, mutta katsotaan liian harvoin. Vaatteiden kuviolla viestitään ja kerrotaan usein tarinoita, mutta kodin kankaat ovat aiheiltaan mukavia ja kilttejä. Arkisina elementteinä ne muodostavat taustan toiminnalle – entä jos ne olisivat kerrankin pääroolissa?

Järjestämme tekstiilinäyttelyn, jolla haluamme koetella vallitsevaa ilmapiiriä ja tarjota katsojille uusia vaihtoehtoja ja oivalluksia. Haluamme myös herättää heidät näkemään edes hetkellisesti arjen tutut kuviopinnat. Tuotamme ja valmistamme näyttelyyn verhoja, tyynyjä, lakanoita, keittiöpyyhkeitä ynnä muita kodin käyttötekstiileitä, joiden kuviot ovat hyvin epätavallisia. Lähtökohtinamme ovat ötökkäfobiat, ajankohtainen huoli ympäristön tilasta, miehen esineellistäminen, pimeässä vaanivat hirviöt, perheen emännän arki ja niin edelleen. Emme lähesty tekstiileitä otsa kurtussa, vaan tutkiaksemme, kuinka kauniita ja visuaalisesti kiinnostavia pintoja näistä aiheista saa aikaan. Käsittelytapamme on karnevalistinen ja leikillinen. Yllättävien aiheiden ja rinnastusten mukana tuomme tekstiileihin tarinoita, jotka kauppojen tekstiileistä puuttuvat.

Työryhmämme koostuu neljästä Metropolia ammattikorkeakoulusta vastavalmistuvasta muotoilijasta. Näyttely pidetään Lasipalatsin näyttelytilassa 22.4-10.5.2009. Lehdistötilaisuus järjestetään 21.4.2009 klo 16.30-18.

Työryhmä

Siri Huovila, Helsinki, synt. 1977
Sini Henttonen, Vantaa, synt. 1986
Tanja Aivila, Helsinki, synt. 1980
Johanna Aalto, Helsinki, synt. 1984

Lisätietoja antaa

Johanna Aalto
puh. 040-5812991
johanna.aalto@wippies.com

Ohessa on kuvia näyttelyn tekstiileistä ja tekijöistä.